

Enver Ujkanović
Zbirka dova

El-Kelimeh – Izdavačka djelatnost
Mešihata Islamske zajednice
Sandžaka

Za izdavača:
Mulik Nurović

Lektura:
Samir Škrijelj

Recenzija:
Mevlud Dudić

Arapski tekst:
Nasru Ujkanović

Dizajn i tehnička obrada:
Edin Nikšić

Štampa:
"Grafokarton" – Prijepolje

Zbirka dova

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

297.131

ZBIRKA dova / [] priredio Enver Ujkanović ; tekst na arapskom jeziku Nasra Ujkanović]. – Novi Pazar : El-Kelimeh, 2002 (Prijepolje : Grafokarton). – 202 str. : 21 cm

Djelimično upor. tekst na bos. i arap. jeziku. – Tiraž 1 000. – Napomene i bibliografske reference uz tekst.

ISBN 86-83707-08-3

1. Ujkanović, Enver 2. Ujkanović, Nasra

COBISS-ID 98291724

Naslovna strana:
Esmau-l-husna (Allahova lijepa imena)

© Copyright by El-Kelimeh, 2001.

Sva prava pridržana, uključujući tekst, design i prijelom. Niti jedan dio ove knjige ne smije biti reproduciran ili kopiran u bilo kojoj formi i bez pismene dozvole ID "El-Kelimeh", osim u slučajevima kratkih navoda u stručnim člancima i prikazima. Izrada kopija bilo kojeg dijela knjige u bilo kojem obliku predstavlja povredu zakona.

Novi Pazar, 2002.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Predgovor

Hvala Allahu Gospodaru svjetova, neka je salavat i selam na Muhammeda s.a.v.s., njegovu porodicu i njegove vrlo ashabe.

Najbolje, najodabranije i najčasnije stanje u kome čovjek može da se nađe je stanje zikrullahi, pominjanja i sjećanja na Uzvišenog Allaha i veza sa Njim. Kada čovjek spominje Allaha, svoga Stvoritelja, produhovljuje sebe, smiruje svoje srce, ukrašava svoju dušu, čini je sjajnom poput zvijezde, uzdiže svoju misao, umanjuje uticaj prokletog šejtana na sebe. Ako pak zaboravi ili zanemari Allaha, zanemariće sebe, postaće lak plijen šejtanskog djelovanja, on će uspjeti da mu pomuti razum i sree, što će ga odvesti u teško stanje, zbunjenost i zabludu: "... Zaboravljaju na Allaha, pa je On njih zaboravio."¹

¹ Et-Teube, 67

Kada Allahov rob intenzivno spominje Uzvišenog Gospodara, njegovo srce ispuni svjetlost koja zrači i obasjava tmine stranputica i otkriva pravi smisao stvari. Savremeno doba, doba u kojem živimo, čini vezu sa Allahom, našim Stvoriteljem, nužno potrebnom. Doba dominacije materijalizma i poplave neposlušnih strasti i požuda ovladale su srcima i preobrazile čovjekov život u nepodnošljivo stanje. Čovjek traga za hladom u kome će se skloniti i sačuvati plamena razbuktalih strasti, njihovog surovog pritiska na njegova osjetila. No, on je pogriješio kada je tragajući za smirenim i spokojnim životom odabrao put prekomjernog tjelesnog uživanja, misleći da je u njima utočište smirenosti, zadovoljstava i sreće. Nije bio dovoljno pametan da spozna da je strast poput vatre - što je više podstičeš njen plamen postaje sve veći i opasniji. Čovjek tako živi u prividenju sreće, ignorirajući pozive Njegovog Stvoritelja kojima im ukazuje na stvarni put sreće i zadovoljstva. "... a srca se, doista, kad se Allah pomene smiruju." ²

Stoga, jedina alternativa u postizanju stvarne sreće je povratak Allahu i obnova veze sa Njim, zikr, Njegovo veličanje i sjećanje na Njega u svakom stanju, mjestu i vremenu, jer jedino On daje život, spušta smirenost i radost u našim grudima.

Svi koji se bave proučavanjem vjere stava su da je najbolji zikr onaj koji vodi porijeklo od Poslanika s.a.v.s. Ova knjiga je naš skromni pokušaj da ponudimo čitaocima zbirku dova čiji sadržaj uglavnom ima porijeklo u hadiskoj tradiciji, osim jednog dijela u kome je sadržan izvjestan broj dova koje su karakteristika naših područja, preuzetih iz nama svima poznate zbirke dova koju je priredio hafiz Smail Fazlić, a kojih nema u tradicionalnim dovama koje se nalaze u hadiskim predajama. No, kako kaže imam En-Nevevi, za učenje takvih dova nema zabrane, ali je veći hajr i nagrada za učenje dova koje

² Er-Ra'd, 28

su tradicija Allahovog poslanika Muhammeda s.a.v.s. Pored pomenutog dijela sadržaja ovoj zbirci u njoj ćete naći poglavlja koja govore o fadiletu učenja Kur'ana, tradicionalnog zikra i dova, kao i dio koji govori o dobrovoljnim - nafilama namazima. Ideja za objavljivanjem knjige ovakvog sadržaja je, ustvari, odgovor Izavačke kuće "*El-Kelimeh*" na konstantno potraživanje čitalaca za ovakvom zbirkom, čiji je nedostatak evidentan već duže vrijeme.

Gospodaru, neka ovo djelo bude sredstvo sticanja Tvoje milosti i magfireta. Amin.

Izdavač

Učenje Kur'ana

إِقْرَأُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَجِيءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعًا لِأَهْلِهِ.

Učite Kur'an, jer će on na Sudnjem danu nastupiti kao zagovornik opraštanja grijeha onima koji ga budu učili.¹

Kur'an, Božija objava, glavni je i prvi izvor islama, osnovni zakon svih muslimana u cijelom svijetu, kičma islama, njegovo ishodište, slika i uporište. Njegovo učenje i proučavanje je obaveza svakog muslimana i muslimanke i jedno od Bogu najugodnijih djela.

“Najbolji među vama je onaj koji uči Kur'an samostalno i druge tome poučava.” Kako vidimo, smisao i poruka hadisa je da osim što treba sami da učimo Kur'an, treba i podučavati druge. Njemu, Time ćemo biti među najboljima.

¹ Muslim

“Jedno od najugodnijih Bogu i najboljih djela mojih sljedbenika je učenje Kur’ana”, riječi su Resulullaha s.a.v.s., “zatim časni ljudi među mojim sljedbenicima su hafizi Kur’ana i oni koji noću ustaju i spominju Allaha.” Ahmed i Ibn Madže prenose od Ebu Seida r.a. da je Resulullah s.a.v.s rekao: “Reći će se halizu Kur’ana, kada uđe u Džennet: “Uči Kur’an i penji se na stepene, tako da će se svakim ajetom popeti za jedan stepen, deredžu. Penjaće se dok ne stigne do posljednjeg ajeta kojeg bude znao i zastaće tu.” Allahov Poslanik Muhammed s.a.v.s. je rekao: “Radujte se, uistinu je ovaj Kur’an jednom stranom u Allahovoj ruci, a drugom u vašim rukama. Prihvatite se Kur’ana, nećete nikada zalutati i propasti.” (Taberani) “Ko vješto uči Kur’an spada u društvo časnih i dobrih meleka, dok onaj koji pri tome zamuckuje i uči ga teško - ima za to dvije nagrade. Nagrada je prema količini napora.” Enes ibni Malik r.a. je rekao: “Rekao mi je Allahov Poslanik s.a.v.s.: “O sinko, ne zaboravljaj na učenje Kur’ana izjutra i naveče, jer zaista Kur’an oživljava mrtvo srce i odvraća ga od ružnih i pokude-nih djela.” Ovi hadisi spadaju u najizraženije Poslanikove s.a.v.s. izjave o važnosti i vrijednosti učenja Kur’ana i njihov sadržaj pruža mogućnost svakom vjerniku da se dokaže, kao dobar i pobožan čovjek koji želi da se na taj način približi svome Tvorcu, Gospodaru i stekne Njegovu naklonost i milost. U posljednjem navedenom hadisu Vjerovjesnik spominje dvije kategorije učuča Kur’ana: Prva su vješti koji ga uče mnogo, a druga su oni kojima je to teško. Međutim, nije istaknuta nikakva razlika između učača koji razumije i onoga koji ne razumije ono što uči, kad se radi o nagrađivanju učača Kur’ana. Zato nemaju mjesta tvrdnje neupućenih pojedinaca koji s obzirom da ne razumiju arapski tekst i ne daju veliku važnost učenju Kur’ana na arapskom bez adekvatnog prijevoda. Ovakva mišljenja su primjerena ljudima koji nisu prošli organizovano islamsko obrazovanje ili pouku. Govoreći o značaju učenja Kur’ana u životu muslimana, Allahov Poslanik s.a.v.s. je rekao

i sljedeće: “Ova srea zaista mogu zahrdati, kao što zahrda željezo kad na njega dode voda.”

“A kako ćemo ih očistiti, Allahov Poslaniče?”, upita neko. “Ako mnogo mislimo na smrt i učimo Kur’an”, odgovori Muhammed s.a.v.s.

“Mnogo je dobra u kući u kojoj se uči Kur’an, a malo je dobra u kući u kojoj se ne uči.”

“Dom u kojem se uči Kur’an pokazuje se stanovnicima neba, kao što se zvijezde pokazuju stanovnicima Zemlje.”

“Ko bude učio Kur’an, neće biti doveden na najniži stepen života pa da ne zna ništa od onoga što je prije znao”, riječi su Abdullaha b. Abbasa. Abdulmelik b. Umejr je slično rekao: “Svoj razum najduže će zadržati uči Kur’ana.”

Griješ je zaboraviti nešto od naučenog teksta iz Kur’ana. O tome da su griješni oni koji zaborave makar nešto od naučenog teksta iz Kur’ana govori nekoliko hadisa od kojih se naročito ističu sljedeći: “Meni su izloženi grijesi mojih sljedbenika, pa nisam vidio grijeha većeg od jedne sure ili ajeta iz Kur’ana koje neko nauči, pa ih zaboravi.” “Ko bude učio Kur’an, pa ga zaboravi, na Sudnjem danu će sakat sresti Allaha.” Riječ je o osobi koja zaboravi učiti Kur’an, gledajući u tekst ili napamet. Naravno, treba napomenuti da se ovdje misli samo na neopravdano zaboravljanje već zapamćenog teksta, kao što je nemarnost, neredovno učenje i sl. Ako se radi o nekoj bolesti, kao što je senilnost, onda tu nema nikakvog grijeha. Sam čin učenja Kur’ana ima svoje adabe i pravila kojih se uči treba pridržavati.

Ona su sljedeća:

- neophodno je prije nego se uzme Mushaf u ruke očistiti se, odnosno uzeti abdest o čemu i sam Kur’an govori: “U Knjizi brižljivo čuvanoj - dodimuti ga smiju samo oni koji su čisti.”²

² Al - Vakia', 77

- proučiti *ezzubilu*, tj. tražiti Allahovu zaštitu od prokletog šejtana. "Kada hoćeš da učiš Kur'an, zatraži Allahovu zaštitu od šejtana prokletog."³
- preporučljivo je učiti Kur'an sjedeći okrenutog lica prema Kibli, mirno, skrušeno i malo oborene glave. Pri učenju Kur'ana ne smijemo se nepristojno odijevati ili nepristojno sjediti.

O tome koliko učiti, odnosno da li je bolje učiti brže i više ili sporije i manje, podijeljena su mišljenja islamske uleme, stručnjaka za kiraet. Oni koji smatraju da treba učiti više i brže, pozivaju se na hadis koji prenosi Abdullah b. Mes'ud, a koji glasi: "Ko prouči jedno slovo, harf iz Kur'ana, imaće sevab, a sevab je desetorostruk."

Tačno je, međutim, i uvaženo mišljenje koje zastupa većina ranije i kasnije uleme da je sporo učenje, uz razmišljanje, makar ga bilo i malo, bolje od brzog, makar ga bilo i mnogo. To stoga što je glavna svrha, poenta učenja Kur'ana razmišljanje, poučavanje sebe i drugih, kao i postupanje, tj. življenje po uputama plemenitog Kur'ana.

O pokudenosti učenja Kur'ana nemarnih

Naravno, mnogo je danas i onih koji su nemarni prema učenju Kur'ana i njegovog sadržaja. Enes bin Malik r.a. kaže: "Mnogo je učača koji uče Kur'an, a Kur'an ih proklinje." Ebu Sulejman Ed-Darani govori: "Čuvari Džehennema će prije požuriti hafizima Kur'ana koji su bili neposlušni Allahu nakon učenja Kur'ana, nego li obožavaocima kipova."

Ibni Mes'ud kaže: "Kur'an im je objavljen da se po njemu radi, a oni su uzeli njegovo učenje za rad. Neki od vas pro-

uče Kur'an, od Fatihe do kraja neizostavljajući nijedan harf, ali izostave njegovu primjenu."

Sallallahu 'alejhi ve sellem kaže: "Većina munafika, li-cemjera ovog ummeta su učači Kur'ana."

"Uči iz Kur'ana ono što će te spriječiti od grijeha, jer ako te ne spriječi nisi ga ni učio."

"U Kur'an ne vjeruje onaj koji njegov haram, zabrane smatra dozvoljenim." Tražimo od Uzvišenog Gospodara da ne budemo od nemarnih učača Kur'ana, onih koji zaboravljaju njegove poruke i značaj. Amin.

Kada bi Poslanik s.a.v.s. završio sa učenjem Mushafa tada bi proučio ono što je i učio nakon hatme Kur'ana:

صَدَقَ اللهُ الْعَظِيمُ، اللَّهُمَّ اِنْعَمَا بِهِ وَبَارِكْ لَنَا فِيهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ،
اَسْتَغْفِرُالله.

Sadekallahul-a'zim, Allahummenfa'na bihi ve barik le-na fihi, el-hamdu lillahi rabbil-a'lemin, estagfiru-llahe.

Istinu je rekao Uzvišeni Allah. Allahu moj, okoristi nas Kur'anom i podari nam u njemu bereket, hvala Allahu Gospo-daru svjetova. Tražim oprost od Allaha.

اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي بِالْقُرْآنِ وَاجْعَلْهُ لِي إِمَامًا وَتَوْرًا وَهُدًى وَرَحْمَةً. اللَّهُمَّ ذَكِّرْنِي مِنْهُ مَا نَسِيتُ وَعَلِّمْنِي مِنْهُ مَا جَهِلْتُ وَارْزُقْنِي بِلَاوَتِهِ أَنَاءَ اللَّيْلِ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ وَاجْعَلْهُ لِي حُجَّةً يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

³ Nahl, 98

Allahummerhamni bil-Kur'ani vedža'lhu li imamen ve nuren ve huden ve rahmeten. Allahumme zekkimi minhu ma nesitu ve a'llimni minhu me džehiltu verzukni tilavetehu anael-lejli ve atrafen-nehari vedža'lhu li hudždžeten ja rabbel-a'lemin.

Allahu moj, smiluj mi se preko Kur'ana, učini ga mojim vodom, mojim svjetlom, uputom i milošću. Allahu moj, podsjeti me na ono što iz njega zaboravim, pouči me iz njega onome što neznam, opskrbi me njegovim učenjem noću i danju. Učini ga mojim argumentom za mene, a ne protiv mene, o Gospodaru svjetova.⁴

Govoreći o fadiletima učenja Kur'ana, na kraju ćemo spomenuti fadilet učenja pojedinih sura ili određenih kur'an-skih ajeta koji su pomenuti u hadiskim vjerodostojnim predajama, a što nikako ne znači zanemarivanje ostalih dijelova Kur'ana.

O vrijednosti Bismile

Ebu Hurejre bilježi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Svaki posao koji se ne počne sa *Bismillahir-rahmanir-rahim* je manjkav."

O vrijednosti Fatihe

El-Hakim i Bejheki bilježe od Džabira r.a. Poslanikove s.a.v.s. riječi: "Kada Allah spusti na svog roba neku blagodat i

⁴ Ebu Zer El-Herevi

on kaže *elhamdulillah* (hvala Allahu), time je iskazao zahvalnost. Ako ponovi još jednom, Allah dž.š. će mu obnoviti sevap za to. A ako kaže po treći put, Allah dž.š. će mu oprostiti grijeha." "Sura El-Fatiha je lijek od svake bolesti", rekao je Poslanik s.a.v.s. (bilježi El-Bejheki). Također su zabilježene riječi Poslanika s.a.v.s. gdje kaže: "Ako jedan rob prouči suru Fatihu i Ajetul-Kursiju u kući ga neće moći zadesiti zlo i loše od očiju džina ili čovjeka."

Fadilet sure El-Bekare

Od Ibn Abbasa r.a. se prenosi: "Dok je Džibril a.s. sjedio kod Poslanika s.a.v.s. čuo je glas iznad, pa je okrenuo glavu govoreći: "Ovo se nebeska vrata otvoriše danas, nikada se do danas nisu otvorila." Sišao je sa njih na Zemlju melek i poselamivši ih rekao je Poslaniku: "Raduj se svjetlosti koja nikom drugom osim tebi nije data: Fatiha i zadnja dva ajeta sure El-Bekare. Nećeš proučiti harf od njih, a da za to ne dobiješ nagradu."⁵

Od ibni Mesu'da se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko prouči posljednja dva ajeta suretut-Bekare noću biće mu zaštita te noći od svakog zla."⁶

Fadilet sure El-Kehf

Od Ebi Dardajja r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko nauči deset prvih ajeta sure El-Kehf, zaštićen je od Dedžala."⁷

⁵ Muslim

⁶ Muslim, Buharija

⁷ Muslim

Fadilet sure Es-Sedžda

Od Ebi Hurejre r.a. prenosi se da Allahov Poslanik s.a.v.s. učio suru Es-Sedžda i suru El-Insan (Dehr) u sabahsko vrijeme petkom."⁸

Od Džabira r.a. se prenosi da Allahov Poslanik Muhammed s.a.v.s. ne bi zaspao dok ne bi proučio suru Es-Sedžda i El-Mulk.⁹

Fadilet učenja sure Ja-Sin

"Ja-Sin je sree Kur'ana. Svaki onaj koji je uči Allaha radi i dobra na Ahiretu, biće mu oprošteno i učite je svojim mrtvima", riječi su Allahovog Poslanika s.a.v.s.¹⁰

Fadilet sure Duhan

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Muhammed s.a.v.s. rekao: "Ko u noći prouči suru Duhan sedamdeset hiljada meleka moli za njegov oprost."

Takođe se od njega prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko noću uoči džume-namaza prouči suru Duhan, opraštaju mu se grijesi."¹¹

⁸ Buharija, Muslim

⁹ Ahmed, El-Hakim

¹⁰ Ahmed, En-Nisai

¹¹ Tirmizi

Fadilet sure El-Vakia'

Ibn Mes'ud je rekao: "Čuo sam Allahovog poslanika s.a.v.s. da je rekao: "Ko uči svake noći suru El-Vakia' neće ga zadesiti siromaštvo."

Fadilet sure El-Mulk

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Zaista kur'anska sura od trideset ajeta moli za oprost onom koji je uči."¹²

Od ibn Abbasa r.a. se prenosi da je poslanik s.a.v.s. o suri El-Mulk rekao: "Ona štiti i spašava od azaba (patnje) u kaburu."¹³

Od Džabira r.a. se prenosi da Allahov Poslanik s.a.v.s. ne bi spavao dok ne bi proučio sure Sedžda i Mulk.¹⁴

Fadilet sure El-Insan (Ed-Dehr)

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. učio petkom u sabahsko vrijeme suru Sedžda i suru El-Insan.¹⁵

¹² Tirmizi, El-Hakim

¹³ Tirmizi

¹⁴ El-Hakim, Muslim

¹⁵ Buharija, Muslim

Dova za pamćenje Kur'ana

Ibn Abbas r.a. pripovijeda: "Bili smo jedne prilike kod Allahovog poslanika s.a.v.s. kada mu je došao Alija r.a. i rekao: 'O ti, koji si mi draži od moga oca, ono što sam upamtio iz Kur'ana gubi mi se iz pamćenja, nikako da ostane u mojim grudima.' Allahov Poslanik s.a.v.s. mu reče: 'O Ebu Hasane, hoćeš li da te poučim riječima kojima će te Allah pomoći, pa će ti koristiti da ono što si naučio ostane u tvojim prsima?'"

On mu reče: "Svakako Allahov poslaniče, pouči me!" Muhammed s.a.v.s. mu reče: "Kada bude uoči petka, ako možeš ustani u zadnjoj trećini noći, jer je to vrijeme prisutnosti meleka i Allahove milosti, u tom vremenu dove se kabule. Moj brat po poslanstvu Jakub a.s. je govorio svojim sinovima: "Tražiću oprost za vas od moga Gospodara kada bude uoči petka. Ako ne možeš onda ustani u sredini noći, a ako i to ne možeš onda u početku noći. Klanjaj četiri rekata. Na prvom rekatu uči El-Fatihu i suru Ja-Sin, na drugom El-Fatihu i suru Duhan, na trećem rekatu El-Fatihu i suru Sedžde, i na četvrtom rekatu El-Fatihu i suru Tebareke (El-Mulk). Kada završiš Et-tehijjatu, zahvali se Allahu, donesi salavat na mene i ostale poslanike i sve prethodnike sa ispravnom vjerom i na kraju proučiti sljedeće:

اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي بِرُكَ الْمَعَاصِي أَبَدًا مَا أَبْتَسِي، وَارْحَمْنِي أَنْ أَتَكَلَّفَ مَا لَا يَعْنِينِي
وَارْزُقْنِي حُسْنَ النَّظَرِ فِيمَا يُرْضِيكَ عَنِّي اللَّهُمَّ بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ وَالْعِزَّةِ الَّتِي لَا تَرَامُ أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ بِجَلَالِكَ وَتَوَرُّ وَجْهِكَ أَنْ تُلْزِمَ قَلْبِي
حِفْظَ كِتَابِكَ كَمَا عَلَّمْتَنِي وَارْزُقْنِي أَنْ أَكُلُوهُ عَلَى النَّحْوِ الَّذِي يُرْضِيكَ عَنِّي. اللَّهُمَّ

بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ وَالْعِزَّةِ الَّتِي لَا تَرَامُ أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ بِجَلَالِكَ وَتَوَرُّ وَجْهِكَ أَنْ تَتَوَرَّ بِكِتَابِكَ بَصْرِي وَأَنْ تُطْلِقَ بِهِ لِسَانِي وَأَنْ تُفْرِجَ بِهِ قَلْبِي وَأَنْ تُشْرَحَ بِهِ صَدْرِي وَأَنْ تُسْعِلَ بِهِ بَدَنِي فَإِنَّهُ لَا يَعْنِينِي عَلَى الْحَقِّ غَيْرُكَ وَلَا يُؤْتِينِيهِ إِلَّا أَنْتَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

Allahummerhamni bi terkil-mea'si ebeden ma ebkejtene verhamni en etekellefe ma la ja'nini verzukni husnen-nezuri fima jurdike a'nini. Allahumme bediu's-semavati vel-erdi zel-dzelali vel-ikrami, vel-i'zzetil-leti la turam es'eluke ja Rahmanu bi dželulike ve nuri vedžhike en tulzime kalbi hifza kitabike kema a'llemteni verzukni en etluvehu a'len-nahvil-lezi jurdike zel-dželali vel-ikrami elleti la nuram. Es'eluke ja Allahu ja Rahmanu, bi dželalike ve nuri vedžhike en tunevvire bi kitabike besari ve en tulika bihi lisani ve en tufridže bihi kalbi ve en tešreha bihi sadri ve en testa'mile bihi bedeni fe innehu la ju-i'muni a'tel-hakki gajruke, ve la j'utihi illa ente ve la kuvvete illa billahil-a'lijil-a'zim.

"O Ebu Hasane, uradi to tri džume, pet ili sedam džuma, primiće se Allahovom dozvolom, tako mi Onoga koji me je poslao sa Istinom. On ne zaboravlja vjernika nikada."¹⁶

¹⁶ Tirmizi i El-Hakim

Zikr

Zikr predstavlja ključnu kariku u lancu propisanih ibadeta u islamu. On se manifestuje putem srca - kroz sjećanje, jezikom - kroz spominjanje Gospodara, slaveći Ga, izražavajući Mu potpunu predanost, prihvatajući Ga slobodnim i čistim od svakog nesavršenstva, priznavajući Mu veličanstvo i apsolutnost, a što se i od nas imperativno traži i zahtijeva plemenitim Kur'anom:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا .

“O vi koji vjerujete, Allaha često spominjite...”¹

¹ El-Ahzab, 41

قَادِرُكَوْنِي أَذْكُرُكُمْ

"Sjećajte Me se, pa ću se i Ja vas sjetiti..."²

Zikr je vrhunac ibadeta, a ustrajnost u njemu je sigurni put uzdržavanja od grijeha i svega što udaljava od Uzvišenog Allaha. To nam potvrđuje i Allahov Poslanik s.a.v.s. svojim ličnim primjerom. Njegov primjer daje nam viziju originalnog islamskog života. Želimo li zaista biti istinski mu'mini tu realnost moramo uvažiti i truditi se da budemo što dosljedniji u primjeni onog što nam je preporučio ili naredio. Ako analiziramo život Božijeg Poslanika s.a.v.s., njegovu duhovnu stranu, shvatićemo smisao zikrullah, doći ćemo do saznanja da je zikr nezamjenljiva komponenta u razvoju jedne istinske islamske individue koja će svakodnevno živjeti u skladu s Allahovim propisima. U cilju potvrde navedenog, pomenućemo nekoliko hadisa.

U hadisi-kudsiju, kojeg prenose Buharija i Muslim, stoji da je Uzvišeni Allah rekao Božijem Poslaniku: "O sine Ademov, ako Meni zikr u sebi činiš, Ja ću tebe spomenuti. Ako Meni zikr u skupini činiš, Ja ću tebe spomenuti u skupu boljem od tog"... Jednom prilikom, obraćajući se ashabima, Muhammed s.a.v.s. je rekao: "Pretekli su vas muferiduni!" Ashabi upitaše: "A ko su to muferiduni, Allahov Poslaniče?" "To su oni koji mnogo Allahu zikr čine." (Muslim)

Zakiri su zaista živi nosioci islama, što se da zaključiti iz hadisa kojeg prenosi Buharija, a u kojem stoji da je Allahov Poslanik rekao: "Primjer onog koji spominje i sjeća se Allaha i koji Ga se ne sjeća i ne spominje, je kao primjer živog i mrtvog." Jedan od ashaba obratio se Muhammedu a.s. pitajući ga: "Ja Resulullah, propisi islama postali su obimni. Nauči me nečemu što će mi biti garancija ispravnog puta." Poslanik mu

odgovori: "Zikrullah - spominjanje i sjećanje na Allaha." Takođe, obraćajući se ashabima, Muhammed a.s. je rekao: "Želite li da vas obavijestim koje je vaše djelo najbolje i kod Gospodara vašeg najčistije, koje vas uzdiže na visoke deredže, koje je bolje od dijeljenja zlata i srebra, a i od borbe na Allahovom putu?" Odgovoriše: "Hoćemo Allahov Poslaniče." On reče: "Zikrullah." (Tirmizi, Ahmed, Hakim). Budemo li prišli zikru onako kako to hadis Allahovog Poslanika traži od nas, ishod naše borbe sa prokletim šejtanom, našim negativnim porivima i nagonima, biće u korist našeg imana.

Nažalost, naše doba i podneblje je ovaj vid ibadeta dosta marginizovalo, njegov smisao i značaj su minimizirani, sve se svelo na zajednički zikr nakon pet dnevnih namaza i to u obliku koji je primjeren ili vodi porijeklo iz sufijskih redova. Naime, zikr kao i svaki drugi propisani ibadet ima svoje edebe, pravila i samo uvažavanjem tih principa zikr ima svoj smisao i težinu. Vrijednost i svrha zikra biće postignuti ukoliko zakir u momentima zikra uspije sjediniti sve komponente svoga bića u cilju približavanja Uzvišenom Gospodaru i da njegov zikr bude prožet harmonijom jezika i srea.

Ovaj ibadet se ne smije svesti na puki verbalizam, a da pri tome nismo svjesni težine izgovorenih riječi, njihova značenja i poruke. Moramo primjetiti da je ova pojava vrlo prisutna kod nas, a i šire, što je vrlo lahko uočljivo. Istina je da čovjek ne može postići nivo potpune i stalne predanosti ni u jednom ibadetu, ali neophodno je njegovo htijenje u tom pravcu, jer jedino od takvog načina zikra ili bilo kojeg drugog ibadeta bismo dobili plodove.

O činu samog obavljanja zikra i ponašanja u njemu Uzvišeni Allah nas podučava slijedećim ajetom:

² El-Bekare, 152

وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرَّعًا وَخَفِيَّةً وَدَوْنَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ، وَ
لَا تُكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ

“I spominji Gospodara svoga ujutro i naveče u sebi, ponizno i sa strahopoštovanjem i ne podižući jako glas, i ne budi od nemornih.” (Al-A’raf, 205)

Kao što se iz ajeta vidi, da bi zikr bio potpun mora postojati skrušenost, bogobožnost i strahopoštovanje pred Allahom, ne smije se naglas izgovarati već na granici između šapata i glasnog učenja. Jednom prilikom Božiji Poslanik s.a.v.s., čuvši grupu ljudi putnika kako povišenim glasom izgovaraju riječi zikra, obratio im se riječima: “O ljudi, uzdržite se od glasnog zikra, vi se ne obraćate Onom koji ne čuje i nije uz vas. Onaj kome zikr činite sve čuje i sasvim je blizu, bliži je svakom od vas nego što ste vi vratu vaše jahaće životinje.”

Od onog što je neophodno za potpunost zikra treba još spomenuti da zakir bude čistog odijela, tijela (pod abdestom), lijepog mirisa, što će biti razlog njegove veće predanosti ovom ibadetu. Naravno, poželjnije je ako je čovjek u mogućnosti okrenuti se prema kibli, što je i pravilo za sve propisane ibadete. Što se tiče same dužine obavljanja zikra, kako smo već rekli, Uzvišeni Allah nam naređuje da Ga se sjećamo i spominjemo nazivajući zakire kao one koji razum imaju.

وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتُ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا

“I muškarcima koji često Allaha spominju i ženama koje Allahu često spominju - Allah je, doista, za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio...”³

“Pokornost Allahu je, zaista, jednostavna, ali neće niko uspijati pretjerivanjem u tome a da ga ona ne savlada. Stoga, budite umjereni i pravični i u ničemu nemojte pretjerivati! Obradujte radosnim vijestima i tražite pomoć u pokornosti Allahu spominjući Ga jutrom, krajem dana i krajem noći.” (Buharija i Nesai)

Navedeni hadis nam daje sliku originalnog pristupa svakom obliku ibadeta a ne samo zikru, njegova poruka je jasna i ne smijemo je zaboravljati.

Nama je svima poznato da svi propisani ibadeti, tj. ibadeti koji su stroga obaveza svakom mu'minu, imaju svoju formu, svoju dužinu, vrijeme obavljanja, oblik primjeren i u vanrednim okolnostima. Međutim, kod zikra nije takav slučaj. Uzvišeni Allah ga nije stavio u okvire pomenutih ibadeta za koje važi vremensko-formalna uslovljenost već nam kaže da se sjećamo i spominjemo Gospodara svoga stojeći, sjedeći, ležeći, danju i noću, na kopnu i na moru, u kući i na putu, u zdravlju i bolesti i na svakom mjestu i situaciji.

Imajući u vidu važnost zikra i mjesto koje mu pripada u cjelokupnom sklopu islamskih ibadeta, ovdje želimo predstaviti strukturu i sadržaj zikra kojeg je Božiji Poslanik s.a.v.s. prakticirao u svom svakodnevnom životu, naravno, koristeći se vjerodostojnim hadisom. Radi lakšeg prezentiranja zikrullah Resulullah je podijeljen na:

- jutarnji i večernji zikr,
- zikr primjeren različitim situacijama,
- zikr pred spavanje,
- zikr pri noćnom buđenju.

³ El-Ahzab, 25

Treba napomenuti da je opšte pravilo za svaki zikr ili dovu, ponavljanje svakog sadržaja po tri puta, osim ako drugačije nije naznačeno.

Jutarnji i večernji zikr

Ovaj vid zikra i njegova nužnost proističu iz mnogo-brojnih Kur'anskih ajeta, od kojih ćemo neke ovdje spomenuti:

وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخَفِيَّةً وَدَوْنَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ .

I spominji Gospodara svoga ujutro i naveče u sebi, ponizno i sa strahopoštovanjem i ne podižući jako glas, i ne budi nemaran.

... وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَى

... hvaleći Gospodara svoga, prije izlaska Sunca prije zalaska njegova, obavljaj je u noćnim časovima, na krajevima dana, - da bi bio zadovoljan. (Taha, 130)

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُم بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ .

I ne tjeraj od sebe one koji se ujutro naveče Gospodaru svome mole želeći naklonost Njegovu... (Al-Ana'm, 52)

إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ

I mi smo brda potčinili da zajedno s njim hvale Allaha prije nego što Sunce zade i poslije pošto grune. (Sad, 18)

Vrijeme obavljanja ovog zikra je naslovom određeno. Tako, jutarnji zikr se treba obavljati u vremenu nastupanja zore do izlaska Sunca. Večernji, odnosno zikr krajem dana, obavlja se u intervalu između ikindijskog i akšamskog namaza. Sadržaj zikra u oba intervala je identičan, s tim što se kod jednog dijela sadržaja zikra mijenjaju riječi koje se odnose na doba dana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ ، إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Allahu la ilahe ila huvel-hajjutkajjumu la te'huzuhu sinetun ve la neumun lehu ma fis-semavati ve ma fil-erdi men zellezi ješveu' i'ndehu illa bi iznihi ja'lemu ma bejne ejdihim ve ma halfehum ve la juhitune bišej'in min i'limi illa bima šaae vesiu' kursijjuhus-semavati vel-erda ve la je'uduhu hifzu-huma ve huvel a'lijul-a'ziim.

Allah je - nema drugog boga osim Njega - Živi i Vječni! Ne obuzima Ga ni drijemež ni san! Njegovo je ono što je na nebesima i na Zemlji! Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštanja Njegova?! On zna šta je bilo prije njih i šta će biti poslije njih, a od onoga što On zna - drugi znaju samo onoliko koliko On želi. Moć Njegova obuhvata i nebesa i Zemlju i Njemu ne dojadi održavanje njihovo; On je Svevišnji i Veličanstveni!⁴

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ، اللَّهُ الصَّمَدُ، لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ.

Kul huwallahu ehad, Allahu Samed lem jclid ve lem juled ve lem jekun lehu kufuven ehad. (tri puta)

Reci: On je Allah - Jedan! Allah je utočište svakom. Ni je rodio i rođen nije. I niko Mu nije ravan.⁵

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ. مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ. وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ. وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ. وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

Kul eu'zu birabil-feleki min šerri ma haleka, ve min šerri gasikin iza vekabe, ve min šerrin-nefasati filukadi, ve min šerri hasidin iza hased. (tri puta)

⁴ Ajetul-Kursija, 255 ajet sure el-Bekare. Ko je izgovori, prouči kada svane bude mu zaštita od džina dok noć nastupi. Također, ko je izgovori, prouči kad noć nastupi biće mu zaštita od džina dok osvane. (El-Hakim)

⁵ Abdullah bin Hudejb navodi da mu je Božiji Poslanik govorio da početkom i krajem dana uči sure Ihlas Felek i Nas po tri puta i da su mu one dovoljna zaštita od svakog zla. (Ebu Davud, Tirmizi)

Reci: "Utječem se Gospodaru svitanja, od zla onoga što stvara, i od zla mrkle noći kada razastre tmine, i od zla smudljivca kad smutaju sije, i od zla zavidljivca kad zavist ne krije."

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ، مَلِكِ النَّاسِ، إِلَهِ النَّاسِ، مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ، الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ.

Kul eu'zu birabbîn-nasi, melikin-nasi, ilahîn-nasi, min šerril-vesvasil-hannasi ellezi juvesvisu fi sudurin-nasi minel-džinneti ven-nasi. (tri puta)

Reci: "Tražim zaštitu Gospodara ljudi, Vladara ljudi, od zla šejtana-napasnika, koji zle misli unosi u srca ljudi - od džina i od ljudi."

اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ حَيَا وَبِكَ مَوْتُ وَإِلَيْكَ النُّشُورُ وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ.

Allahume bike asbahna, ve bike emsejna, ve bike nahja ve bike nemutu, ve ilejken-nušur (ve ilejkel-mesiir).

Gospodaru naš, Tvojom voljom dočekasmo jutro i Tvojom voljom dočekasmo noć, Tvojom voljom živimo i umiremo, Tebi se vraćamo.⁶

⁶ Riječi u zagradi važe za večernji zikr.

أَصْبَحْنَا وَاصْبَحَ الْمَلِكُ اللَّهُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. رَبِّ اسْأَلْكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ خَيْرَ مَا بَعْدَهُ، وَاعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ. رَبِّ اعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْهَرَمِ وَسُوءِ الْكِبَرِ، رَبِّ اعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ.

(Napomena: u jutarnjem zikru umjesto riječi: Asbahna - اَصْبَحْنَا، u večernjem zikru biće: اَمْسَى، a umjesto riječi el-jeumu - اليوم، korist ćemo riječ el-lejletu - الليلة.)

Asbahna ve asbaha el-mulku lillahi, velhamdulillahi la ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu, lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve a'la kulli šej'in kadir. Rabbi, es'eluke hajre ma fi hazal-jeumi ve hajre ma ba'dehu, ve eu'zu bike min šeri ma fi hazal jeumi ve šeri ma ba'dehu. Rabbi eu'zu bike minel-kese-li, vel-heremi ve su'il-kiheri, rabbi eu'zu bike min a'zabi fin-nari ve u'zabi fil-kabr.

Osvanuli smo, i sve što je Allah stvorio, hvala pripada Allahu. Nema drugog božanstva osim Allaha, On nema druga, Njemu pripada vlast i hvala, On je Svemoćan. Gospodaru moj, od Tebe tražim dobro u ovome danu i dobro poslije njega. Gospodaru moj, tražim Tvoju zaštitu od ljenjosti, od patnje džehen-nemske vatre i patnje u kaburu.⁷

⁷ Od Ibnī Mes'uda r.a. prenosi se da je Božiji Poslanik s.a.v.s. izgovarao ove riječi izjutra i naveče svakog dana. (Muslimi)

اللَّهُمَّ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِكُهُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَشَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَهٖ وَأَنْ أَقْرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا أَوْ أَجْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ.

Allahume a'limel-gajbi veš-šhadeti, fatires-semavati ve-l-erdi rabbe kulli šej'in ve melikuhu ešhedu en la ilahe illa ente eu'zu bike min šerri nefsi ve min šerriš-šejtani ve širkihi ve en akterife 'alu nefsi suu'en eu edžurrehu ila muslim.

Gospodaru naš, koji znaš javno i tajno, Stvoritelju nebesa i Zemlje, Gospodaru i Vlasniče svega! Svjedočim da nema drugog božanstva osim Tebe. Utječem ti se od Tvoje strasti, od zla šejtanova i njegova nevjerstva i od toga da sebi učinim zlo ili ga uzrokujem drugom muslimanu.⁸

اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ، فَمِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ.

Allahume ma asbaha bii min ni'metin eu bi ehadin min halkike, feminke vahdeke la šerike leke ve lekel-hamdu ve le-keš-šukru.

⁸ Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da se Ebu Bekr Es-Sidik jednom prilikom obratio Allahovom Poslaniku: "Poduči me nečemu što bih svakog jutra i večeri izgovarao." Poslanik mu je rekao da pomenute riječi uči izjutra, naveče i pred spavanje. (Tirmizi)

Bože, svaka blagodan koja je osvanula kod mene, ili ma koga od Tvojih stvorenja, od Tebe je Jedinog, Ti druga nemaš, Tebi hvala i svaka zahvalnost.⁹

أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ وَعَلَى كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى مِلَّةِ آبَائِنَا إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ.

Asbahna a'la fitretil-islami ve 'ala kelimetil-ihlasi ve a'la dini nebijina Muhammedin salallahu 'alejhi ve sellem ve 'ala milleti ebiina Ibrahime hanifen muslimen ve ma kame minel-mušrikine. (Kada nastupi noć reći će se: emsina 'ala fitreti-l-islam.)

Osvanuli smo kao muslimani i sa riječima čistog vjerovanja, u vjeri našeg Poslanika Muhammeda s.a.v.s. i u vjeri našeg oca Ibrahima koji je ispravno vjerovao i predan bio i nikoga nije Allahu ravnim smatrao.¹⁰

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ.

⁹ U hadisu kojeg prenosi Ebu Davud stoji da je Allahov Poslanik rekao da kada neko osvane i izgovori ove riječi, kao da je cijeli dan izražavao zahvalnost Allahu, kao i krajem dana, s tim što umjesto riječi *asbahna* treba reći *emsina*.

¹⁰ Ahmed

Bismillahir-lezi la jedurru meca' ismihi šej'un fil-erdi ve la fis-semai ve huves-semiu'l - a'lim.

Počinjem s imenom Allaha, uz čije ime ne može naškoditi ništa ni na nebu ni na Zemlji, On sve čuje i sve zna.¹¹

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ.

Eu'zu bikelimatillahit-tamati min šerri ma haleka. (11 puta)

Tražim zaštitu u Božijim savršenim riječima od zla svega stvorenog.¹²

حَسْبِيَ اللَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.

Hasbijellah, la ilahe illa huve, 'alejhi tevekelto ve huve rabbu-l'aršil-a'zim. (7 puta)

Allah mi je dovoljan zaštitnik, nema drugog božanstva osim Njega, na Njega se oslanjam, On je Gospodar Arša Uzvišenog.¹³

¹¹ Od Osmana bin Afana prenose se riječi Allahovog Poslanika da je rekao: "Nema nikog koji kaže svakog dana sabahom i akšamom "Počinjem imenom Allaha uz čije ime ne može nauditi ništa ni na Zemlji ni na nebu, On sve čuje i sve zna", a da mu nešto naškoditi. (Tirmizi)

¹² Ebu Hurejre prenosi da je jedne prilike došao Poslaniku čovjek žaleći se da ga je prethodnog dana ujeo akrep. Allahov Poslanik mu odgovori: "Da si proučio ove riječi ne bi ti naškodilo." (Muslim)

¹³ Prenosi se od Ebi Darda da je Allahov Poslanik rekao: "Ko svakog dana sabahom i akšamom izgovori sedam puta ove riječi, Uzvišeni Allah će ga štititi od briga ovog i budućeg svijeta."

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ، وَرِضَا نَفْسِهِ، وَزِينَةَ عَرْشِهِ، وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ.

Subhanellah ve bi hamdihi a'dede halkihi ve rida nefsihi, ve zinete a'ršihi, midade kelimatihi. (tri puta)

*Slava Allahu i hvala Mu brojem Njegovih stvorenja, onoliko koliko je Sam Sobom zadovoljan, težinom Njegova prijestola i brojem Njegovih riječi.*¹⁴

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ

Subhanellahi ve bihamdihi.

*Slava i hvala Allahu.*¹⁵

رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيًّا

¹⁴ Od majke pravovjernih Džuvejrije r.a. prenosi se da je Allahov Poslanik s.a.v.s. jedno jutro rano izašao od nje, ostavivši je na sedždi. Ponovo se vratio u vremenu duha namaza našavši je na istom mjestu gdje je i ostavio, pa joj reče: "Još si na mjestu gdje sam te ostavio?" Ona potvrdno odgovori. Allahov Poslanik joj tada reče: "Nakon što sam izašao rekao sam četiri riječi tri puta koje kad bi ih vagali sa onim što si ti od jutros govorila hile bi teže od njih, a te riječi su ove." (Muslim)

¹⁵ Ko ih izgovori stotinu puta kada svane i kada padne noć, na Sudnjem danu niko sa vrednijim neće doći osim onaj ko prouči isto ili prouči više. (Muslim)

Raditu billahi raben ve bil-islami dinen ve bi Muhammedin s.a.v.s. nebijen. (tri puta)

*Zadovoljan sam da mi je Allah Gospodar, da mi je vjera islam i da mi je Muhammed a.s. nebijj.*¹⁶

اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

Allahume 'afini fi bedeni, Allahume 'afini fi sem'i, Allahume 'afini fi besari, Allahume inni eu'zu bike mine-l-kufri, vel-fakri, Allahume inni eu'zu bike min 'azabil - kabri, la ilahe illa ente. (tri puta)

*Gospodaru naš, učini zdravim moje tijelo, moj vid, moj sluh. Tražim zaštitu tvoju od kufra (nevjerstva), od siromaštva, od azaba (kazne) u kaburu, i nema drugog božanstva osim Tebe.*¹⁷

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

La ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu, lehu-l-mulku ve lehul-hamdu ve huve a'la klli šej'in kadir. (10 ili 100 puta)

¹⁶ Ko kaže pri ustajanju i večerom pomenute riječi, Allah će biti zadovoljan njime. (Ebu Davud, Nisaij, Taberani)

¹⁷ "Oče, čujem te svakog dana da govoriš ove riječi ponavljajući ih jutrom i večerom po tri puta". Otac mu odgovori: "Čuo sam Resulullahu kako ih izgovara, a ja želim da živim u skladu sa njegovim Sunnetom."

Nema drugog božanstva osim Allaha, On je Jedan i nema saučesnika ni u čemu, Njemu pripada sva vlast i hvala, On je u Svemoćan.¹⁸

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.

Estagfirullahe ve etubu ilejhi. (100 puta)

Molim za Allahovoprast (magfired) i Njemu se kajem.¹⁹

يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ.

Ja Hajju ja Kajjumu birahmetike estegisu uslih li š'eni kullehu ve la tekilni ila nefsi tarfete a'jnin.

O Živi i Vječni! Tvojom milošću tražim pomoć od Tebe, popravi moje stanje i ne prepuštaj me samom sebi ni treptaj oka.

¹⁸ Od Ebi Ejuba Ensarije r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko pomenute riječi izgovori početkom i krajem dana deset puta Allah će mu upisati deset dobrih djela, izbrisati deset loših djela,..." (Ahmed, Nisai)

¹⁹ Od Ibni Mes'uda r.a. prenosi se da je Allahov Poslanik rekao: "Ko kaže pomenute riječi oprostiće mu se grijesi pa makar to bilo i bježanje s bojnog polja." (Tirmizi, Ebu Davud)

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ خَلَقْتَنِيْ، وَاَنَا عَبْدُكَ وَاَنَا عَلٰى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ اَبُوْءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَاَبُوْءُ بِذُنُوبِيْ فَاغْفِرْ لِيْ فَاِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اَنْتَ.

Allahume ente rabi la ilahe illa ente halekteni ve ena 'abduke ve ena 'ala 'ahdike ve v'adike mestet'atu. e'uzu bike min šerri ma san'atu ebu'u leke bini'metike u'lejjje, ve ebu'u bizenbi fagfir li fe innahu la jagfiruz-znube illa ente.

Bože, Ti si moj Gospodar, drugog Boga osim Tebe nema. Ti si mene stvorio i ja sam Tvoj rob. Ustrajem koliko mogu na riječi datoju Tebi i na obećanju. Tražim Tvoju zaštitu od zla mojih djela. Priznajem Tvoju blagodat prema meni i priznajem grijeh svoj. Oprosti mi, jer grijehe ne oprašta niko osim Tebe.²⁰

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ.

Allahumme salli ve sellim 'ala nebijjina Muhammedin. (deset puta)²¹

²⁰ Od Allahovog Poslanika se prenosi da je rekao: "Najvredniji istigfar su pomenute riječi. Ko ih prouči naveče (prije spavanja), pa te noći umre, ući će u Džennet, a ko je prouči izjutra, a taj dan umre, ući će u Džennet." (Buharija)

²¹ Ko sabahom i akšamom donese deset salavata na Poslanika Muhammeda s.a.v.s. moj šefa'at će ga na Sudnjem danu pratiti. (Ib-Taberani)

Svakodnevi zikr

اَسْتَغْفِرُ اللهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.

Estagfirullahel-'azimel-lezi la ilahe illa huve el-hajju-l-kajjumu ve etubu ilejhi.

Tražim oprost grijeha od Uzvišenog Allaha, Onog koji nema sudruga, Živog i Vječnog i Njemu se kajem.²²

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ.

Subhanellahi ve bi hamdihi, Subhanellahil-a'zim.

Slava i hvala pripadaju Allahu, slava i veličanstvo pripadaju Allahu.²³

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللهُ أَكْبَرُ.

²² Ebu Davud, Tirmizi i El-Hakim bilježe hadis Poslanika s.a.v.s. u kome stoji da ko kaže navedene riječi Uzvišeni Allah će mu oprostiti grijeh pa makar to bilo i dezterstvo, tj. bjezanje sa bojnog polja. U drugim predajama koje bilježe Buharija i Muslim stoji da je Allahov Poslanik s.a.v.s. više od sedamdeset, a u drugoj predaji, sto puta činio istigfar ili teobu Allahu u toku jednog dana.

²³ Prenosi se od Ebu Hurejre da je Allahov Poslanik rekao u vezi pomenutih riječi sljedeće: "Dvije riječi lahke na jeziku a teške na vagi Milostivog." (Tirmizi)

Subhanellahi velhamdulillahi ve la ilahe illellahu val-lahu ekber.

Slava i hvala Allahu, nema drugog boga osim Allaha, Allah je najveći.²⁴

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

La ilahe illellah.

Nema drugog božanstva osim Allaha.²⁵

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

Subhanellahi, velhamdulillahi ve la ilahe illellahu val-lahu ekber, ve la haule ve la kuvvete illa billah.

Slava i hvala pripada Allahu, nema drugog boga osim Allaha, On je najveći, nema snage ni moći bez Allaha.²⁶

²⁴ Allahov Poslanik je rekao: "Četiri su riječi najdraže Allahu, bez obzira kojom od njih počeo." (Muslim)

²⁵ Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Obnovite svoj iman." Upitan je: "Kako da obnovimo naš iman, Allahov Poslaniče?" Rekao je: "Što više izgovarajte pomenute riječi." (Ahmed)

²⁶ Od Ebi Se'ida se prenosi da je Allahov Poslanik rekao: "Ustrajte na trajnim dobrim djelima." Upitan koja su to djela, on odgovori navodeći im pomenute riječi. (Nisaij i Hakim)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

La ilahe ille-llahu vahdehu la šerike lehu, lehud-mulku, ve lehud-hamdu, ve huve 'ala kulli šejin kadir.

*Nema drugog božanstva osim Allahu, On je Jedan i nema Sebi saučesnika, Njemu pripada vlast i hvala, i On je u svemu moćan.*²⁷

Zikr pred spavanje

Kada neko odluči otići na spavanje, a želi postupiti po Sunnetu Poslanika s.a.v.s., neka učini zikr sljedećeg sadržaja:

Ajetul-Kursija (tespih dova)²⁸, posljednja dva ajeta sure El-Bekare, sura Ihlas (*Kul huvallahu ehad*), sura Felek (*Kul eu'zu bi rabbil-felek*), sura Nas (*Kul eu'zu bi rabbil-nas*).²⁹

²⁷ Buharija i Muslim prenose od Ebi Hurejre r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko u toku dana prouči navedene riječi sto puta jednako je dobročinstvu oslobođanja deset robova, zatim mu se upiše sto dobrih djela a izbriše isto toliko i sve do kraja dana biće mu zaštita od šejtana, a na Sudnjem danu niko sa boljim neće doći osim onaj ko bude pomenute riječi više učio.

²⁸ Kad neko od vas odluči spavati neka prouči Ajetul-Kursiju, biće pod Allahovom zaštitom i šejtan mu se neće približavati dok ne ustane." (Buharija)

²⁹ Od Alije r.a. i Fatime r.a. se prenosi da je Muhammed a.s., kada bi odlučio legnuti, svake noći skupio šake, blago puhnuo u njih, zatim učio sure Ihlas, Felek, Nas, onda bi svojim rukama prešao počeci od glave, leća i prednjeg dijela tijela, što bi učinio tri puta. (Mutefikun a'lejh)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ، إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمْ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ.

Allahu la ilahe ila huve elhajulkajjumu, la te'huzuhu sinetun ve la neumun, lehu ma fis-smavati ve ma fil-erdi men zellezi ješveu' i'nde hu illa bi iznihi ja'lemu ma bejue ejdihim ve ma halfehum ve la juhitune bišej'in min i'lmih illa bima šaae vesia' kursijuhus-semavati vel-erda ve la je'uduhu hifzu-luma ve huvel a'liju-l-'azim.

Allah je - nema drugog boga osim Njega - Živi i Vječni! Ne obuzima Ga ni drijemež ni san! Njegovo je ono što je na nebesima i na Zemlji! Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštanja Njegova?! On zna šta je bilo prije njih i šta će biti poslije njih, a od onoga što On zna - drugi znaju samo onoliko koliko On želi. Moć Njegova obuhvata i nebesa i Zemlju i Njemu ne dojadi održavanje njihovo; On je Svevišnji i Veličanstveni!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَمَّا الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ. كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا تَفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ

الْمَصِيرِ . لَا يَكْلِفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ . رَبَّنَا لَا تَأْخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا . رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا . رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ .

Amener-resulu bima unzile ilejhi minrabbihî vel-mu'minune. Kullun amene billahî ve melaiketihî ve kutubihî ve rusulihî, la nuferriku bejne ehadin min rusulihî ve kalu semî'na ve etu'na gufraneke rabbenu ve ilejkel-mesir. La jukellifu-llahu nefsen illa vusa'ha leha ma kesebet ve a'lejha mektesebet. Rabbenu la tu'ahizna innesinu eu aht'ana. Rabbenu ve la tulumil a'lejna isren kema hameltehu 'alel-lezine min kablina. Rabbenu ve la tuhammilna ma la takate lena bih, v'afu 'ana vagfir lena, verhamna, ente meulna, fensurna a'tel-kauamil-kafirin.

Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara, i vjernici - svaki vjeruje u Allaha i meleke Njegove, i knjige Njegove, i poslanike Njegove: "Mi ne izdvajamo nijednog od poslanika Njegovih." I oni govore: "Čujemo i pokoravamo se; aprasti nam Gospodaru naš; Tebi ćemo se vratiti."

Allah nikoga ne opterećuje preko mogućnosti njegovih: u njegovu je korist dobro koje učini, a na njegovu štetu zlo koje uradi. Gospodaru naš, ne kazni nas ako zaboravimo ili nešto nehotice učinimo! Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što si ga tovario na one prije nas! Gospodaru naš, ne stavlja nam u dužnost ono što ne možemo podnijeti, pohriši grijehe naše i oprosti nam, i smiluj se na nas. Ti si Gospodar naš pa nam pomози protiv naroda koji ne vjeruje!

بِسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا .

Bismikellahume emutu ve bike ahja.

U tvoje ime umiremo i živimo.³⁰

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ وَأُجَاتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مُتَجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ .

Allhume inni eslemtu nefsi ilejke ve vedžehtu vedžhi ilejke, ve fevvađtu emri ilejke, ve eldže 'tu zahri ilejke ragbeten ve rahbeten ilejke la meldže 'e ve la mendža minke illa ilejke, amen-tu bi kitabikellezi enzelte ve bi resulikel-lezi erselte.

Gospodaru moj, Tebi se predajem, Tebi se okrećem, Tebi se prepuštam i na Tebe se oslanjam, nadajući se Tvojim nagradi i strahujući od Tvoje kazne. Utočište i spas kod Tebe je samo i pod Tvojim okriljem. Vjerujem u Knjigu koju Si objavio i Poslanika kojeg Si poslao.³¹

Ako te noći umreš, umro si sa islamom u srcu, pa neka ti one budu zadnje riječi koje si izgovorio.

³⁰ Buharija prenosi riječi Huzejfe r.a. i Ebu Zera da je Poslanik s.a.v.s., kada bi odlučio otići u postelju, rekao ove riječi.

³¹ Od El-Beraa bin 'Azib r.a. se prenosi da je Resulullah rekao: "Kada odlučiš leći uzmi abdest kao za namaz i lezi na desnu stranu i izgovaraj pomenute riječi." (Buharija)

اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِي، وَأَنْتَ تَوَفَّاهَا، لَكَ مَمَاتُهَا وَمَحْيَاهَا، إِنَّ أَحْيَيْتَهَا فَاحْفَظْهَا، وَإِنْ أَمَاتَهَا فَاغْفِرْ لَهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَاقِبَةَ.

Allahumme ente halekte nefsi, ve ente tetevvefaha, leke mematuha ve mahjaha, in ahjejtaha fahfizha ve in emetteha fagfir leha, allahumme inni es'eluke-l-'afijete.

Gospodaru moj, Ti si Stvoritelj moje duše, i Ti je uzimaš Sebi, Tebi pripada njen život i smrt, ako je poživíš sačuvaj je a ako je učiniš mrtvom oprosti joj, Allahu moj, podari mi Tvoju zaštitu.

بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنْبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ، فَإِنْ أَمْسَكَتْ نَفْسِي فَارْحَمْهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ

Bismike rabbi ved'atu dženbi ve bike erfe'uhu, fein em-sekte nefsi ferhamha, ve in erselteha fahfazha bima tahfuzu bihi 'ibadekes-salihin.

Gospodaru moj, u Tvoje ime liježem i ustajem, ako mi dušu uzmeš smiluj joj se, a ako je proživíš sačuvaj je kao što čuvaš Svoje dobre robove.³²

Po trideset i tri puta reći *Subhanellahi, Elhamdulillahi* i *Allahu ekber*.³³

³² Od Ebi Hurejre se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ako neko od vas ima namjeru otići u postelju neka je otrese prije nego što ude u nju jer ne zna šta je iza njega ostalo." (Misli se na ležajeve koji su isključivo za spavanje) (Mutefikun 'alejhi)

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَكَلَلَنَا وَأَوَّانَا، فَكَمْ مِنْ لَكَافِيٍّ لَهُ وَلَا مُؤَوِّيٍّ.

El-hamdulillahil-lezi eta'mena ve sekana ve kefana ve a'vana, fe kem mimen la kafije lehu ve la mu'vije.

Hvala Allahu koji nas hrani i poji, koji nam daje zadovoljstvo i utočište, a mnogo je onih koji skrbnika i utočišta nemaju.³⁴

اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعُثُ عِبَادَكَ.

Allahume kini a'zabeke jeume teb'asu i'badeke.

Gospodaru moj, sačuvaj me Tvoje kazne na Dan proživljenja robova tvojih.³⁵

³³ Od Alije r.a. se prenosi da je njemu i Fatimi r.a. Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ako odete u postelju recite po trideset i tri puta Allahu ekber. Subhanellahi i Hamdulillahi." (Mutefikun 'alejhi)

³⁴ Od Enesa r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik kad bi odlazio u postelju izgovarao pomenute riječi. (Muslim)

³⁵ Od Huzejfe r.a. se prenosi da je Resulullah kada bi legao u postelju stavio desnu ruku pod obraz i rekao pomenute riječi. (Tirmizi)

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا
اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَيْوَهُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي،
فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ.

*Allahumme ente rabi la ilahe illa ente halekteni, ve ena
a'bduke ve ena a'la a'hdike ve v'adike mestet'anu, eu'zu bike
min šerri ma sana'tu ebu'u leke bi ni'metike 'alejje ve ebu'u bi
zenbi, fagfir li feinnehu la jagfiruz-zunube illa ente.*

*Bože, Ti si moj Gospodar, drugog boga osim Tebe nema.
Ti si mene stvorio i ja sam Tvoj rob. Ustrajem koliko mogu na
riječi datoj Tebi i na obećanju. Tražim Tvoju zaštitu od zla ma-
jih djela. Priznajem Tvoju blagodat prema meni i priznajem gri-
jeh svoj. Oprosti mi, jer grijeha ne oprašta niko osim Tebe.*

Zikr onoga koji se noću probudi iz sna

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَدَّ عَلَيَّ رُوحِي، وَعَافَانِي فِي جَسَدِي وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ.

*Elhamdulillahil-lezi redde a'leje ruhi, ve a'fani fi dže-
sedi, ve ezine li bi zikrih.*

*Hvala Allahu Koji mi povrati dušu i tjelesno zdravlje i
Koji mi dozvoli da Ga se sjećam i sponunjem.*³⁶

³⁶ Prenosi se od Allahova Poslanika s.a.v.s. da je rekao: "Kada neko od vas
ustane noću neka kaže navedene riječi." (Fikhus-Sunneh, autor Sejid Sahik)

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ، اللَّهُمَّ اسْتَغْفِرْكَ لِذَنْبِي، وَأَسْأَلُكَ رَحْمَتَكَ اللَّهُمَّ زِدْنِي
عِلْمًا، وَلَا تَنْزِعْ قَلْبِي بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنِي، وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ
الْوَهَّابُ.

*La ilahe illa ente, subhaneke, Allahumme estagfiruke li-
zenbi ve es'eluke rahmeteke, Allahumme zidni i'lmen ve la tu-
zig kalbi ba'de iz hedejteni ve heb li min ledunke rahmeten
inneke ente el-vehab.*

*Nema drugog božanstva osim Tebe, i samo Tebi pripada
slava. Gospodaru naš, tražim od Tebe magfiret za moje grijeha i
Tvoju milost, Bože, uvećaj mi znanje i ne dozvoli da moje srce
zaluta nakon što si me uputio, pokloni mi Tvoj rahmet jer Ti si
Onaj koji obilato poklanja.*³⁷

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ،
الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

*La ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu, lehul-mulku
ve lehul-hamdu ve huve 'ala kulli šej'in kadir el-hamdu lillahi
ve subhanellahi, ve la ilahe illallahu vallahu ekber ve la haule
ve la kuvvete illa billah.*

³⁷ Isti izvor.

*Nema drugog božanstva osim Allaha, On nema druga, Njemu pripada vlast i hvala, On je Svemoćan. Hvala Allahu i On je slave vrijedan, nema drugog boga osim Allaha, Allah je najveći, nema snage ni moći osim u Allaha.*³⁸

**Šta reći kod naglog
buđenja iz sna i u nesanici**

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ وَشَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ
الشَّيَاطِينِ، وَأَنْ يَحْضُرُونَ

*Eu'zu bi kelimetillahit-tammati min gadabihi ve 'ika-
bihi šerri 'ibadihi, ve min hemežatiš-šejatin ve en jahdurun.*

*Tražim zaštitu savršenim riječima Allaha, od Njegove
srdžbe, Njegove kazne, od zla Njegovih robova, od priviđanja
šejtanskih i njihova prisustva.*³⁹

Kako postupiti kod snova

³⁸ Prenosi se od Allahovog Poslanika da je rekao: "Ko se probudi noću tokom spavanja i kaže navedene riječi, zatim doda اللهم اغفر لي (Allahume gfir li) ili bude nastavio sa dovom Allahu, biće mu uslišena, a ako uzme abdest i klanja, namaz će mu biti kabul."

³⁹ Od Omera bin Šuajba, od njegova oca i djeda se prenosi da je Allahov poslanik rekao: "Ako se neko od vas uplaši noću u snu neka izuči ove riječi, neće mu ništa nauditi." Ibn Omer je svoju odraslu djecu podučavao ovome dok je neodrasloj djeci pomenute riječi napisao i okačio oko vrata. (Hadis hasen)

Od Allahovog Poslanika s.a.v.s. se prenosi da je rekao: "Ako neko od vas usnije ružan san neka puhne u lijevu stranu tri puta, neka traži zaštitu Allahovu od prokletog šejtana i neka se okrene na drugu stranu."⁴⁰

U drugoj predaji koju prenosi Tirmizi stoji da je Muhammed a.s. rekao: "Ako neko od vas usnije lijep san, on je od Allaha, neka izrazi zahvalnost Allahu i neka ga ne krije. Ako pak usnije ružan san, on je od šejtana. Tada neka traži zaštitu kod Allaha od prokletog šejtana i neka ga nikome ne priča, neće mu naškoditi."

Zikr pri oblačenju odjeće

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا هُوَ لَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا هُوَ لَهُ

Allahume inni es'eluke min hajrihi ve hajri ma lehu, ve eu'zu bika min šerrihi ve šerri ma huve lehu.

*Gospodaru naš, molim Te za dobro u njoj i dobro u onom od čega je ova odjeća napravljena. Utječem Ti se od zla u njoj i zla onog od čega je ona napravljena.*⁴¹

A kada bi oblačio novu odjeću izgovarao bi sljedeće:

⁴⁰ Muslim, Ebu Davud, Nisaij i ibn Madže

⁴¹ Prenosi se da, kada bi Allahov Poslanik oblačio odjeću izgovarao je navedene riječi. U drugoj predaji koju prenosi Tirmizi od Omera stoji da je Allahov Poslanik rekao: "Kada neko od vas oblači novu odjeću neka izgovori navedene riječi, biće pod Allahovom zaštitom."

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي مَا أُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي وَأَجَمَّلَ بِهِ فِي حَيَاتِي.

Elhamdu lillahil-lezi kesani ma uvari bihi a'ureti ve et-edžemmelu bihi fi hajati.

Hvala Allahu koji nam omogućava da odjećom pokrivamo naša tijela i da se njima uljepšavamo na dunjaluku.

Zikr pri svlačenju odjeće

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ.

Bismilhi ellezi la ilahe illa huve.

U ime Allaha, Onog uz Koga nema drugog božanstva osim Njega.

Zikr pri izlasku iz kuće

بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

Bismillahi tevekkeltu 'alellahi, ve la haule ve la kuvvete illa billah.

U ime Allaha, na Njega se oslanjam, nema snuge ni moći bez Allaha.⁴²

Zikr pri ulasku u kuću

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَوَاجِعِ وَخَيْرَ الْمَخْرَجِ، بِسْمِ اللَّهِ وَلَجْنَا وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا، وَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا.

Allahumme inni es'eluke hajrel-meulidži ve hajrel-mah-redži, bismillahi velidžna ve bismillahi haredžna, ve 'alellahi tevekkelna.

Gospodaru naš, ja od Tebe tražim dobro pri ulasku i pri izlasku, u Tvoje ime ulazimo i u Tvoje ime izlazimo, na našeg Gospodara se oslanjamo.⁴³

⁴² Davud prenosi od Enesa bin Malika da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko kaže pomenute riječi uzvrat mu se sa riječima: "Na pravom si putu, o tebi se vodi briga i ti si zaštićen." Onda ga šejtan napusti, a drugi mu kaže: "Kako će biti s tobom čovjek koji je već upućen, vodi se briga o njemu i on je zaštićen."

⁴³ Ebu Davud bilježi od Ebi El-Malika da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Kada neko uđe u kuću neka izgovori ove riječi i neka selamom pozdravi ukućane." U hadisu kojeg bilježi Tirmizi od Enesa se prenosi da mu je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Kada dođeš svojoj porodici pozdravi ih selamom, čime ćeš zaslužiti Allahov blagoslov za sebe i svoju porodicu."

Zikr pri odlasku u džamiju

اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا وَفِي لِسَانِي نُورًا وَفِي بَصَرِي نُورًا وَفِي سَمْعِي نُورًا وَعَنْ
يَمِينِي نُورًا وَعَنْ شِمَائِي نُورًا وَفَوْقِي نُورًا وَتَحْتِي نُورًا وَأَمَامِي نُورًا وَخَلْفِي نُورًا
وَاجْعَلْ لِي نُورًا

*Allahummedž'al fi kalbi nuren ve fi lisani nuren ve fi
besari nuren ve fi sem'i nuren, ve 'an jemini nuren ve 'an jesa-
ri nuren, ve feuki nuren ve tahti nuren, ve emami nuren ve halfi
nuren vedž'al li nura.*

*Gospodaru naš, ispuni moje srce nurom (Tvojom svje-
tlošću), moj vid, moj sluh. Bože, učini da sa moje desne i
lijeve strane bude Tvoj nur, iznad i ispod mene, ispred mene i
iza mene, ispuni nas Tvojom svjetlošću.*⁴⁴

Zikr pri ulasku i izlasku iz džamije

Donijeti salavat na Poslanika, zatim reći sljedeće:

⁴⁴ Od Abdullaha bin Abbasa r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. kada bi se uputio ka džamiji izgovorao pomenute riječi. (Buharija)

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ.

Allahumnefteh li ebvabe rahmetike.

*Gospodaru naš, otvori mi vrata Tvoga rahmeta.*⁴⁵

Pri izlasku, takode uz donošenje salavata na Poslanika, trebamo reći sljedeće:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ

Allahumme inni es'eluke min fadlike.

Gospodaru, tražim Tvoju milost.

Zikr pri ezanu i nakon ezana

Ponavljati riječi ezana, kod riječi *hajje 'ales-salah* i *hajje 'ale-l-felah* treba učiti:

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

La haule ve la kuvvete illa billah.

⁴⁵ Od Ebi Hamida r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Kada neko od vas uđe u džamiju neka me pozdravi selamom, zatim neka pri ulasku i izlasku izgovori pomenute riječi."

Nema snage ni moći osim sa Allahom.

Dova nakon ezana

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفُضَيْلَةَ وَأَبْعَهُ
مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتُهُ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ .

Allahumme rabbe hazid-da'vetit-tameh ves-salatil-kameh ati Muhammeden el-vesilete vel-fadilete veba'shu mekamen mahmuden ellezi vca'dtehu imeke la tuhliful-mia'd.

Allahu moj, Gospodaru ovog potpunog poziva i namaza koji slijedi, podari Muhammedu s.a.v.s. poseban stepen u Džennetu i svako dobro i proživi ga na pohvalnom mjestu koje Si mu obećao. Ti zaista nećeš iznevjeriti obećanje.⁴⁶

Zikr na ruku'u

Lijepo je, pored uobičajenog, propisanog zikra kojeg učimo u različitim dijelovima namaza, izgovoriti i još neke sadržaje zikra koji će upotpuniti naš namaz i povećati našu prisutnost u njemu. Pored propisanog zikra na ruku'u *subhane Rabbije-l-'azim* dodaćemo:

⁴⁶ Buharija

سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ .

ili:

سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبَرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ .

*Subbuhun kuddusun rabbul-melaiketi ve-rruhi.
Subhane zil-džeberuti, vel-melekuti, vel-kibrijai, ve-l-'azameti.*

*Neka je slavljen i presvet Gospodar meleka i duše.
Slava Vlasniku moći, vlasti, veličanstvenosti i uzvišenosti.*

Zikr vraćanja sa ruku'a

Nakon izgovaranja riječi *semi'Allahu limen hamideh*

رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ .

Rabbena ve lekel-hamdu hemden kesiren tajjiben mubareken fihi.

Gospodaru naš, Tebi hvala, - beskonačna hvala, lijepa hvala u kojoj je svaki blagoslov.

Zikr na sedždi

Uz *subhane Rabbijel-e'ala* koje učimo po tri puta, dodaćemo:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي كُلَّهُ، دِقَّةَ وَجِلِهِ، وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ.

ili:

اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسَلْتُ، سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَصَوَّرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ، بَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ.

Allahumme igfir li zenbi kullehu, dikkahu ve džillehu, evvelehu ve ahirehu ve 'alanijjetehu ve sirrehu.

Ili:

Allahumme leke sedžedu ve bike amentu ve leke eslemtu, sedžede vedžhije lillezi halekahu ve savverehu ve šekka sem'ahu ve besarehu tebarekel-lahu ahsenul-halikin.

Gospodaru moj, oprosti mi sve moje grijehе, male i velike, prošle i buduće, javne i tajne.

Gospodaru moj, Tebi se klanjam i u Tebe vjerujem. Tebi se pokoravam, moje lice čini sedždu Onome ko ga je stvorio i oblikovao, Onome ko je razdvojio sluh i vid. Neka je slavljen Allah, najljepši Stvaralac.

Zikr na sedždi tilavetu

اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَجْرًا، وَضَعْ عَنِّي بِهَا وَزْرًا، وَاجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ دُخْرًا، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ.

Allahumme uktub li biha 'indeke edžren, ve da'a 'amni bihu vizren, vedža'lha li 'indeke zuhren, ve tekabbelha minni kema tekabbelteha min 'abdike Davude.

Gospodaru moj, upiši mi sedždom kod Tebe nagradu, oprosti mi njome grijeh. Učini je mojom zalihom i primi je od mene kao što si je primio ad Svoga roba Davuda.

Dova poslije zadnjeg sjedenja u namazu (prije selama)

Takođe i u ovom dijelu namaza pored uobičajenog, propisanog namaskog sadržaja, kojeg u namazu učimo, lijepo je upotpunuti naš namaz sljedećim sadržajem:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ
وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ.

Allahumme inni eu'zu bike min a'zabil-kabri, ve min a'zabi Džehennem, ve min fitnetil-mahja vel-memati, ve min šerri fitnetil-mesihid-dedžal.

Gospodaru moj, utječem se Tebi od kaburskih patnji, od džehennemskih patnji, od iskušenja života i smrti i od zla smutnje Dedždžala.

اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ
عِنْدِكَ وَأَرْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.

Allahumme inni zalemte nefsi zulmen kesiren ve la jagfiruz-zunube illa ente fagfir li magfireten min 'indike verhuunni inneke entel-gafurur-rahim.

Allahu moj, ja sam učinio veliku nepravdu prema sebi. Samo Ti opraštaš grijehe, pa oprosti mi i smiluj mi se. Ti si Onaj koji oprašta i Onaj koji je Milostiv.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا
أَسْرَفْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي. أَنْتَ الْمُقَدِّمُ، وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

Allahumnagfir li ma kaddemtu ve ma ehhartu ve ma esrertu ve ma e'ulentu ve ma esrestu ve ma ente e'alemu bihi minni. Entel-mukaddimu ve entel-muehhiru la ilahe illa ente.

Gospodaru moj, oprosti mi ono što sam učinio i ono što ću učiniti, ono što tajim i ono što ne tajim, ono u čemu sam pretjerao i ono što Ti znaš bolje o meni. Ti si Prvi i Posljednji. Ne, ma drugog boga osim Tebe.

اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ.

Allahumme ei'nni a'la zikrike ve šukrike ve husni 'ibadetike.

Gospodaru moj, pomози mi da ustrajem u spominjanju Tebe, u zahvalnosti Tebi i u lijepom robovanju Tebi.

Zikr nakon selama u namazu

Izovoriti tri puta:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

Estagfirullah.

Allaha molim za oprost.

Nakon ovih riječi nastaviti sa već poznatim sadržajem zikra poslije selama uobičajenog kod nas. Proučiti sure Ihlas, Felek i Nas poslije svakog namaza osim kod sabaha i akšama po tri puta.

**Šta reći kod ushićenja na
ovosvjetskim blagodatima**

مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

Ma šaa'ellahu la haule ve la kuvvete illa billah.

*Kako (šta) Allah želi (hoće), nema snage i moći osim u
Allaha.⁴⁷*

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يَنْعَمُهُ نِعْمَ الصَّالِحَاتِ.

Elhadulillahillezi bini'metih tetimmus-salihut.

⁴⁷ Kada čovjek vidi nešto dobro u porodici ili u svom imetku neka kaže pomenute riječi. Međutim kada vidi nešto što je loše reći će الحمد لله على كل - Hvala Allahu na svemu. U drugoj predaji koju prenosi Ibn Madže stoji da je Allahov Poslanik u situaciji ovosvjetskih blagodati izgovarao pomenute riječi, međutim, u obrnutoj situaciji izgovarao bi الحمد لله على كل حال - Elhamdulillahi a'la kulli halin.

*Hvala Allahu čijim se blagodatima upotpunjuju dobra
djela.*

**Šta reći kada vidimo
hendikepiranu osobu**

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا.

Elhamdulillahil-lezi 'afani mima ibtelake bihi, ve fed-daleni 'ala kesirin mimen haleka tefdila.

*Hvala Allahu koji me je sačuvao od onog čime je tebe
stavio na kušnju, dajući mi prednost nad mnogima koje je
stvorio.⁴⁸*

Šta ćemo reći ogledajući se u ogledalo

الْحَمْدُ لِلَّهِ. اللَّهُ كَمَا حَسَنَتْ خَلْقِي فَحَسِّنْ خُلُقِي.

⁴⁸ Tirmizi bilježi od Ebu Hurejre da je Allahov Poslanik rekao: "Ko od vas vidi hendikepiranu osobu neka izgovori navedene riječi, što će mu biti zaštita od takve kušnje. En-Nevevij dodaje da ove riječi treba izgovoriti u sebi da ih ne bi čula osoba koja je unesrećena jer bi je time povrijedili. (Naravno, ovo pravilo će se kod nas primijeniti ako se ove riječi izgovore prevedene našim jezikom.)

Elhamdulillahi, Allahumme kema hassente halki fe hassin huluki.

*Allahu pripada hvala. Gospodaru moj, kao što si učinio lijepim naš izgled, učini lijepim naše ponašanje.*⁴⁹

**Šta reći pri ulasku
i izlasku iz nužnika**

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْحُبْثِ وَالْحَبَاثِ.

Allahumme inni eu'zu bike minel-hubusi vel-haba'isi.

*Gospodaru, tražim Tvoju zaštitu od zla i prljavštine.*⁵⁰

غُفْرَانَكَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الْأَذَى وَعَافَانِي

Gufraneke, elhamdulillahillezi ezhebe a'nni el-eza ve a'fani.

Za Tvoj oprost molim. Hvala Allahu koji je odstranio od mene ono što škodi i učinio me zdravim.

⁴⁹ Ibn Essinij prenosi od Alije r.a. da je Poslanik s.a.v.s. kada bi se ogledao u ogledalo rekao navedene riječi.

⁵⁰ Buharija i Muslim r.a. prenose od Enesa bin Malika r.a. da je Allahov poslanik s.a.v.s. prije nego što bi ušao u nužnik izgovorio navedene riječi.

Šta reći nakon uzimanja abdesta

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ

Ešhedu en la ilahe illallah ve ešhedu enne Muhammeden a'bduhu ve resuluhu. Allahummedža'lni minet-tevabine vedža'lni minel-mutetahhirin.

*Svjedočim da nema drugog božanstva osim Allaha, svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Poslanik. Gospodaru, učini me od onih koji se mnogo kaju i mnogo čiste.*⁵¹

Šta sve treba reći kod jela

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

Bismillahir-rahmanir-rahimi.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog.

U slučaju da zaboravimo na početku jela reći bismilu trebamo onog momenta kad se sjetimo izgovoriti ove riječi:

بِسْمِ اللَّهِ أَوَّلُهُ وَآخِرُهُ

⁵¹ Od Omera bin Hataba r.a. se prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s rekao: "Ko nakon što uzme abdest izgovori navedene riječi otvore mu se osmoro Džennetskih vrata birajući na koja da uđe."

Bismillahi evvelehu ve ahirehu.

Njegovim imenom počinjem i završavam.⁵²

Šta reći kada završimo sa jelom

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ.

Elhamdu lillahillezi eta'mena ve sekana ve džea'lenu minel-muslimin.

Hvala Allahu, koji nas hrani i poji i koji nas je učinio muslimanima.⁵³

Šta reći kada se kihne

الْحَمْدُ لِلَّهِ

Elhamdulillah.

⁵² Prenosi se od 'Aiše r.a. da je rekla: "Allahov Poslanik s.a.v.s. je rekao: "Kada neko od vas počne jesti, neka spomene Allahovo ime, a ako zaboravi da spomene Allaha na početku neka Ga spomene kad se sjeti i neka kaže pomenute riječi." (Ebu Davud, Tirmizi)

⁵³ Prenosi se od Ebu Seida El-Hudrija r.a. da je rekao: "Kada bi Allahov Poslanik s.a.v.s. završio sa jelom, rekao bi navedene riječi." (Ebu Davud, Tirmizi)

Hvala Allahu⁵⁴, reći će onaj koji kihne.

يَرْحَمُكَ اللَّهُ

Jerhamukellah.

Allah ti se smilovao, su riječi koje treba reći njegov prisutni brat u vjeri. Tada će kihnuti uzvratiti sa :

يَهْدِينَا وَيَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحْ بَالَكُمْ

Jehdina ve jehdikumullah ve jstlihu balekum.

Allah te uputio i razum ti sačuvao.

Šta reći kada uho zvoni

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ. ذَكَرَ اللَّهُ مَنْ ذَكَرْتَنِي بِحَبْرٍ.

Allahume salli a'la Muhammedin ve a'la ali Muhammed. Zekerellahu men zekereni bihajrin.

⁵⁴ Od Ebi Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Kada neko od vas kihne neka kaže "Elhamdulillah", neka njegov saputnik, prijatelj ili brat u vjeri kaže "jerhamukellah", nakon što mu se kaže navedena riječ kihnuti će ponovo uzvratiti sa "jehdikumullah ve jstlihu balekum." (Buharija)

Ko me spomene sa dobrom i njegu Allah spomenuu.⁵⁵

**Šta će reći ugošćeni musafir
za svog domaćina**

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيْمَا رَزَقْتَهُمْ وَاعْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ.

Allahumme barik lehum fima rezaktehum vagfir lehum verhamhum.

Gospodaru naš, učini blagoslovljenim ono čime si ih opskrbio, oprosti im , i smiluj im se.⁵⁶

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تُعْفِرَ لِي.

Allhumme inni es'eluke birahmetikelleti ves'ea't kulle šejin en tagfire li.

⁵⁵ El-Hakim, Ibn Enes i Et-Taberi prenose od Ebi Rifaia' da je Allahov Poslanik Muhammed s.a.v.s. rekao: "Ako nekom od vas zazvoni uho neka me spomene salavatom i neka kaže: 'Ko me spomene sa dobrom i njega Allah spomenuo'"

⁵⁶ Od Abdullaha bin Basrin se prenosi da je jednom prilikom Allahov Poslanik s.a.v.s. došao njegovom ocu sa siromahom. Prinijeto mu je da jede, da bi nakon što je završio otac tražio od njega da učini dovu Allahu za njih, našta je on uzvratio riječima navedenim gore. (Muslim)

Kao potvrda riječi zikra pri iftanu navešćemo hadis koji bilježi Ibn Madže od Abdullaha bin Amera bin Asa, gdje stoji da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Dova postača u iftarskom vremenu se ne odbija." Ibn Ebi El-Melika je čuo Abdullaha bin Omera da je izgovarao pomenute riječi.

Gospodaru naš, molim Te Tvojom milošću koja je sve obuhvatila da mi oprostiš.

Šta reći kada ugledamo prvi plod

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا ، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا ، وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا وَمُدَّتِنَا .

Allahumme barik lena semerina, ve barik lena fi medinetina, ve barik lena fi sui'na ve muddina.

Gospodaru naš, podari nam bereket u našim plodovima, daj bereket našem mjestu i blagoslov u našim mjerama.⁵⁷

Šta reći pri ženidbi?

اللَّهُمَّ أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلَهَا عَلَيْهِ

Allahumme inni es'eluke min hajriha ve hajri ma dže-belteha a'lejhi ve eu'zu bike min šerriha ve šerri ma dže-belteha a'lejhi.

⁵⁷ Od Ebu Hurejrea se prenosi da, kada bi ljudi zapazili prvi plod, ubrali bi ga i odnijeli Allahovom Poslaniku, a on bi ga uzeo i izgovorio navedene riječi.

*Gospodaru naš, molim Te za ujeno dobro i dobro koje je Tvojom voljom kod nje; molim Te za zaštitu od ujena zla i zla kojega je Tvojom voljom sklonu činiti.*⁵⁸

Šta reći prije polnog odnosa?

بِسْمِ اللَّهِ. اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْنَا.

Allahumme džennibnaš-šejtane ve džennibiš-šejtane ma rezaktena.

*Gospodaru naš, udalji nas od prokletog šejtana i udalji ga od anuga čime Si nas opskrbi.*⁵⁹

Šta reći kod novorođenog djeteta i kako ga zaštititi od pogleda očiju (uroka)?

وَإِنِّي أَعِيدُهَا بِكَ وَدُرِيهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

Ve inni ui'zuha bike ve zurijjeteha mineš-šejtanir-radžim.

⁵⁸ Od Omera bin Šuajba, od njegova oca, od njegova djeda se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ako se neko od vas oženi, neka prije nego što ima odnos sa njom učini pomenutu dovu." (Ebu Davud)

⁵⁹ Od Ibni Abbasa se prenosi da je rekao: "Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Ako, kada želiš prići svojoj ženi, izgovoriš navedene riječi, zatim se Allahovom voljom iz tog odnosa rodi dijete, šejtan mu neće moći nikada naškoditi." (Buharija)

*"I ja nju i porod njezin stavljam pod Tvoje okrilje od prokletog šejtana."*⁶⁰

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتُ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

Ve leu la iz dehalte Dženneteke kulte ma šuae-lahu la haule ve la kuvvete illa billah.

*A zašto nisi, kad si u vrt svoj ušao, rekao: "MašaAllah!" - moć je samo u Allaha.*⁶¹

Pored navedenog ajeta u cilju zaštite djece od pogleda negativnog uticaja, treba djetetu učiti Fatihu, sure Ihlas, sure Felek, sure Nas i Ajetu-l-Kursiju i to više ih puta ponoviti, zatim,

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ.

Eu'zu bi kelimatillahit-tammati min šerri ma haleka.

Tražim zaštitu savršenim Allahovim riječima od zla koje je stvoreno.

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَائِمَةٍ.

Eu'zu bi kelimatillahit-tameti min kulli šejtanin ve hammetin, ve min kuli a'jnin lammetin.

⁶⁰ Ali 'Imran 36

⁶¹ Sura Kehf, 39. ajet

*Tražim zaštitu savršenim Allahovim riječima od svakog šejtuna i svih zlih očiju.*⁶²

بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ، مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ، مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ اللَّهُ
يَشْفِيكَ، بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ.

*Bismillahi erkike min kuli šej'in j'uzike min šerri kulli
nefsin cu 'ajnin hasidin Allahu ješfike, bismillahi erkike.*⁶³

اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ أَذْهَبِ الْبَأْسَ، وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي، لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا
يُغَادِرُ سَعْمًا.

*Allahumme rabben -nase ezhebil-b'ese vešvi enteš- šafi
la šifoe illa šifauke šifaun la jugadiru skamu.*

Zaštita od uticaja sihra i džina

⁶² Od Ibn Abbasa se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. navedenim riječima tražio zaštitu za Hasana i Huseina. (Buharija)

⁶³ Rukjetu Džibril a.s., odnosno riječi kojima je Džibril a.s. štitiio Resulullaha od zlih očiju i namjera.

Prije svega, da bi osoba Allahovom voljom bila zaštićena od ovakvih kušnji, treba njen svakodnevni život da je prožet sljedećim:

Ispravnim vjerovanjem u Allaha dž.š., u Njegove kitabe, meleke, poslanike, Posljednji dan, u Njegovo određenje (sudbinu), zatim da bude sljedbenik čistog teuhida, Allahove jednoće i ništa ne čini što je oprečno jedinstvu Božijem. Da se naoruža takvalukom, bogobojaznošću, pridržavajući se svih Allahovih naredbi i Poslanikovog puta, kako javno tako i tajno, u sebi ili na glas, Allahov Poslanik s.a.v.s. u hadisu kojeg bilježe Ahmed i Tirmizi je rekao: "Čuvaj Allaha, Allah će tebe čuvati i naći ćeš Ga na tvojoj strani." Uz pomenuto, nužno je da osoba svakodnevno praktikuje učiti dove iz Kur'ana i hadisa primjerene za određeni dio dana ili noći, onako kako je to i nabrojano i poredano u ovoj zbirki dova.

Praktičan put zaštite od sihra i džina je sljedeći:

- traženje Allahove zaštite izgovarajući "*Eu'zubillahi mineš-šejtaniradžim*". U 200. ajetu sure Al-Araf Uzvišeni kaže: "A ako šejtan uspije da te na zlo navede, ti potraži utočište u Allaha, On uistinu sve čuje i sve zna."
- otpočinjanje svakog posla *Bismilom*,
- učenjem sure Felek i Nas.

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ. مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ. وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ. وَمِنْ شَرِّ
الطَّفَّاتِ فِي الْعَمَدِ. وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

Kul eu'zu birabilfeleki min šerri ma haleka, ve min šerri gasikin iza vekabe, ve min šerrin-nefasati filu'kadi, ve min šerri hasidin iza hased. (tri puta)

Reci: "Utečem se Gospodaru svitanja od zla onoga što stvara, i od zla mrkće noći kada razastre tmine, i od zla smutljivca kad smutnju sije, i od zla zavidljivca kad zavist ne krije."

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ، مَلِكِ النَّاسِ، إِلَهِ النَّاسِ، مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ، الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْغِيَةِ وَالنَّاسِ.

Kul eu'zu birabbîn-nasi, melikin-nasi, ilahin-nasi, min šerrilvesvasilhamnaxi ellezi juvesvisu fi sudurin-nasi mine-l-džinneti ven-nas. (tri puta)

Reci: "Tražim zaštitu Gospodara ljudi, Vladara ljudi, od zla šejtana-napasnika, koji zle misli unosi u srca ljudi - od džinova i od ljudi."

- učenjem Ajetul-Kursije, u vezi koje je Ebu Hurejre r.a. govorio da mu je jednom prilikom neki čovjek rekao: "Dozvoli mi da te podučim riječima kojima će ti Allah dž.š. pomoći!" "Koje su to?" Pitao sam ga. "Kada odlučiš leći izuči Ajetul-Kursiju do njenog kraja. prokleti šejtan ti se neće približiti dok ne svane..."⁶⁴

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ، إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا

⁶⁴ Buharija

يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ.

Allahu la ilahe ila huve elhajulkajjumu la te'huzuhu sinetun ve la neumun, lehu ma fis-semavati ve ma fil-erdi men zezezi ješveu' i'ndehu illa bi iznihi ja'lemu ma bejne ejdihim ve ma halfehum ve la juhitune bi šej'in min i'lnihi illa bima šaae vesia' kursijuhus-semavati vel- erda ve la je'uduhu hifzuhuma ve huvel a'lijul-a'zim.

"Allah je - nema drugog boga osim Njega - Živi i Vječni! Ne obuzima Ga ni drijemež ni san! Njegovo je ono što je na nebesima i na Zemlji! Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštanja Njegova?! On zna šta je bila prije njih i šta će biti poslije njih, a od onoga što On zna - drugi znaju samo onoliko koliko on želi. Moć Njegova obuhvata i nebesa i Zemlju i Njemu ne dojadi održavanje njihovo; On je Svevišnji i Veličanstveni!"

- učenjem posljednja dva ajeta sure El-Bekare, kao i cijele sure. Buharija bilježi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko u noći prouči posljednja dva ajeta sure El-Bekare dovoljna su mu zaštita te noći." Dok u vezi učenja sure El-Bekare Muslim prenosi sljedeće riječi Allahovog Poslanika: "Ne činite svoje kuće da liče na groblja. Zaista prokleti šejtan bježi iz kuće u kojoj se uči sura El-Bekare."

ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ. كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا تَفَرَّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ

الْمَصِيرِ . لَا يَكْلِفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا أَوْسَعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ . رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا . رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا . رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ .

Amener-resulu bima unzile ilejhi min rabbihi vel-mu'-minune. Kullun amene billahi ve melaiketihî ve kutubihî ve rusulihî, la muferriku bejne ehadin min rusulihî ve kalu semi'na ve eta'na gufraneke rabbena ve ilejkel-mesir. La jukellifullahu nefsen illa yusa'ha leha ma kesebet ve a'lejha mektesebet. Rabbena la tua'hizna innesina eu ahta'na. Rabbena ve la tahmil a'lejna isren kema hameltehu a'lellezine min kablina. Rabbena ve la nuhammilna ma la takate lena bihi va'fu a'ua, vagfir lena, verhamma, ente meulana, fensurna a'lel-kaumil-kafirin.

Poslanik vjećuje u onu što mu se objavljuje od Gospodara, i vjernici - svaki vjeruje u Allaha i meleke Njegove, i knjige Njegove, i poslanike Njegove: "Mi ne izdvajamo nijednog od poslanika Njegovih." I oni govore: Čujemo i pokoravamo se; oprosti nam Gospodaru naš; Tebi ćemo se vratiti."

Allah nikoga ne opterećuje preko mogućnosti njegovih: u njegovu je korist dobro koje učini, a na njegovu štetu zlo koje uradi. Gospodaru naš, ne kazni nas ako zaboravimo ili nešto nehotice učinimo! Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što Si ga tovario na one prije nas! Gospodaru naš, ne stavlja nam u dužnost ono što ne možemo podnijeti, pobriši grijehe naše i oprosti nam, i smiluj se na nas. Ti Si Gospodar naš pa nam pomozi protiv narodu koji ne vjeruje!

- učenjem početka sure Gafir (El-Mu'minun) do riječi "Ilejlil-mesiru" sa Ajetul-Kursijom. Ko ih prouči kada osvane, one su mu zaštita do večernjih sati, a ko ih proči naveče, zaštila su mu dok osvane.⁶⁵

حَمِّ . تُنْزِلُ الْكِتَابَ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ . غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ، إِلَهٌ الْمَصِيرُ .

Ha mim. Tenzilul-kitabi minellahil-a'zizil-a'lim. Gafiriz-zenbi ve kabiliteubi šedidil-i'kabi zit-tauli la ilahe illa huve ilejlil-mesir.⁶⁶

Ha-mim. Knjigu objavljuje Allah, Silni i Sveznajući, Koji oprašta grijehe i prima pokajanje, Koji strahovito kažnjava i obilno nagraduje, drugog boga osim Njega nema, Njemu se sve vraća.

Izgovaranjem riječi:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ ، وَلَهُ الْحَمْدُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ .

La ilahe ille-l-lahu vahdehu la šerike lehu, lehu-l-mulku, ve lehul-hamdu, ve huve a'la kulli šej'in kadir.

⁶⁵ Tirmizi

⁶⁶ Gafir.1-4

*Nema drugog božanstva osim Allaha, On je Jedan i nema Sebi saučesnika, Njemu pripada vlast i hvala, i On je u svemu moćan.*⁶⁷

- uzimanjem abdesta; Ebu Davud bilježi sljedeće riječi Allahovog poslanika s.a.v.s.: "Ljutnja je šejtanska, šejtan je stvoren od vatre, a vatra se gasi vodom. Ako se neko od vas razljuti neka se abdesti."

Šta reći kada se susrećemo sa neprijateljem ili kod straha od vladara?

رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَبِّتْ أقدامَنَا وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ.

Rabbena efrig a'lejna sabren ve sebbit akdamena vensurna a'le-lkaumil-kafiriin. (Bekare, 250)

Gospodaru naš, nadahni nas izdržljivošću i učvrsti naše korake i pomози nas protiv nevjerničkog naroda.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي تَحَوُّرِهِمْ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ.

⁶⁷ Buharija i Muslim prenose od Ebi Hurejre r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko u toku dana proči navedene riječi sto puta jednako je dobročinstvu oslobađanja deset robova, zatim mu se upiše sto dobrih djela, a izbriše isto toliko i sve do kraja dana biće mu zaštita od šejtana, a na Sudnjem danu niko sa boljim neće doći osim onaj ko bude pomenute riječi više učio."

Allahumme inna nedža 'luke fi nuhurihim, ve neu'zu bi-ke min šururihim.

*Gospodaru naš, Tebi prepuštamo njihovu sposobnost i moć, i Tvaju zaštitu tražimo od njihova zla.*⁶⁸

اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ وَمُجْرِي السَّحَابِ وَهَازِمَ الْأَحْزَابِ، أَهْزِمْهُمْ وَأَنْصُرْنَا عَلَيْهِمْ.

Allahumme munzilel-kitabi, ve Mudžrijes-sehabi, ve hazi-mel-ahzabi, ehzimhum vensurna 'alejhim.

Bože, Ti koji si Kur'an poslao, Koji oblake pokrećeš i Koji poražavaš neprijatelje, učini ih poraženim i nas pomogni u borbi protiv njih.

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ.

Hasbunel-lahi ve ni'mel-vekil.

*Allah nam je dovoljan zaštitnik, Divan ti je On zaštitnik.*⁶⁹

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَوَاتِ السَّعِیِّ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَزَّ جَارَكَ وَجَلَّ تَنَاوَكْ

⁶⁸ Ebu Davud i Nisaij prenose od Ebi Musaa da kada bi se Allahov Poslanik pobojao nekog naroda izgovarao bi navedene riječi.

⁶⁹ Buharija prenosi od Ibni Abbasa da je rekao: "Pomenute riječi rekao je Ibrahim a.s. kada je bio bačen u vatru, a takođe ih je rekao Muhammed s.a.v.s. kada mu je rečeno: "Skupili su se ljudi protiv vas."

La ilahe illellahu el-haliimul-keriim. Subhanellahi rabbis-semavatis-sebi' ve rabbul-a'ršil-a'zim, la ilahe illa ente a'zze džaruke ve dželle senauke.

Nema drugog boga osim Allaha, Blagog, Plemenitog, slava pripada Allahu, mome Gospodaru, Gospodaru sedam nebesa, Gospodaru uzvišenog Arša, nema drugog božanstva osim Tebe.⁷⁰

يَا مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ اِيَّاكَ اعْبُدُ وَاِيَّاكَ اَسْتَعِيْنُ.

Ja malike jeumid-din ijake ea'budu ve ijake estei'in.

Gospodaru Sudnjega dana, Tebi se pokoravam i od Tebe zaštitu tražim.⁷¹

Šta reći kod zabrinutosti i tuge?

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ، وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ.

⁷⁰ Ibn-i Omera r.a. prenosi Ibn-i-Sinij da je Resulullah s.a.v.s. rekao: "Ako se bojiš vlasti ili nekog drugog, reci navedene riječi."

⁷¹ Takođe Ibn-i-Sina prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. u jednoj od bitaka izgovarao pomenute riječi.

La ilahe illellahu el-a'ziimul-haliim, la ilahe illellahu rabbul-a'ršil-a'zim, la ilahe illel-lahu rabbus-semavati ve rabul-erdi, ve rabul-a'ršil-keriim.

Nema drugog božanstva osim Allaha, Moćnog i Milostivog, nema drugog božanstva osim Allaha, Gospodara Uzvišenog Arša, nema drugog božanstva osim Allaha, Gospodara nebesa i Zemlje i Gospodara plemenitog Arša.⁷²

اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

Allahumme rahmeteke erdžu fe la tekilni ila nefsi tarfete a'juin ve aslih li še'ni kullehu la ilahe illa ente.

Gospodaru naš, molim Te za Tvoju milost, ne ostavi me da se prepustim samom sebi ni jednog trenu i učini boljim moje stanje, nema drugog božanstva osim Tebe.⁷³

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ.

La ilahe illa ente, subhaneke inni kuntu minez-zalimiin.

⁷² Buharija i Muslim prenose od Ibn-i Abasa da je Allahov Poslanik s.a.v.s. kod zabrinutosti izgovarao navedene riječi.

⁷³ Ebu Davud prenosi od Ebu Bekra da mu je Allahov Poslanik s.a.v.s. navoio navedene riječi rekavši mu da su one dova zabrinutog.

*Nema drugog božanstva osim Tebe, slavu Tebi ja sam se doista o sebe ogriješio.*⁷⁴

U žalosti reći ćemo sljedeće:

اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَإِنْ أَمِنَكَ نَاصِيَّتِي فِي يَدِكَ مَاضٍ فِي حُكْمِكَ عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ
أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَتْ بِهِ نَفْسُكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمَهُ أَحَدًا
مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ أَسْأَلُكَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رِيعَ قَلْبِي، وَ
نُورَ صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي، وَذَهَابَ هَمِّي.

*Allahumme inni a'bduke vebnu emetike nasijeti fi jedike
madin fije hukmuke a'dlun fije kadunke es'eluke bikulli ismin
semmejte bihi nefseke, eu enzeltehu fi kitabike, ve a'lemtehu
chaden min halkike, evist'eserte bihi fi i'lmil-gajbi i'ndeke, en
tedža'le el-Kur'ane rabi'a kalbi, ve nure sadri, ve džela'e
huzni ve zehabe hemmi.*

*Gospodaru naš, ja sam Tvoj rob, sin roba Tvoga i
robinje Tvoje, čelo kojim Ti sedždu činim je u Tvojim rukama,
moja prošlost je u Tvojoi vlasti, pravda za mene je Tvoje
određenje, molim Te svakim imenom Tvojim, kojim Si Sebe
nazvao, ili Si ga u Tvojoi knjizi spomenuo, ili Si njima nekog od
tvojih robova podučio, ili Si ga sebi zadržao u okviru znanja o
kome mi ništa ne znamo da učiniš Kur'an proljećem srcu moga,*

⁷⁴ Tirmizija prenosi od S'ada bin ebi Vekasa da je Resulullah s.a.v.s. rekao: "Dova Junusa a.s. kada je bio u stomaku velike ribe, kojom, ako se čovjek obrati Gospodaru, biva uslišana."

*svjetlom grudi mojih i uzrokom koji će otjerati žalost i tugu zamijenivši ih radošću.*⁷⁵

Šta reći kada smo dužni?

اللَّهُمَّ اكْنِني بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَاعْنِني بِفَضْلِكَ عَنْ سُوءِكَ.

Allahummekfini bihalalike a'n haramike, vegnini bifadlike a'men sivak.

*Gospodaru moj, učini me zadovoljnim halal imetkom, a
da ne posežem za haramom, i podaj mi iz Tvoje riznice da ne bih
tražio od drugih.*⁷⁶

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَأَعُوذُ بِكَ
مِنَ الْجَبَنِ وَالْبُحْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ.

*Allahumme inni eu'zu bike minel-hemmi vel-hazeni ve
eu'zu bike minel-a'džzi vel-keseli, ve eu'zu bike minel-džubni
vel-buhli, ve eu'zu bike min galebetid-dejni ve kahrir-ridžal.*

⁷⁵ Odl Ibni Mesuda se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ako nekog od Allahovih robova snađe žalost ili tuga neka izgovori pomenute riječi." (Hakim)

⁷⁶ Tirmizija prenosi od Alije bin Ebi Taliba da mu je došao neki dužnik i rekao mu: "Nisam u stanju vratiti ti dug, pomози mi." Alija mu reče: "Naučicu te riječima kojima me je podučio Allahov Poslanik s.a.v.s. koje će ti olakšati vraćanje duga, pa makar bio velik kao neko brdo."

*Gospodaru naš, tražim zaštitu Tvoju od brige i žalosti, od slabosti i ljenjosti, od straha i škrtosti. Tražim Tvoju zaštitu i da me dug ne savlada i da me ljudi ne nadvladaju.*⁷⁷

Šta reći u srdžbi?

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

Eu'zu billahi mineš-šejtanir-rodžim.

*Utječem se Allahu od prokletog šejtana.*⁷⁸

Šta reći kad nam neka stvar postane opterećenje?

اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا. وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا.

⁷⁷ Allahov Poslanik s.a.v.s. jednoga dana je ušao u džamiju u njoj video jednog ensariju kojeg zvahu Ebu Umame. Allahov Poslanik s.a.v.s. ga upita: "Ja Eba Umame, šta je to što te vidam da sjediš u džamiji a nije vrijeme namaza?" "Brige i dugovi, Allahov Poslaniče", odgovori on. Allahov Poslanik mu reče: "Da li želiš da te podučim riječima koje ako ih izgovoriš jutrom i večerom Allah će ti odstraniti brige i olakšati vraćanje duga." Nakon što je pomenute riječi izgovorio obistinile su se riječi Allahova Poslanika. (Ebu Davud)

⁷⁸ Buharija i Muslim prenose od Sulejmana Bin Sardin da je rekao: "Sjedio sam jedne prilike sa Allahovim Poslanikom kada su se dva čovjeka počela psovati. Jednom od njih lice je postalo crveno i vidjela se slabost u njemu od žestine njegove srdžbe. Tada Allahov Poslanik reče: "Znam riječi koje, kada bi on izgovorio, prestala bi srdžba u njemu."

Allahumme la sehle illa ma džeal'lehu sehla. Ve ente tedža'lulhuzne iza š'ite sehla.

*Gospodaru naš, ništa nije lahko osim ako ga Ti učiniš lahkim, Ti poteškoće činiš lahkim.*⁷⁹

Šta reći kada život postane nesnošljiv?

بِسْمِ اللَّهِ عَلَى نَفْسِي وَمَالِي وَدِينِي، اللَّهُمَّ رَضِّنِي بِفَضَائِكَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا قُدِرَ حَتَّى لَا أَحِبُّ تُعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ، وَلَا تُأَخِّرَ مَا عَجَلْتَ

Bismillahi 'ala nefsi ve mali ve dini, allahumme raddini bikadaike, ve barik li fina kuddire hatta la uhibbu ta'džile ma eharte, ve la t'ehire ma a'dždželte.

*Sa Allahovim imenom na sebe, svoj imetak i svoju vjeru, Gospodaru moj učini da budem zadovoljan Tvojim odredjenjem i blagoslovi me u onom što je određeno, učini da ne budem od onih koji požuruju ono što si okasnio, a ni odlagaju onog što si požurio.*⁸⁰

⁷⁹ Ibnis-Sinij prenosi od Enesa da je Allahov Poslanik s.a.v.s. izgovarao pomenute riječi.

⁸⁰ Ibnis-Sinij prenosi od ibn Omera da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Nikome od vas nije zabranjeno da, ako mu život postane teškim, kaže kada izađe iz kuće navedene riječi."

Šta ćemo reći u nesreći?

إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اَللّٰهُمَّ عِنْدَكَ اَحْسِبْ مُصِيبَتِيْ فَاجْزِنِيْ فِيْهَا وَابْدِلْنِيْ مِنْهَا خَيْرًا.

Inna lillahi ve inna ilehi radžiu'un, allahumme i'nuleke ahtesibu musibeti fe edžirni fiha ve ebdilni minha hajren.

Allahovi smo i Allahu se svi vraćamo, Gospodaru moj, nagradi me u ovoj nesreći i podaj da iz nje dobro dode.⁸¹

قَدَّرَ اللّٰهُ، وَمَا شَاءَ فَعَلَ.

Kadderellahu ve ma šuae fea'le.

Allah je odredio i po volji Svojoj odlučio.

⁸¹ Muslim prenosi od Ummu Selme r.a. da je čula Allahovog Poslanika s.a.v.s. da kaže: "Nema čovjeka koji u musibetu, nesreći kaže pomenute riječi a da mu Allah u njoj ne upiše sevab i da iz nje ne vidi hajra." U drugoj predaji koju takođe prenosi Muslim od Ebu Hurejre r.a. Allahov Poslanik kaže: "Snažan i ustrajan vjernik bolji je i Allahu miliji od krhka i slaba vjernika, i u svakom dobru misli na ono što ti je od koristi, traži Allahovu naklonost i ne budi slab, ako te kakvu nesreća pogodi ne reci "da sam uradio ili postupio tako bilo bi tako i tako" ali reci: "Allah je po volji Svojoj odlučio", jer riječ 'da' otvara vrata šejtanu."

Šta reći kad nam se
desi imanska sumnja?

أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

Eu'zu billahi mineš-šejtanir-radžiim.⁸²

آمَنْتُ بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ.

Amentu billahi ve resulihi.

Vjerujem u Allaha i Njegova Poslanika.⁸³

Šta reći kada osjećamo bol?

Stavićemo ruku na mjesto bola i reći:

بِسْمِ اللّٰهِ

Bismillahi. (tri puta)

⁸² Buharija i Muslim prenose od Ebu Hurejre r.a. da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Nekada šejtan dode čovjeku pa mu kaže: "Ko stvara tako i tako?", da bi na kraju pitao ko je stvorio Stvoritelja. Ako mu se to desi neka prouči euzubilu.

⁸³ U drugoj predaji stoji da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ljudi ne prestaju pitati se govoreći: "Allah je Stvoritelj svega, ali ko je Njega stvorio? Kada dode takav momenat neka vjernik kaže: "Vjerujem u Allaha i Njegova Poslanika."

أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا آجِدُ وَأَحَازِرُ.

Eu'zu bi i'zzetillahi ve kudretihi min šerrin ma edžidu ve uhaziru. (sedam puta)

*Utječem se Allahu i Njegovoj moći od zla onoga što me je snašlo i od čega strepim.*⁸⁴

Šta reći kada obilazimo bolesnog?

اللَّهُمَّ أَذْهِبِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ، اشْفِ وَأَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ، شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا.

Allahumme ezhebil-b'ese, rabben-nasi, išfi ve enteš-šafi la šifae illa šifauke, šifaun la jugadiru sekama.

*Gospodaru naš, odstrani bolest, Gospodaru ljudi, učini ga zdravim, Ti si Onaj koji liječi, nemu liječenja bez Tvoga lijeka, liječenja kojim bolest prestaje.*⁸⁵

أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ.

⁸⁴ Osman Es-Sekafij se požalio Allahovom Poslaniku na bol u tijelu još od njegova prihvatanja islama, našta mu Poslanik reče da stavi ruku na mjesto bola i da izgovara pomenute riječi.

⁸⁵ Kad bi zijaretio bolesnika Allahov Poslanik s.a.v.s. bi izgovorio navedene riječi i rukom ga pomilovao hrabreći ga.

Es'elullahel-a'zime rabbel-a'rašil-a'zim en ješfike. (sedam puta)

Molim Allaha, Gospodara uzvišenog Arša, da te ozdravi.

Šta reći na sijelu?

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Subhanekel-lahumme ve bihamdike ešhedu en la ilahe illa ente estagfiruke ve etubu ilejk.

*Gospodaru naš, Tebi pripada slava i hvala, svjedočim da nemu drugog božanstva osim Tebe, tražim od Tebe oprost i Tebi se kajem.*⁸⁶

Šta reći kada putujemo prevoznim sredstvom?

بِسْمِ اللَّهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ، سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ.

⁸⁶ Ko se nađe na sijelu ili nekakvom skupu gdje je bilo dosta priče, neka prije nego što napusti sijelo izgovori navedene riječi, biće mu oprosteni grijesi koje je učinio tokom sijela. (Tirmizija)

Bismillahi elhamdu lillahi, subhanel-lezi sehhare lena haza ve ma kunna lehu mukrinin, ve ima ila rabina lemunkalibun, elhamdulillah, elhamdulillah, elhamdulillahi, Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber, subhanেকে, allahumme inni zalemtu nefsi fagfir li, fe innahu la jagfiruz-zumbe illa ente.

U ime Allaha, hvala Allahu, stavljen je Onaj koji nam daje ovu mogućnost, mi to sami ne bismo postigli, mi ćemo se sigurno Gospodaru svome vratiti. Hvala Allahu, hvala Allahu, hvala Allahu, Allah je najveći, Allah je najveći, Allah je najveći i dostojan slave. Gospodaru naš, ja sam grijешnik, oprasti mi, jer jedino Ti praštaš za učinjene grijehе.⁸⁷

Dova za put

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَىٰ وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَىٰ، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمُنْظَرِ وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ.

⁸⁷ Ahmed i Hakim prenose od Alije bin Rabiie da je rekao: "Vidio sam Aliju r.a. kada je spremajući se na put uzjahavši devu izgovorio pomenute riječi, nakon kojih se nasmijao. Upitao sam ga zašto se smije? Rekao je: "Vidio sam Allahova Poslanika pa sam postupio tako..."

Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber, subhanel-lezi sehhare lena haza ve ma kunna lehu mukrinine ve ima ila rabbina lemunkalibune. Allahumme nes'eluke fi seferina haza el-birre vet-takva ve minel-a'meli ma terda, Allahumme hevvin a'lejna seferena haza vatvi a'mu bu'dehu, Allahumme entes-sahibu fis-seferi, vel-halifetu fil-ehli, Allahumme inni en'zu bike min va'sais-seferi, ve keaabetil-menzari ve su'il-munkalibi fil-mali vel-ehl.

Allah je najveći (tri puta). Hvaljen neka je Onaj koji nam je ovo potčinio. Mi to sami ne bismo mogli postići. Mi se Gospodaru svome vraćamo. Allahu moj, podari nam na ovom našem putu dobročinstvo i bogobojažnost i činjenje djela kojima ćeš Ti biti zadovoljan. Gospodaru naš, olakšaj nam ovaj put i skrali nam ga. Allahu naš, Ti si naš prijatelj na putu i čuvar naših porodica. Gospodaru, zaštititi nas od poteškoća na putu, od ružnih prizora i zla i u imetku i porodici.⁸⁸

Šta reći kada tokom putovanja prolazimo kroz različita mjesta?

اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ وَالْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضْلَلْنَ وَرَبَّ الرِّيَاحِ وَمَا ذَرَيْنَ فَإِنَّا نَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا.

⁸⁸ Ebu Davud

Allahuunme rabbes-semavatis-seba' ve ma azlelne ve-l-erdines-sebi' ve ma aklelne ve rabbeš-šejatiine ve ma adlelne ve rabber-rijahi ve ma zerejne fe inna nes'eluke hajre hazihil-karje ve hajre ehliha ve hajre ma fiha ve neu'zu bike min šerriha ve šerri ma fiha.

Allahu moj, Gospodaru sedam nebesa i onog što prekri-vaju, Gospodaru sedam nebesa i onog što one nase, Gospodaru šejtana i njihovih obmana, Gospodaru vjetra i onog što on puše, molim Te za dobro u ovom mjestu, za dobro njegovih stanovnika i za dobro onog što je u njemu, zaštititi me od zla njegova, od zla njegovih mjesta i od zla onog što je u njemu.⁸⁹

**Šta reći kada smo na putu
te odsjednemo u nekom mjestu
radi konaka?**

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ.

Eu'zu bi kelimatillahit-tamati min šerri ma haleka.

Allahovim savršenim riječima tražim zaštitu od šera kojega je stvorio.⁹⁰

⁸⁹ Suhejb navodi da je Allahov Poslanik s.a.v.s., vidjevši mjesto kroz koje mora proći, govorio ove riječi. (Nisaija)

⁹⁰ Muslim prenosi od Haule kēi Hakiima da je rekla: "Čula sam Allahova Poslanika, ko odsjedne radi konaka u nekom mjestu neka kaže ove riječi, biće mu zaštita sve dok ne napusti to boravište."

Šta reći pri povratku sa puta?

*لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ،
أَيُّونَ ثَائِبُونَ عَائِدُونَ لِرَبَّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ
الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ.*

La ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu, lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve a'la kulli šej'in kadiir, ajibune taibune a'bidune lirebbina hamidune, sadekallahu va'dehu ve nasare a'bdehu ve hezimel-ahzabe vahdeh.

Nema drugog božanstva osim Allaha, Jedan je i nema sudruga, Njemu pripada vlast i hvala i On je svemu kadar, vraćamo se teubu čineći, robujući i zahvaljujući se Gospodaru našem, Allah je ispunio obećanje, pomogao Svoga roba i Sam porazio zle.⁹¹

⁹¹ Buharija prenosi od Ibni Omera koji navodi da kada bi se Allahov Poslanik vraćao iz borbe, hadža, umre i sl, na svakoj uzvišici bi donosio po tri tekhira, zatim izgovarao navedene riječi. U predaji koju prenosi Ibni Sinij, a koja se tiče putovanja brodom, navode se riječi Hasana, sina Alijinog r.a., koji kaže da je Allahov Poslanik rekao: "Bezbjednost moga ummeta od potapanja su ove riječi."

Šta reći kada plovimo brodom?

بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ. وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ، وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ.

Bismillahi medžroha ve mursaha inne rabbi legafuru-rahiim. Ve ma kaderullahe hakka kadrihi, vel-erdu džemia'n kahdatuhu jeumel-kijameti ves-semavatu mutvijatun bijeminihi, subhanehu ve teu'la a'nma jušrikun.

U ime Allaha neka plovi i neka pristane, Gospodar moj, uistinu, prašta i Samilostan je. Oni ne veličaju Allahu onako kako Ga treba veličati, a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u vlasti Njegovoj biti, a nebesa će u moći Njegovoj smatanati ostati. Hvaljen neka je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu smatraju ravnim.

Dova kod sklapanja očiju mejitu

اللَّهُمَّ اغْفِرْ (إِسْمُ الْمَيِّتِ) وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِينَ وَاخْلِفْهُ فِي عَقْبِهِ فِي الْغَائِبِينَ وَاغْفِرْ لَنَا وَلِإِذَا رَبِّ الْعَالَمِينَ وَأَفْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ وَتَوَزَّلْهُ فِيهِ.

Allahume-gfir (spomenuti ime mejita) verfu' deredžetehu fil-mehdijine vahluŝhu fi ukbihi fil-gabirine vagfir lena ve lehu ja rabbel-a'lemine vefsah lehu fi kabrihi ve nevvir lehu fihi.

Allahu moj, oprosti (spomenuti ime mejita) i podigni njegovu deredžu na stepen onih koji su na pravom putu, podari mu dostojnog nasljednika. Oprosti i nama i njemu, o Gospodaru svjetova. Rasprostrani mu kabur i učini ga svijetlim.⁹²

Dova dženaze namaza

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنْهُ وَأَكْرِمْ نَزْلَهُ، وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ، وَاعْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالتَّلَجِ وَالْبَرْدِ وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يَنْقَى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ وَأَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ.

Allahummegfir lehu verhamhu ve a'fihi, va'fu a'nhu vekrim nuzulehu ve vessi' medhalehu, vagsilhu bil-mai ves-seldži vel-beredi. Ve nekkih minel-hataja kema junekka es-seabul-ebjedu mined-densi ve ebdilhu daren hajren min darihi ve ehlen hajren min ehlihi, ve zeudžen hajren min zeudžihi, ve edhillul-Džennete ve ei'zhu min a'zabil-kabri ve min a'zabin-nari.

⁹² Muslim.

*Gospodaru naš, oprosti mu, smiluj mu se i sačuvaj ga. Oprosti mu i učini mu prijatnim njegovo boravište. Rasprostrani mu kapiju. Očisti ga od grijeha, vodom, snijegom i ledom, očisti ga kao što se čisti bijela odjeća od prljavštine. Zamijeni mu njegovu kuću boljom, njegovu ženu boljom. Uvedi ga u Džennet i sačuvaj ga od patnji u kaburu i vatri.*⁹³

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا، وَغَائِبِنَا، وَصَغِيرِنَا، وَكَبِيرِنَا، وَذَكَرْنَا، وَ
أُنْثَانَا. اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتُهُ مِنَّا فَآخِذْهُ عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتُهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى
الْإِيمَانِ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تَضِلَّنَا بَعْدَهُ.

Allahumme-gfir lihajjina, ve mejjitina, ve šahidina, ve gaibina, va sagirina, ve kebirina, ve zekerina, ve unsana. Allahumme men ahjejtuhu minna fahjihî a'lel-islami ve men teveffejtuhu feteveffehu a'lel-imani. Allahumme la tuhrimna edžrehu ve la tudilhuna ba'dehu.

Allahu moj, oprosti našim živim i mrtvim, nušim mladim i starim, našim muškarcima i ženama. Allahu, koga poživiš od nas, poživi ga kao muslimana, a koga usmrtiš, usmrti ga sa imanom. Allahu moj, neka nas nagrada njegova ne zaobide i ne dozvoli da padnemo u zabludu poslije njega.

⁹³ Muslim.

Dženaze dova malom djetetu

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرْطًا وَذُخْرًا لِدِينِهِ وَشَفِيعًا مُجَابًا. اللَّهُمَّ تَقَلَّ بِهِ مَوَازِينُهُمَا وَأَعْظِمْ بِهِ
أَجُورَهُمَا وَالْحِفَةَ بِصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ وَاجْعَلْهُ فِي كَهَالَةِ إِبْرَاهِيمَ، وَقِهِ بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ
الْجَحِيمِ.

Allahumme-dža'lhu fertan ve zuhren livalidejhi, ve šefia'n mudžaben. Allahumme sekkil bihi mevazinehuma ve a'zim bihi udžurehuma ve elhikhu bisalihil-mu'minine vedža'lhu fi kefaleti Ibrahime, ve kihi birahmetike 'azabel-džehimi.

Allahu moj, učini ga dobitnikom i zalihom roditeljimu njegovim. Učini ga zagovornikom kome će se uslišati. Allahu moj, otežaj njime mizan roditelja njegovih i zbog njega uvećaj dobra djela njihova. Pridruži ga dobrim vjernicima i stavi ga pod okrilje Ibrahima a.s. Tvojom milošću spasi ga džehen-nemske patnje.

Šta reći pri spuštanju
mejita u kabur?

بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ.

Bismillahi ve a'la sunneti resulil-lahi.

U ime Allaha i po sunnetu Resulullaha.⁹⁴

Šta reći kada zijaretimo mezarluke?

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ،
نَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَاقِبَةَ.

Es-selamu a'lejkum ehled-dijari minel-m'uminin vel-muslimin ve inna inšaelluhu bikum lahikun, nes'elullahe lena ve lekum el-a'fije.

Allahov mir neka je na vas stanovnike kabura od vjernika muslimana, mi ćemo se, ako Bog da, vama pridružiti. Molimo Allaha da oprosti grijehe nama i vama.⁹⁵

Telbija na hadžu i umri

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَا
شَرِيكَ لَكَ.

⁹⁴ Ebu Davud i Ahmed

⁹⁵ Muslim prenosi od Beride, koja navodi da ih je Allahov Poslanik s.a.v.s. podučavao da, kada izidu zijaretiti mezarluke, govore navedene riječi.

Lebejkellahumme lebbejke, lebbejke la šerike leke lebbejke, innel-hamde ven-ni'mete, leke vel-mulk la šerike lek.

Odazivam Ti se, Allahu moj, odazivam, Ti nemaš saučesnika. Odazivam Ti se. Tebi pripada svaka hvala, blagodat i vlast i nemaš saučesnika.

Šta reći prilikom klanja kurbana ili klanja uopšte?

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ (اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ) اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي.

Bismillah, Allahu ekber. Allahumme minke ve leke. Allahumme tekabbel minni.

U ime Allaha, Allah je najveći. Allahu moj, Tebe i Tebi. Allahu moj, primi od mene.

Šta reći kada ugledamo mladi Mjesec?

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، وَالتَّوْفِيقِ لَنَا
مُحِبِّ وَرُضَى، رَبَّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ.

Allahu ekberu, Allahumme ehillehu a'lejna bil-emni ve-l-imani, ves-selameti vel-islami, vet-teufiki lemna juhlibbu ve terda, rabbna ve rabbukellah.

Allah je najveći, Gospodaru naš, učini da njegov dola-zak nama bude sa sigurnošću i sa imanom, sa mirom i islamom, sa napretkom koji je po volji Tvojoj i kojim Si Ti zadovoljan. Naš i tvoj, mladi Mjesече, Gospodar je Allah.⁹⁶

Šta reći kada grmi?

سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ.

Subhanel-lezi jusebbihur-ra'du bihamdihi vel-melaike-tu min hifetihi.

I grmljavina slavi i hvali Njega, a i meleki iz strahopoš-tovanja prema Njemu.⁹⁷

Šta reći kada puhne vjetar?

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ.

⁹⁶ Taberani prenosi od Abdullaha bin Omera da je Allahov Poslanik kad bi ugledao mladi Mjesec govorio ove riječi.

⁹⁷ Kada bi zagrmjelo Abdullah bin Zubejr r.a. bi ostavio govor i rekao bi na-vedene riječi.

Allahumme imni es'eluke hajreha ve hajre ma fiha ve hajre ma ursilet bihi, ve eu'zu bike min šerriha ve šerri ma fiha ve šerri ma ursilet bihi.

Gospodaru naš, daj nam njegovo dobro, dobro koje je u njemu i dobro koje šalješ njime, a zaštiti me od njegova zla i zla koje njime šalješ.⁹⁸

Šta ćemo reći kada pada kiša?

اللَّهُمَّ اسْقِنَا، اللَّهُمَّ اسْقِنَا، اللَّهُمَّ اسْقِنَا

Allahumme eskina, allahumme eskina, Allahumme eski-na.

Gospodaru naš pošalji nam kišu, Gospodaru naš po-šalji nam kišu, Gospodaru naš pošalji nam kišu.⁹⁹

⁹⁸ Muslim prenosi od Aiše r.a. da je rekla: "Kada bi puhnuo vjetar Poslanik s.a.v.s. bi izgovarao pomenute riječi." Ebu Davud prenosi od Hurejre r.a. gdje kaže: "Čuo sam Allahovog Poslanika da kaže: "Vjetar je Allahovo stvorenje koje nekada dolazi kao milost a nekada kao kazna, pa kada nastupi nemojte o njemu ružno govoriti već tražite od Allaha zaštitu od njega."

⁹⁹ Buharija prenosi od Enesa r.a. da je Allahov Poslanik ovim riječima molio Allaha za kišu.

Šta reci kada čujemo glas magarca, psa i pijetla?

Buharija i Muslim prenose od Ebu Hurejre r.a., koji navodi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ako čujete glas magarca tražite Allahovu zaštitu od prokletog šejtana učeći *eu'zu billahi mineš-šetanir-radžim* jer je ugledao šejtana, a ako čujete pjesmu pijetla činite dovu Allahu jer je on ugledao meleka."

U drugoj predaji stoji da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ako čujete lavež psa i riku magarca noću, tražite od Allaha zaštitu jer oni vide šta vi ne vidite."

Značaj salavata na Allahovog Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ves-sellem

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

*Innellahe ve melaaikehu jusallune a'lenbiji ju ejjuhellezine umenu sallu a'lejhi ve sellimuu tesliima.*¹

"Allah i meleki Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljte mu pozdrav."

Ibni Kesiir navodi u tefsiru ovog ajeta da Uzvišeni Allah obavještava svoje robove o najuzvišenijem mjestu koje Njegov Rob i Vjerovjesnik zauzima kod Njega, čime ga odlikuje i nad najodabranijim melecima, i da meleci donose salavat na njega. Zatim Uzvišeni naređuje nižem svijetu, ljudskom rodu, da donose salavat i pozdrav na Poslanika, čime mu priznaju njegov ugled nad svim svjetovima.

¹ Ahzab, 56

Mnogobrojni hadisi se tiču ovog problema pa ćemo neke od njih spomenuti u cilju boljeg i ozbiljnijeg shvatanja nužnosti ovog propisa, propisa koji nam Uzvišeni Allah imperativno nalaže. Muslim prenosi od Ebi Hurejrea da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko donese jedan salavat na mene Allah donese na njega deset." Tirmizija i Ibn Mesud prenose hadis da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Meni najbliži ljudi na Sudnjem danu biće oni koji su najviše salavata donosili na mene." Ebu Davud prenosi od Hurejre r.a. da je Resulullah rekao: "Niko ne donese salavat na mene a da mi Allah ne vrati dušu da mu uzvratim."

Jednoga jutra Allahov Poslanik s.a.v.s. osvanuo je neobično radostan, radost mu se na licu primjećivala. Upitan šta je razlog tome, odgovorio je: "Došla mi je poruka od Gospodara: 'Ko donese salavat na tebe od tvog ummeta, Allah će mu upisati deset dobrih djela a izbrisati deset ružnih, njegovu dederđu uvećati za deset dederđa i uzvratiti salavatom na njega.'"²

Kada je u pitanju to da li treba donositi salavat na Poslanika s.a.v.s. poslije svakog pominjanja njegovog imena, postoje dva mišljenja: jednih koji smatraju da poslije svakog pominjanja imena Resulullaha s.a.v.s. nužno je donijeti salavat na njega potvrđujući to hadisom kojeg prenosi Tirmizija od Ebi Hurejrea r.a. da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Propao je čovjek koji nakon što čuje moje ime ne uzvratiti sa salavatom na mene, propao je čovjek kojeg zatekne Ramazan, zatim prođe, a njemu grijesi ne budu oprosteni, propao je čovjek kod koga roditelji dočekaju duboku starost a on ne zaradi Džennet."

Suprotno mišljenje prvom, tj. oni koji smatraju da je na skupu neophodno jednom donijeti salavat na Poslanika s.a.v.s., a da je mustehab (lijepo) više od toga. Kao potvrdu svom stavu navode hadis koga takođe prenosi Tirmizija, a u kome stoji sljedeće: "Kada neka skupina ljudi zasijeda a pri tome ne spomenu Allahovo ime i ne donesu salavat na Muhammeda

² Hadis prenosi Imam Ahmed od Ebi Talhe El-Ensarije.

s.a.v.s., na Sudnjem danu će im to biti gubitak, pa ako želi oprostiće im, a ako želi kazniće ih."³

Pored dobrovoljnog učenja salavata postoje, kao što smo pomenuli, momenti i situacije kada je neophodno donijeti salavat na Allahovog Poslanika s.a.v.s. i to: na sjedenju u namazu iza *etehijata*, kada klanjamo dženaze namaz, kod završetka ezana, kod upućivanja dove Allahu, prije i poslije, prilikom ulaska i izlaska iz džamije, na Safi i Mervi, na skupovima ljudi, kada se spomene Poslanikovo ime, kada zijaretimo njegov kabur, noću uoči petka i petkom, nakon uzimanja abdesta, uvijek kada želimo činiti zikr Allahu. Međutim, da li kod pisanog teksta u kojem se često spominje Poslanikovo s.a.v.s. ime treba uvijek donositi salavat? U ovom slučaju ulema navodi da je poželjnije da se poslije svakog pominjanja njegova imena napiše صَلَّاتُ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِ ili الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْهِ ili صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. U vezi

ovog El-Bagdadija navodi da je čitajući rukopise Imama Ahmeda Bin Hanbela, Allah mu se smilovao, primjetio da je na mnogo mjesta izostavljao u tekstu dodati salavat pored imena Allahovog Poslanika s.a.v.s. već se prenosi da ga je uvijek izgovarao. Kada donosimo salavat na Poslanika, ne smijemo izostavljati neku od riječi, tj. ne možemo reći *Salallahu a'lejhi* ili *a'lejhisselam* već se mora izgovoriti potpun oblik salavata: *salal-lahu a'lejhi ve sellem* ili *es-salatu ves-selamu a'lejke*.

Što se tiče donošenja salavata na druge poslanike i meleke dozvoljeno je, ali donositi salavat na druge ličnosti osim poslanika dozvoljeno je samo uz saglasnost sveislamske uleme, jer Poslanik s.a.v.s. nas obavještava o formi salavata koja se može koristiti, pa između ostalog, stoji ovako: "*Gospodaru naš, blagoslovi našeg Poslanika, njegovu porodicu, ashabe*." Međutim, ne može se reći nezavisno, tj. odvojeno Omer

³ Da ne bi došli u zabunu o kakvom se obliku salavata na Poslanika s.a.v.s. radi pri pominjanju njegova imena na dersovima, predavanjima i sličnim skupovima i situacijama, neophodno je da taj oblik i navedemo "*Salallahu 'alejhi ve selleme*

(صَلَّاتُ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِ) "الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ" "صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

alejhis-salatu ves-selamu ili Omer salallahu 'alejhi ve selem. Muslim prenosi od Ebi Mensura Ensarije da je Bešir bin S'ad obraćajući se Allahovom Poslaniku rekao: "Allahov Poslaniče, Allah nam naređuje da donosimo na tebe salavat, nauči nas kako to da činimo?" Zašutio je Poslanik tako kao da nije ni pitao. Međutim, Poslanik nakon šutnje reče: "Recite:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ
اِنَّكَ حَمِيْدٌ مُّبِيْدٌ.

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ
اِنَّكَ حَمِيْدٌ مُّبِيْدٌ.

Allahumme salli a'la Muhammedin ve a'la ali Muhammedin kema salejte a'la Ibrahime ve a'la ali Ibrahime inneke hamiidun medžiid.

Allahumme barik a'la Muhammedin ve a'la ali Muhammedin kema barekte a'la Ibrahime ve a'la ali Ibrahime inneke hamiidun medžiid.

Kur'anske i hadiske dove

"A kada te Moji robovi za Mene upitaju, Ja sam sigurno blizu: odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli. Zato neka oni pozivu Mene udovolje i neka vjeruju u Mene, da bi na pravom putu bili."¹

"Reci: 'Allah vam poklanja pažnju samo zbog vaše dove, a pošto ste vi poricali, neminovno vas čeka patnja.'"²

"... Dozivajte Me, Ja ću se vašim molbama odazivati."³

Dova je ključ milosti i svako djelo treba otpočinjati dovom. Pravilo je da kada se rob obraća dovom svome Rabbu očekuje pozitivan ishod njegove dove, čemu su potvrda riječi Allahovog Poslanika. "Svaki rob koji se obrati Allahu dž.š. molbom Allah će mu se odazvati, ili će mu na ovom svijetu ispuniti ono što traži, ili će mu ispunjenje njegove dove odloži-

¹ El-Bekare, 186

² Furkan, 77

³ Gafir, 60

ti i ostaviti na Ahiretu, ili će zbog upućene dove oprostiti robu neke druge grijeha koje je počinio. Sve to, ako se ne radi o dovi kojom se traži nešto nedozvoljeno, poput kidanja rodbinskih veza ili ako kaže: "Molio sam Allaha, ali mi nije primio dovu."⁴

"Nećete imati nikakve koristi u oprezu od Allahove odredbe (sudbine), jedino je dova korisna u stanjima koja su se desila i onima koja se nisu dogodila. Na vama je da puno činite dove, o Allahovi robovi."⁵

Prenosi se da je jedan od Allahovih dobrih robova molio svoga Gospodara da mu podari što više slobodnog vremena kako bi Ga što više slavio i izražavao pokornost, a da pri tome ima dovoljno opskrbe kako ne bi u radu trošio vrijeme u kojem isključivo želi veličati Allaha. Čovjeka je ovakva dova odvela u zatvor, mjestu gdje je dobio ono što je u dovi tražio: dovoljno slobodnog vremena i dovoljno hrane. Shvativši gdje se zadesio, molio je Uzvišenog Allaha da ga izbavi iz iskušenja u kojem se našao. Tada je čuo glas koji mu reče: "Tražio si od svog Gospodara opskrbu bez rada i slobodno vrijeme da Mu što više ibadet činiš, a nisi tražio zaštitu od nedaća i smutnji. Da si ih tražio, imao bi ih!" Spoznao je čovjek svoj gaflet i nemarnost i shvatio da mu je Allah ukabulio i podario ono što je u dovi tražio, a istovremeno mu ukazao i na pogrešan put koje je slijedio u dovi, zatim se pokajao i molio svoga Gospodara za zaštitu.

Neko će reći: "Zašto mu Allah nije dao zaštitu od početka, bez da je traži?"

Allah je svemu dao uzrok. Kako je učinio da radom stičemo imetak tako je i učinio da dova bude uzrok sprječavanja nevolja i ostvarivanja naših molbi i želja. Allah je Plemenit i Milostiv, voli da Mu se molba upućuje i obećao nam odgovor, ali našu nemarnost sankcionira i prema našem nijetu i namjeri

⁴ Tirmizi

⁵ Ahmed, Taherani

nas prihvata. "... Ima ljudi koji govore: 'Gospodaru naš, daj nam na ovom svijetu!'" Takvi na onom svijetu neće imati ništa."

"A ima ih koji govore: "Gospodaru naš, podaj nam dobro i na ovom i na onom svijetu, i sačuvaj nas patnje u vatri."

"Njih čeka nagrada koju su zaslužili...!"⁶

Vrijeme, situacija i mjesto u kojima se dova kabuli su sljedeći:

- noć Kadra (Lejletu-l-Kadr)
- posljednja trećina noći ili sahat u svakoj noći
- vrijeme između ezana i ikameta
- na sedždi, nakon izučenog etehijata i salavata u namazu
- u borbi na Allahovom putu
- kada kiša pada
- sahat u toku dana džume, tj. petkom. Mišljenja su da je taj sahat u vrijeme ikindije ili sahat u kome se obavlja džumanska hutba
- dova pri piću vode Zemzem
- dova nakon buđenja iz sna noću, kada čovjek ustane obavi nafilu i čini dovu
- dova imenima Uzvišenog Allaha
- dova odsutnom bratu muslimanu, odnosno dova muslimana za muslimana koji nije sa njim
- dova Ramazanom u vremenu iftara
- dova nakon obavljenog zajedničkog zikra
- dova u nesreći, musibetu
- dova pri hatmi Kur'ana
- dova na danu Arefata, odnosno za vrijeme obreda hadža
- dova roditelja djeci i za djecu
- dova musafira, putnika
- i dova onog kome je učinjen ili se čini zulum.

⁶ El-Bekare, 200-202

Da bi u navedenim mjestima ili situacijama dova bila kabul nužno je uvažavati adabe, tj. propise učenja dove. Adabi koji su nužnost za ispravnost dove su sljedeći:

- iskreno vjerovanje Uzvišenog Allaha,
- prije učenja dove početi sa hamdom, odnosno zahvalom Allahu i donošenjem salavata na Njegovog Poslanika Muhammeda s.a.v.s., što isto treba učiniti i nakon završene dove
- odlučnost u dovi uz ubjeđenje da će biti kabul
- upornost u dovi i bez žurbe
- prisutnost sreća u dovi
- učiti dovu u tegobi i rahatluku
- dovu upućivati samo Allahu
- ne upućivati dovu protiv svoje porodice, mala (injetka), djece ili samog sebe
- priznanje grječnosti i istigfar kao priznanje i zahvala na blagodatima
- stišati glas u dovi tako da bude na granici šapata i glasnosti
- skrušenost, poniznost, prožeto željom i strahom
- najmanje tri puta ponovljati dovu
- okrenuti se prema Ka'bi
- dizati ruke okrenutih šaka prema nehu
- uzeti abdest po mogućstvu
- kada se želimo moliti za drugog početi s dovom za sebe
- dova treba da bude prožeta Allahovim lijepim imenima (Esmau-l-husna)
- da se isključivo hrani halal i dozvoljenom hranom, odnosno da stečeni imetak bude halal
- da se ne moli za grijeh ili kidanje rodbinskih veza
- da naređuje dobro i odvraća od zla i da se udaljava od svih vrsta grijeha

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ. مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ. إِيَّاكَ تَعْبُدُ وَإِيَّاكَ تَسْتَعِينُ. اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ. صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ.

El-hamdu lillahi rabbil-a'lemiin, Er-rahmanir-rahim, maliki jeumid-din Ijjake na'budu ve ijjake nestei'in, Ihdines-siratal-mustekiiim. Siratal-lezine ena'mte a'lejhim gajril-magdubi a'lejhim veled-dalin.

Hvala Allahu Gospodaru svjetova, Milostivom, Samilosnom, Vladaru Dana sudnjeg. Tebi se klanjamo i od Tebe pomoć tražimo! Uputi nas na pravi put. Na put onih kojima si milost Svoju darovao, a ne onih koji su protiv sebe srdžbu izazvali, niti onih koji su zalutali.⁷

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

Rabbena atina fid-dunja haseneten ve fil Ahireti hasekten ve kina a'zaben-nari.

Gospodaru naš, daj nam dobro na ovom svijetu i dobro na Ahiretu i sačuvaj nas patnje u vatri.⁸

⁷ Suretu-l-Fatiha

⁸ Suretu-l-Bekare, 201. ajet

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ. رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ دُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

Rabbena tekabbel minna inneke entes-semiu'l-a'liim. Rabbena vedža 'lna muslimejni leke ve min zurijetina umneten muslimeten leke ve crina menasikena ve tub a'lejna, inneke entet-tevvabur-rahiim.

*Gospodaru naš, primi od nas, Ti jedino zaista čuješ i znaš. Gospodaru naš, učini nas dvojicu Tebi odanim, i neka porod naš bude odan Tebi, i pokaži nam obrede naše i oprosti nam, jer Ti primaš pokajanje i Samilostan Si!*⁹

رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَبِّتْ أَدَمَانَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ.

Rabbena efrig a'lejna sabren ve sebbit akdamena ven-surna a'lel-kaumil-kafiriin.

*Gospodaru naš, nadahni nas izdržljivošću i učvrsti kora-ke naše i pomози nas protiv naroda koji ne vjeruje.*¹⁰

رَبَّنَا لَا تَوَاخِذْنَا اِنْ سَيِّئًا اَوْ اَخْطَاْنَا . رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا اِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا . رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ . وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا . اَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ.

⁹ Suretu-l-Bekare, 127-128. ajet

¹⁰ Suretu-l-Bekare, 250. ajet

Rabbenu la tu'ahizna innesiina eu aht'anu. Rabbenu ve la tahmil a'lejna isren kema hameltehu a'leltziine min kablina. Rabbenu ve la tuhammilna ma la takate lena bili. Va'fu u'nna, vagfir lena verhumna. Ente meulana fensurna a'lel-kaumil-kafiriin.

*Gospodaru naš, ne kazni nas ako zaboravimo ili što nehotice učinimo. Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što Si ga tovario na one prije nas. Gospodaru naš, ne stavlaj nam u dužnost ono što ne možemo podnijeti, obriši grijehe naše i oprosti nam, i smiluj se na nas. Ti Si Gospodar naš pa nam pomози protiv naroda koji ne vjeruje.*¹¹

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْ قُلُوبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً، اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ.

Rabbena la tuzig kulubena ba'de iz hedejtenu ve heb lena min ledunke rahmeten, inneke entel-vehab.

*Gospodaru naš, ne dopusti srcima našim da skrenu kad Si nam već na pravi put ukazao, i daruj Svoju milost; Ti si uistinu Onaj koji mnogo daruje.*¹²

رَبَّنَا اِنَّا اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَفِنَا عَذَابَ النَّارِ.

Rabbena innena amenna fagfir lena zunubena ve kina a'zaben-nar.

*Gospodaru naš, mi, zaista, vjerujemo; zato nam oprosti grijehe naše i sačuvaj nas patnje u vatri.*¹³

¹¹ Suretu-l-Bekare, 286. ajet

¹² Ali l'mran, 8. ajet

اللَّهُمَّ مَالِكُ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ شَاءَ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ شَاءَ وَتُعِزُّ مَنْ شَاءَ وَتُذِلُّ مَنْ شَاءَ ، يَدُكَ الْخَيْرُ ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ .

Allahumme malikel-mulki tu'til-mulke men tešaa'u ve tenziu'l-mulke mimmen tešaa'u ve tui'zzu men tešaa'u ve tuzillu men tešaa'u bi jedikel-hajr, inneke a'la kulli šej'in kadiir.

Allahu moj, koji svu vlast imaš, Ti vlast onome kome hoćeš daješ, a oduzimaš je od onoga od koga hoćeš; Ti onoga koga hoćeš uzvisuješ, a onoga koga hoćeš ponizuješ; u Tvojaj ruci je svako dobro, Ti, uistinu, sve možeš.¹³

وَأَيُّ أَعِيدُهَا بِكَ وَدَرَبَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

Ve inni ui'izuha bike ve zurijetehu mineš-šejtanir-ra-džiim.

Nju i porod njezin stavljam pod Tvoje okrilje od prokletog šejtana.¹⁴

رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً ، إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ .

Rabbi heb li min ledunke zurrijeten tajjibeten, inneke semiu'd-dua'i.

¹³ Ali l'mran, 16. ajet

¹⁴ Ali l'mran, 26. ajet

¹⁵ Ali l'mran, 36. ajet

Gospodaru moj, podari mi od Sebe čestita potomka, jer se Ti, uistinu, molbi odazivaš.¹⁶

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ .

Rabbena amenna bima enzelti veteba'ner-resule fektubua mea š-šahidiin.

Gospodaru naš, mi u ono što Ti objavljuješ vjerujemo i mi Poslanika slijedimo, zato nas upiši među vjernike.¹⁷

ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَ الْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا تَفْرَقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَ نَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ .

Amenna billahi ve ma unzile a'lejna ve ma unzile a'la Ibrahim ve Ismai'ile ve Ishaku ve Ja'kuba vel-ebstate ve ma utije Musa ve l'sa ven-ubijjuune min Rabbihim la nuferriku bejne ehadin minhum ve nahuu lehu muslimun.

Mi vjerujemo u Allaha i u ono što se objavljuje nama i u ono što je objavljeno Ibrahimu, i Isma'ilu, i Ishaku, i Jakubu, i unucima, i ono što je dato Musau, i Isau, i vjerovjesnicima od Gospodara njihov; mi nikakvu razliku među njima ne pravimo, i mi se samo Njemu iskreno klanjamo.¹⁸

¹⁶ Ali l'mran, 38. ajet

¹⁷ Ali l'mran, 53. ajet

¹⁸ Ali l'mran, 84. ajet

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَتَبَّتْ أَقْدَامُنَا وَأَنْصَرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ.

Rabbena igfir lena zumbena ve israfena fi emrina ve sebbit akdamena vensurna a'lel-kaumil-kafiriin.

Gospodaru naš, oprosti nam krivice naše, neumjerenost našu u postupcima našim, i učvrsti korake naše i pomoz nam protiv naroda koji ne vjeruje.¹⁹

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ.

Hasbunnellahu ve ni'mel-vekiil.

Allah nam je dovoljan, i divan je On Gospodar.²⁰

رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلِ النَّارَ
فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ، وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ. رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ
ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا، رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ.
رَبَّنَا وَءَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ.

¹⁹ Ali l'mran, 147. ajet

²⁰ Ali l'mran, 173. ajet

Rabbena ma halekte haza batilen subhaneke fekina a'zaben-nar. Rabbena inneke men tudhilin-nare fe kad ah-zejtehu, ve ma liz-zalimine min ensar. Rabbena innena semi'na munadijen junadi lil imani en aminu birebikumu fe amena, rabbena fagfir lena zumbena ve keffir a'na sejjiatina ve teveffena mea'l-ebrar. Rabbena ve atina ma vea'ditena a'la rusulike ve la tuhзина jeumel-kijameti, inneke la tudhlifil-mi-a'ad.

Gospodaru naš, Ti nisi ovo uzalud stvorio; hvaljen Ti budi i sačuvaj nas patnje u vatri. Gospodaru naš, onoga koga Ti budeš u vatru bacio Ti Si već osramotio, a nevjernicima neće niko u pomoć priteći. Gospodaru naš, mi smo čuli glasnika koji poziva u vjeru; vjerujte Gospodara vašeg! I mi smo mu se odazvali. Gospodaru naš, oprosti nam grijehе naše i predi preko ružnih postupaka naših, i učini da poslije smrti budemo s anima dobrim.²¹

Gospodaru naš, podaj nam ono što Si nam obećao po posluicima Svojim i na Sudnjem dunu nas ne osramoti, Ti ćeš, doista, Svoje obećanje ispuniti.

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ
لَدُنْكَ نَصِيرًا.

Rabbena ahridžna min hazihil-karjetiz-zalimi ehluha vedž'a'l lena min ledunke velijjen vedž'a'l lena min ledunke nasiira.

²¹ Ali l'mran, 191-194. ajet

*Gospodaru naš, izbavi nas iz ovog grada, čiji su stanovnici nasilnici, i Ti nam odredi zaštitnika i Ti nam podaj onoga ko će nam pomoći.*²²

رَبَّنَا ءَامَنَّا فَكُتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ .

Rabbena amenna fektubna mea's-šahidîn.

*Gospodaru naš, mi vjerujemo, pu upiši i nas među one koji su posvjedočili.*²³

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا ، وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ .

Inni vedždžehtu vedžhije lillezi fetares-semavati vel-erda hanifen, ve ma ena minel-mušrikîn.

*Ja okrećem lice svoje, kao pravi vjernik prema Onome koji je nebesa i Zemlju stvorio, ja nisam od onih koji Njemu druge ravnim smatraju.*²⁴

إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . لَا شَرِيكَ لَهُ ، وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ .

²² Suretu-n-nisa, 75. ajet

²³ Suretu-l-Maideh, 83. ajet

²⁴ Suretu-l-En'am, 79. ajet

*Inne salati ve nusuki ve mahjaje ve memati lillahi rab-bil-a'lemin. La šerike lehu ve bizalike umirtu ve ena evvelul-muslimin.*²⁵

رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ .

Rabbena zalemna enfusena ve in lem tagfir lena ve ter-hamna lenekunenne minel-hasiriin.

*Gospodaru naš, sami smo sebi krivi, i ako nam Ti ne oprostiš i ne smiluješ nam se, sigurno ćemo biti gubitnici.*²⁶

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ .

El-hamdu lillahil-lezi hedana lihaza ve ma kunna lineh-tedi leu la en hedanallah.

*Hvaljen neka je Allah, koji nas je na pravi put uputio; mi ne bismo na pravom putu bili da nas Allah nije uputio.*²⁷

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ .

Rabbena la tedža'lna mea'l-kaumiz-zalimiin.

*Gospodaru naš, ne daj nam da budemo s narodom gr-ješnim.*²⁸

²⁵ Suretu-l-En'am, 162-163. ajet

²⁶ Suretu-l-A'araf, 23. ajet

²⁷ Suretu-l-A'araf, 43. ajet

رَبَّنَا افْشَحْ يَتْنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ.

Rabbena ifteh bejnena ve bejne kaumina bil hakki ve ente hajrul-fatihin.

Gospodaru naš, Ti presudi nama i narodu nošem, po pravdi, Ti si sudija najpravedniji.

رَبَّنَا افْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوْفَنَّا مُسْلِمِينَ.

Rabbena efrig a'lejna sabren ve teveffena muslimiine.

*Gospodaru naš, daj nam snage da izdržimo i učini da kao vjernici umremo.*²⁹

رَبِّ اغْنِرْ لِي وَلَاخِي وَادْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

Rabbigfir li ve li ehi vedhilnu fi rahmetike, ente erhamur-rahimin.

*Gospodaru moj, oprosti meni i bratu mome i učini da budemo pod okriljem Tvoje milosti, Ti si od milostivih Najmilostiviji.*³⁰

حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.

²⁸ Suretu-l-A'araf 47. i 89. ajet

²⁹ Suretu-l-A'araf, 126. ajet

³⁰ Suretu-l-A'araf, 151. ajet

Hasbije-llahu la ilahe illa huve a'lejhi tevekkeltu ve huve rabbul-a'ršil-a'ziim.

*Meni je dovoljan Allah, nema drugog boga osim Njega; samo se uzdam u Njega, On je Gospodar svemira veličanstvenog.*³¹

بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا، إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ.

Bismillahi medžraha ve mursaha, inne rabbi legafurun rahiim.

*U ime Allaha neka plovi i neka pristane! Gospodar moj, uistinu, prašta i Samilostan je.*³²

عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ وَبَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ.

A'lel-lahi tevekkelna rabbena la tedža'lna fitneten lil-kaumiz-zalimin. Ve nedždžina birahmetike minel-kaumil-kjafirin.

*U Allaha se uzdamo! Gospodaru naš, ne učini da stradamo zbog iskušenja od nasilničkog naroda, i spasi nas milošću Svojom od naroda koji ne vjeruje.*³³

³¹ Suretu-t-teulbe, 129. ajet

³² Suretu-l-Hud, 41. ajet

³³ Sura Junus, 85-86. ajet

رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ، وَلَا تَغْفِرْ لِي وَتُوحِنِّي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ.

Rabbi inni eu'zu bike en es'eluke ma lejse li bili i'l-mun, ve illa tagfir li ve terhamni ekwi minel-hasiriin.

*Gospodaru moj, Tebi se ja utječem da Te nikada ne molim za ono što ne znam, ako mi ne oprostiš i ne smiluješ mi se, biću od izgubljenih.*³⁴

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ، مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا، إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ.

Inni tevekkeltu a'lel-lahi rabbi ve rabbikum, ma min daabbetin illa huve ahizun binasijetiha, inne rabbi a'lu siratin mustekiim.

*Ja se uzdam u Allaha, u moga i vašeg Gospodara, nema nijednog živog bića koje nije u vlasti Njegovoj; Gospodar moj zaista postupa pravedno.*³⁵

وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ.

Ve ma teufiki illa billahi, a'lejhi tevekkeltu ve ilejhi uni-ib.

³⁴ Suretu-l-Hud, 47. ajet

³⁵ Suretu-l-Hud, 56. ajet

*A uspjeh moj zavisi samo od Allaha; u Njega se uzdam i Njemu se obraćam.*³⁶

فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيَّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِنِّي بِالصَّالِحِينَ.

Fatires-semavati vel-erdi ente velijji ful-dunja vel-Ahireti teveffeni muslimen velhikni bis-salihin.

*Stvoritelju nebesa i Zemlje, Ti Si zaštitnik moj na ovom i budućem svijetu; daj da umrem kao musliman i pridruži me onima dobrim.*³⁷

رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ.

Rabbidža'l hazal-belede aminen vedžnubni ve benijje en na'budel-esname.

*Gospodaru moj, učini ovaj grad bezbjednim i sačuvaj mene i sinove moje da se kumirima ne klanjamo.*³⁸

رَبَّنَا آتِنَا لَعَلَّ نَعْلَمُ مَا نُحْفِي وَمَا تُعَلِّقُ، وَمَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ.

³⁶ Suretu-l-Hud, 88. ajet

³⁷ Sura Jusuf, 101. ajet

³⁸ Sura Ibrahiim, 35. ajet

Rabbena innke tu'leni ma nufi ve ma nu'linu, ve ma juhfa a'lellahi min šej'in fil-erdi ve la fis-sma'i.

*Gospodaru naš, Ti zacijelo znaš šta tajimo, a šta na javu iznosimo. Allahu ništa nije skriveno ni na Zemlji ni na nebu.*³⁹

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي، رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ.

Rabbidža'lni mukimes-sulati ve min zurrijeti, rabbena ve tekabbel dua'i. Rabbenagfir li ve li validejje ve lil-mu'mini-ne jeume jekumul-hisab.

*Gospodaru moj, učini da ja i potomci moji obavljamo molitvu, Gospodaru naš, Ti usliši dovu moju. Gospodaru naš, oprosti meni, i roditeljima mojim, i svim vjernicima, na Dan kad se bude polagao račun.*⁴⁰

وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْنِي صَغِيرًا.

Ve kul rabbirhamluma kema rabbejani sagiira.

*Budi prema njima pažljiv i ponizan i reci: "Gospodaru moj, smiluj im se, oni su mene dok sam bio mali njegovali."*⁴¹

³⁹ Sura Ibrahiim, 38. ajet

⁴⁰ Sura Ibrahiim, 40-41. ajet

⁴¹ Suretu-l-Isra, 24. ajet

رَبِّ ادْخُلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَاَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاَجْعَلْ لِيْ مِنْ لَّدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا.

Rabbidhilni mudhale sidkin ve ahridžni muhredže sidkin vedža'l li min ledunke sultanen nasira.

*Gospodaru moj, učini da umrem, a da Si Ti zadovoljan mnome i učini da iz mrtvih ustanem, a da Si Ti zadovoljan mnome, i daruj mi od Sebe suaga koja će mi pomoći.*⁴²

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيْكٌ فِى الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الدَّلِّ وَكَبْرَةٍ كُبَيْرًا.

El-hamdu lillahl-lezi lem jetehez veleden ve lem jekun lehu šerikun fil-mulki ve lem jekun lehu velijjun minez-zulli ve kebbirhu tekbiira.

*Hvaljen Allah koji Sebi nije uzeo djeteta i koji u vlasti nema ortaka, i kome ne treba zaštitnik od nemoći, i hvaleći Ga veličaj.*⁴³

رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَبْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا.

⁴² Suretu-l-Isra, 80. ajet

⁴³ Suretu-l-Isra, 111. ajet

Rabbena atina min ledunke rahmeten, ve hejji' lena min emrina rešeda.

Gospodaru naš, daruj nam Svoju milost i pruži nam u postupku našem prisebnost.⁴⁴

رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي، وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي يَفْقَهُوا قَوْلِي.

Rabbišrah li sadri ve jessir li emri vahlul u'kdeten min lisani jefkahu kauli.

Gospodaru moj, učini prostranim prsa moja, i olakšaj zadatak moj, odriješi uzao sa jezika mog da bi razumjeli govor moj.⁴⁵

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ.

La ilahe illa ente subhaneke inni kuntu minez-zalimin.

Nema drugog boga, osim Tebe, hvaljen neka Si, a ja sam se zaista prema sebi ogriješio.⁴⁶

رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ.

Rabbi la tezerni ferden ve ente hajrul-varisin.

⁴⁴ Suretu-l-Kehf, 10. ajet

⁴⁵ Sura Taha, 25-28. ajet

⁴⁶ Suretu-l-Enbija, 87. ajet

Gospodaru moj, ne ostavljaj me sama, a Ti si jedini vječan.⁴⁷

رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ، وَرَبَّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ.

Rabbihkum bil-hakki, ve rabbuna er-rahmanu el-mus-tea'nu a'la ma tesifune.

Gospodaru moj, presudi onako kako su zaslužili, u od Gospodara našega Milostivog treba tražiti pomoć protiv onoga što vi iznosite.⁴⁸

رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا، وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ.

Rabbi enzilni munzelen mubareken, ve ente hajrul-mun-zilin.

Gospodaru moj, iskrcaj me na blagoslovljeno mjesto, Ti to najbolje umiješ.⁴⁹

رَبِّ إِنَّمَا تُرِنِّي مَا يُوعَدُونَ، رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ.

Rabbi inma turijeni ma jua'dune, rabbi la tedža'lni fil-kaumiz-zalimine.

Gospodaru moj, ako hoćeš da mi pokažeš ono čime se njima prijeti, onda me, Gospodaru moj, ne ostavi s narodom nevjerničkim.⁵⁰

⁴⁷ Suretu-l-Enbija, 89. ajet

⁴⁸ Suretu-l-Enbija, 112. ajet

⁴⁹ Suretu-l-mu'minun, 29. ajet

رَبِّ اَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَاَعُوذُ بِكَ رَبَّ اَنْ يَحْضُرُوْنَ

Rabbi en'zu bike min hemezatiš-šejatini ve en'zu bike rabbi en jahdurun.

Gospodaru moj, tražim Tvoju zaštitu od prividenja šejtanskih, i zaštititi me njihova prisustva.⁵⁰

رَبِّ اغْفِرْ وَاَرْحَمْ وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ.

Rabbigfir verham ve ente hajrur-rahimin.

Gospodaru naš, oprostí nam i smiluj nam se, jer Ti si Najmilostiviji.⁵²

يَا اَصْرَفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ، اِنْ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا، اِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا.

Rabbenasrif a'nna a'zabe Džehenneme, inne a'zabe ha kjane garamen, innaha saet mustekarren ve mukama.

Gospodaru naš, poštedi nas patnje u Džehennemu, jer je patnja u njemu, doista, propast neminovna. On je ružno prebivalište i boravište.⁵³

⁵⁰ Suretu-l-mu'minun, 93-94. ajet

⁵¹ Suretu-l-mu'minun, 97-98. ajet

⁵² Suretu-l-mu'minun, 118. ajet

⁵³ Suretu-l-Furkan, 65-66. ajet

رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ اَعْيُنٍ وَاَجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ اِمَامًا.

Rahbena heb lena min ezvadžina ve zurijjatina kurrete ea'junin vedža'lna lil-muttekine imama.

Gospodaru naš, podari nam u ženama našim i djeci našoj radost i učini nas vodama bogobojaznim.⁵⁴

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالحَقِّي بِالصَّالِحِينَ. وَاَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْاٰخِرِينَ. وَاَجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ. وَلَا تَحْزِنْ نِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ، يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ. اِلَّا مَنْ اَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ.

Rabbi heb li hukmen ve elhikni bis-salihin. Vedža'l li lisane sidkin fil-ahirin. Vedža'l'ni min vereseti Džennetin-ne-i'im. Ve la tuhžini jeume tuba'sun, jeume la jenfeu' mahum vela benune. Illa men etallahe bikalbin seliim.

Gospodaru moj, podari mi znanje i uvrsti me među one koji su dobri, i učini da me po lijepam spominju oni što će poslije mene doći, i učini me jednim od onih kojim ćeš Džennetske blagodati darovati, i ne osramoti me na Dan kad će svi ljudi proživljeni biti, na Dan kada neće nikakvo blago, a ni sinovi od koristiti biti, i samo će onaj koji Allahu čista srca dode spasen biti.⁵⁵

⁵⁴ Suretu-l-Furkan, 74. ajet

⁵⁵ Suretu-3-Šu'ara 83-89. ajet

رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ.

Rabbi euži'ni en eškure ni'metkel-leti ena'mte a'lje ve a'la validejje ve en ea'mele a'melen salihan terdahu ve edhilni birahmetike fi i'badikes-salihine.

*Gospodaru moj, omoguči mi da budem zahvalan na blagodati Tvojaj, koju Si ukazao meni i roditeljima mojim, i da činim dobra djela na zadovoljstvo Tvoje, i uvedi me, milošću Svojom, među dobre robove Svoje.*⁵⁶

رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي. رَبِّ بَجَنِّي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ. رَبِّ إِنِّي لَمَّا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ.

Rabbi inni zalenitu nefsi fagfir li. Rabbi nedždžini minel-kaumniz-zalimin. Rabbi inni lima enzelte ilje min hajrin fekiir.

*Gospodaru moj, ja sam sebi zlo nanio, oprosti mi, Gospodaru moj, spasi me naroda koji ne vjeruje. Gospodaru moj, ma kakvu mi hranu dao, zaista mi je potrebna.*⁵⁷

⁵⁶ Suretu-n-Neml, 19. ajet

⁵⁷ Suretu-l-Kasas, 16-24. ajet

رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ.

Rabbinsurni a'lel-kaumil-mufsidine.

*Gospodaru moj, pomoz mi protiv naroda grješnog.*⁵⁸

رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ، رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ، وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ يَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ.

Rabbena vesa'te kulle šej'in rahmeten ve i'lmen fagfir lil-lezine tabu vettebeu' sebileke vekihim a'zabel-džehim, rabbena vedhilhum džennati a'dnin el-leti vea'dttehum ve men salaha min abaihim ve ezvadžihim ve zurrijatihim inneke entel-a'zizul-hakimu, vekihimus-sejjati men tekis-sejjati jeumme-izin fe kad rahimtehu ve zalike huvel-fenzul-a'zim.

*Gospodaru naš, Ti sve obuhvataš milošću i znanjem; zato oprosti onima koji su se pokajali, koji slijede Tvoj put i sačuvaj ih patnje u vatri. Gospodaru naš, uvedi ih u edenske vrtove, koje Si im obećao, i pretke njihove i žene njihove i potomstvo njihovo, one koji su bili dobri; Ti Si u istinu Silan i Mudar. I poštedi ih kazne zbog ružnih djela, jer koga Ti toga dana poštediš kazne zbog ružnih djela, Ti Si mu se smilovao, u to će, zaista, veliki uspjeh biti.*⁵⁹

⁵⁸ Sure-l-A'nkabut, 30. ajet

⁵⁹ Sura Gafir, 7-9. ajet

رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ.

Rabbenu ekšif a'nna-l-a'zabe inna m'uminun.

*Gospodaru naš, otkloni patnju od nas, mi ćemo, sigurno, vjerovati.*⁶⁰

رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي دُرِّيَّتِي أَبِي ثَبَّتْ إِلَيْكَ وَآبِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ.

Rabbi euži'ni en eškure ni'metel-leti ena'mte a'lje ve a'la validejje ve en ea'mele salihan terdahū ve aslih li fi zurrijjeti inni tubtu ilejke ve inni minel-muslimin.

*Gospodaru moj, dozvoli mi da Ti budem zahvalan na blagodatima koje Si darovao meni i roditeljima mojim, i pomoz mi da činim dobra djela kojima ćeš zadovoljan biti, i učini dobrim potomke moje; ja se, zaista, kajem i odan sam Tebi.*⁶¹

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ، وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ
ءَامَنُوا، رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ.

⁶⁰ Suretu-d-Duhan, 12. ajet

⁶¹ Suretu-l-Ahkaf, 15. ajet

Rabbenagfir lena ve li ihvanina ellezine sebekuna bil-iman, ve la tedža'l fi kulubina gillen lilezine aamenu, rabbena inneke reufan rahiim.

*Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koju su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, Ti si, zaista, Dobar i Milostiv.*⁶²

رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ، رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا قِسْمَةَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
وَإِغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

Rabbena a'ljeke tevekkelna ve ilejke enebna ve ilejkel-mesir, rabbena la tedža'lna fiteten lillezine keferu vagfir lena rabbena inneke entel-a'zizul-hakiim.

*Gospodaru naš, u Tehe se uzdamo i Tebi se obraćamo i Tebi ćemo se vratiti. Gospodaru naš, ne dopusti da nas nevjernicima staviš u iskušenje i oprosti nam, Gospodaru naš! Ti si, zaista, Silan i Mudri.*⁶³

رَبَّنَا أَمِمْ لَنَا تَوْرًا وَآغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي
الْجَنَّةِ.

Rabbena etmim lena nurena vagfir lena inneke a'la kulli šej'in kadir, Rabbi ibni li bejten fil-Dženneti.

⁶² Suretu-l-Hašr, 10. ajet

⁶³ Suretu-l-Mumtehine, 4-5. ajet

*Gospodaru naš, učini potpunim svjetlo naše i oprostí nam jer Ti, doista, sve možeš. Gospodaru moj, sagradi mi kod Sebe kuću u Džennetu.*⁶⁴

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا بُرَارًا.

Rabbigfir li ve li validejje ve limen dehale bejtije mu'minen ve lil m'uminine vel-m'uminati ve la tezidiz-zalimine illa tebbara.

*Gospodaru moj, oprostí meni i roditeljima mojim, i onome koji kao vjernik u moj dom uđe, i vjernicima i vjericama, a nevjernicima samo propast povećaj.*⁶⁵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَغُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ. مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ. وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ. وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ. وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ.

Kul eu'zu birabbil-felek, min šerri ma halek, ve min šerri gasikin iza vekab, ve min šerrin-neffasati fil-u'kad, ve min šerri hasidin iza hased.

Reci: "Utječem se Gospodaru svitanja od zla onoga što On stvara, i od zla mrkle noći kada razastre tmine, i od zla

⁶⁴ Suretu-t-Tahrim, 8-11. ajet

⁶⁵ Sura Nuh, 28. ajet

smutljivca kada smutnje sije, i od zla zavidljivca kad zavist ne krije!"⁶⁶

قُلْ أَغُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ. مَلِكِ النَّاسِ. إِلَهِ النَّاسِ. مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ. مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ.

Kul eu'zu birabbil-nas, melikin-nas, ilahin-nas min šerri-vesvasil-hannas, ellezi juvesvisu fi sudurin-nasi minel-džinneti ven-nas.

*Reci: "Tražim zaštitu Gospodara ljudi, Vladara ljudi, Boga ljudi, od zla šejtana napasnika, koji zle misli unosi u srca ljudi - od džinova i od ljudi."*⁶⁷

Esmaul-Husna (Allahovog lijepa imena)

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا.

"Ve lillahil-esmaul-husna fedu'hu biha."

Allah dž.š. ima svoja lijepa imena pa Ga njima dozivajte.

⁶⁸

⁶⁶ Suretu-l-Felek

⁶⁷ Suretu-n-Nas

⁶⁸ El-Ea'raf, 180

Poslanik s.a.v.s u hadisu, kojeg bilježe Buharija i Muslim, je rekao: "Allah dž.š. ima 99 imena, ko ih zapamti uči će u Džennet. Allah je vitr (jedan, neparan broj) i voli vitr (nepar)."

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيِّمُ
الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُكَبِّرُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ الْغَفَّارُ الْقَهَّارُ الْوَهَّابُ الرَّزَّاقُ الْفَتَّاحُ
الْعَلِيمُ الْقَائِضُ الْبَاسِطُ الْحَافِضُ الرَّافِعُ الْمُعِزُّ الْمَذِلُّ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْحَكَمُ الْعَدْلُ
اللطيفُ الْخَبِيرُ الْحَلِيمُ الْعَظِيمُ الْغَنُورُ الشَّكُورُ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ الْحَفِيزُ الْمُقِيتُ
الْحَسِيبُ الْجَلِيلُ الْكَرِيمُ الرَّقِيبُ النُّجِيبُ الْوَاسِعُ الْحَكِيمُ الْوَدُودُ الْمُجِيدُ الْبَاعِثُ
الشَّهِيدُ الْحَقُّ الْوَكِيلُ الْقَوِيُّ الْمَتِينُ الْوَكِيلُ الْحَمِيدُ الْمُخْصِي الْمُبْدِئُ الْمُعِيدُ الْمُخِي
الْمُمِيتُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الْوَاحِدُ الْمَاجِدُ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ الْقَادِرُ الْمُقَدِّرُ الْمُتَمَدِّمُ الْمُؤَخَّرُ
الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الْوَالِي السُّعَالِي الْبَرُّ التَّوَّابُ الْمُتَنَبِّهُ الْعَوُّوفُ مَالِكُ
الْمُلْكِ دُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ الْمُسْطِ الْجَامِعُ الْغَنِيُّ الْمُغْنِي الْمَانِعُ الصَّارُ النَّافِعُ التَّوَرُ
الْهَادِي الْبَدِيعُ الْبَاقِي الْوَارِثُ الرَّشِيدُ الصَّبُورُ

Huvellahul-lezi la ilahe illa huve, (Allah je, nema drugog božanstva osim Njega), Er-Rahmanu (Sveopšti Dobročinitelj, Blagi), Er-Rahimu (Milostivi), El-Meliku (Vladar), El-

Kuddusu (Sveti), Es-Selamu (Od nesavršenstva slobodan), El-Mu'minu (Koji potvrđuje obećanje i daje sigurnost), El-Muhejminu (Koji sve pazi prati), El-A'zizu (Snažni), El-Džebbaru (Silni), El-Mutekebbiru (Uzvišeni), El-Haliku (Tvrač), El-Barin (Koji divno stvara), El-Musavviru (Koji likove daje), El-Gaffaru (Koji mnogo prašta), El-Kahharu (Koji savladava), El-Vehabu (Koji mnogo poklanja), Er-Rezzaku (Koji obilno nafaku daje), El-Fettahu (Koji rješava i otvara), El-A'limu (Koji sve zna), El-Kabidu (Koji steže i pruža), El-Basitu (Koji spušta i diže), El-Hafidu (Koji uzdiže i ponižava), Er-Rafiu (Koji uzdiže), El-Mui'zu (Koji čast daje), El-Muzillu (Koji ponižava), Es-Semiu' (Koji sve čuje), El-Besiru (Koji sve vidi), El-Hakemu (Sudac), El-A'dlu (Pravedni), El-Latifu (Dobri), El-Habiru (O svemu obavještenu), El-Halimu (Blagi), El-A'zimu (Veliki, Veličanstveni), El-Gafuru (Koji mnogo prašta), Es-Šekuru (Zahvalni), El-A'liju (Visoki, Uzvišeni), El-Kebiru (Veliki, Najveći), El-Hafizu (Koji čuva), El-Mukitu (Koji pazi i izdržava), El-Hasibu (Koji obračun svida), El-Dželilu (Veličanstveni), El-Kerinu (Plemeniti), Er-Rekibu (Koji motri na sve), El-Mudžibu (Koji prima dove), El-Vasiu' (Koji sve nadmašuje), El-Hakimu (Mudri), El-Vedudu (Koji voli), El-Medžidu (Slavljeni), El-Bui'su (Koji pružuje), Es-Šelidu (Koji je svjedok svemu), El-Hakku (Istina), El-Vekilu (Za sve ovlašteni), El-Kaviju (Jaki), El-Metinu (Čvrsti), El-Velijju (Zaštitnik), El-Hamidu (Hvaljeni), El-Muhsi (Koji sve obuhvata i broj mu zna), El-Mubdiu (Koji iz nova stvara), El-Mu'itu (Koji poslije smrti u život vraća), El-Muhji (Koji oživljava), El-Mumitu (Koji usmrćuje), El-Hajju (Vječno živi), El-Kajjumu (Koji sve održava), El-Vadžidu (Imućni), El-Madžidu (Slavni), El-Vahidu (Jedini) Es-Samedu (Kome se sve obraća), El-Kadiru (Moćni), El-Muktediru (Koji sve određuje), El-Mukaddimu (Koji unapređuje), El-Muehhiru (Koji unazađuje), El-Evvelu (Prvi), El-Ahiru (Posljednji), Ez-Zahiru (Jasni), El-Batinu (Skriveni), El-Vali (Koji upravlja), El-Mutea'li (Prenzvišeni), El-Berru (Dobročinitelj), Et-Tevvahu (Koji poklanja,

prima), El-Muntekimu (Osvetnik), El-A'fuvvu (Koji prašta), Er-Reufu (Svemilosni), Malikul-mulki (Apsolutni vladar), Zul-Dželali vel-ikrami (Vlasnik veličanstva i časti), El-Muksinu (Koji pravedno dijeli), El-Džamiu' (Koji sakuplja), El-Gamijju (Bugati), El-Mugni (Neovisni koji bogatstvo daje), El-Maniu (Koji lišava i spriječava), El-Darru (Koji štetu daje onome ko zaslužuje), En-Nafiu' (Koji korist daje), En-Nuru (Svjetlost), El-Hadi (Koji upućuje), El-Bediu' (Koji iz ništa stvara), El-Baki (Vječni), El-Varisu (Nasljednik svega), Er-Rešidu (Koji upućuje na dobro), Es-Saburu (Strpljivi - Koji ne žuri sa kaznom).

اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَأَبْنُ عَبْدِكَ وَأَبْنُ أَمِيكَ نَاصِيَّتِي بِدِكَ مَاضٍ فِي حُكْمِكَ عَدْلٌ فِي قَضَاؤِكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ أَسْأَلُكَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رِيعَ قَلْبِي وَتَوْرَ صَدْرِي وَجَلَاءَ حُزْنِي وَدَهَابَ هَمِّي.

Allahumme inni a'bduke vebnu a'bdike vebnu ummetike nasijeti bijedike madin fije hukmuke a'dlun fije kadauke. Ese'luka bi kuli ismin semmejte bihi nefseke eu enzeltehu fi Kitabike eu a'llemtehu ehaden min halkike eu iste'serte bihi fi i'lmil-gajbi i'ndeke en tedža'lel-Kur'ane rebia' kalbi ve nure sadri ve džela'e luzni ve zehabe hemmi.

Gospodaru naš, ja sam Tvoj rob, sin Tvoga roba, sin Tvoga ummeta, moja sudbina je u Tvojim rukama, prošlost moja u Tvojim vlasti, pravda u meni je Tvoje određenje. Molim Te svim imenima kojima Si Sebe prozvao, ili Si ih u Tvojim knjizi objavio, ili Si njima nekog od Tvojih stvorenja podučio, ili Si ih

za Sebe prisvojio, da učiniš Kur'an proljećem moga srca, svjetlom mojih grudi, nestankom moje tuge i briga.⁶⁹

Resulullahove dove

اللَّهُمَّ إِلَيْكَ أَشْكُو ضَعْفَ قُوَّتِي وَفَقْلَةَ حِيلَتِي وَهَوَانِي عَلَى النَّاسِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. أَنْتَ رَبُّ الْمُسْتَضْعِفِينَ وَأَنْتَ رَبِّي، إِلَى مَنْ تُكَلِّمُنِي؟ إِلَى عَدُوِّ مَلِكِي أَمْ بَعِيدٍ يَجْهَنُنِي؟ إِنْ لَمْ يَكُنْ غَضَبٌ عَلَيَّ فَلَا أَبَالِي وَلَكِنْ عَاقِبَتُكَ مَيِّ أَوْسَعُ لِي. أَعُوذُ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي أَشْرَقَتْ بِهِ الظُّلُمَاتُ وَصَلَحَ عَلَيْهِ أَمْرُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ أَنْ يُنْزِلَ بِي غَضَبَكَ أَوْ يُحِلَّ عَلَيَّ سَخَطَكَ، لَكَ الْعُسْبَى حَتَّى تَرْضَى لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ.

Allahumme ilejke ešku da'fe kuvveti ve killete hileti ve hevani a'en-nasi ja erhamer-rahimin. Ente rabbul-musteda'fine ve ente rabbi, ila men tekiluni? Ila a'duvvin mellekethu emri, em bei'din jetedžehemuni? In lem jekun bike gadabun a'lejte fe la ubali, ve lakin a'fijetuke hije eusau'li. Eu'zu bi nuri vedžhikel-lezi ušrikat bihiz-zulumatu, ve sahiha a'lejhi emrud-dunja vel-Ahireti en jenzile bi gadabike ev tehille a'lejte

⁶⁹ Poslanik s.a.v.s. je rekao: "Kada nekog snade briga ili tuga pa se on obrati Uzvišenom Allahu pomenutom, dovom tada mjesto brige i tuge Allahovom voljom zamijeni radost i olakšanje."

sehateke, lekel-u'tha hatta terda ve la haule ve la kuvvete illa bike.

*Gospodaru moj, Tebi se žalim za moje nemoći, nesna-
lažljivosti i neprihvaćenosti od ljudi. O Najmilostiviji! Ti si
Gospodar nejakih i slabih, Ti si i moj Gospodar. Kome me
prepuštaš? Neprijatelju koga je obuzela stvar kojoj pozivam,
ili koji me još izdaleka smrkuta lica čeka. Ako to nije Tvoju
ljutnju na mene onda ne marim, ali Tvoja zaštita i milost su
mi prostranije (draže). Utječem Ti se nurom lica Tvoga kojim
su obasjane tmine i kojim je Dunjaluk i Ahiret ureden, da me
ne zadesi Tvoja ljutnja i ne spusti se na mene Tvoja srdžba.
Samo Tvoju milost i zadovoljstvo trebam, nema snage ni moći
osim Tvoje.⁷⁰*

نَهْمُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

*Allahumme rabbena aatina fid-dunja haseneten ve fil-
Ahireti haseneten ve kina a'zaben-nar.*

*Gospodaru naš, daj nam dobro na ovom i budućem
svijetu i sačuvaj nas džehennemske vatre.⁷¹*

⁷⁰ Dova koju je Poslanik s.a.v.s. uputio svome Gospodaru nakon pozivanja stanovni-
ka Taifa u islam i njihovog napada na Resulullaha s.a.v.s.

⁷¹ Muslim prenosi da je jednom prilikom Allahov Poslanik Muhammed s.a.v.s. po-
sjetio jednog veoma bolesnog muslimana (na samiti), pa ga je Resulullah upitao:
"Činiš li možda dovu Allahu dž.š. tražeći nešto od Njega?" Potvrdno je odgovorio
rekavši da od Allaha traži kaznu još na ovome svijetu, umjesto kazne na Sudnjem
danu. "Subhanellah, hvaljen je Allah", hjehu riječi Poslanika s.a.v.s. "ne smiješ i ne
možeš tako govoriti, zar nije bolje da kažeš: "Gospodaru naš, daj nam dobro na ovo-
me i na onome svijetu i sačuvaj nas džehennemske vatre." U drugoj predaji stoji da je
pomenuta dova, dova koju je Allahov Poslanik s.a.v.s. najviše učio.

اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي،
وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي، وَاجْعَلْ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي مِنْ كُلِّ خَيْرٍ، وَاجْعَلِ
الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ.

*Allahumme aslih li dinillezi huve i'smetun emri, ve as-
lih li dunjajelleti fiha mea'si, ve aslih li Ahiretilleti fiha me-
a'di, vedža 'lil-hajate zijadeten li fi kulli hajrin, vedža 'lil-meute
rahaten li min kulli šerrin.*

*Gospodaru naš, učini moje vjerovanje ispravnim, da mi
bude zaštita od loših postupaka. Učini mi svijet u kome živim
boljim, a popravi mi Ahiret kome ja idem. Daj da mi život bude
prožet uvećanjem svakog dobra, u smrti spas i mir od svakog
zla.⁷²*

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَالْهَرَمِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ،
اللَّهُمَّ آتِ نَفْسِي قَوْلَهَا، وَزَكَّهَا أَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا. أَنْتَ وَلِيَّهَا وَمَوْلَاهَا. اللَّهُمَّ
إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَحْشَعُ، وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَمِنْ
دَعْوَةٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا.

*Allahumme ini eu'zu bike minel-a'džzi vel-keseli, vel-
džubui vel-buhli vel-heremi, ve a'zabil-kabri, Allahumme aati*

⁷² Muslim

nefsi takvoha ve zekkiha ente hajrun men zekkaha, inneke ente velijjuha ve meulaha, Allahu inne ini eu'zu bike min i'lmin la jenfeu' ve min kalbin la jahšeu', ve min nefsin la tešbeu', ve min da'wetin la justedžabu leha.

*Gospodaru moj, utječem Ti se od slabosti, od ljenjosti, od pretjerane plašljivosti, od škrtosti, duboke starosti i patnje u kaburu. Gospodaru moj, podari mojoj duši pokornost, i očisti je, jer Ti ćeš je najbolje očistiti, Ti si njen Prijatelj i Zaštitnik. Allahu moj, sačuvaj me znanja od kojeg nema koristi, od srca koje nije bogobojazno, od nefsne nezasićenosti i dove koja se ne kabuli i prima.*⁷³

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِي، وَمِنْ شَرِّ بَصَرِي وَمِنْ شَرِّ لِسَانِي، وَمِنْ شَرِّ قَلْبِي، وَمِنْ شَرِّ مَنِيِّي.

Allahu inne inni eu'zu bike min šerri semi', ve min šerri besari, ve min šerri lisani, ve min šerri kalbi, ve min šerri munjeti.

*Allahu moj, utječem Ti se od zla koje čujem, od zla koje vidim, od zla jezika moga, od zla srca moga i zla mojih želja.*⁷⁴

اللَّهُمَّ أَنْعِنِي بِمَا عَلَّمَنِي وَعَلِّمَنِي مَا يَنْفَعُنِي، وَزِدْنِي عِلْمًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ، وَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ حَالِ أَهْلِ النَّارِ.

⁷³ Muslim⁷⁴ Ebu Davud, Tirmizi, Nisaij

Allahu inne enfa'ni bima a'llemteni ve a'llimni ma jenfeu'ni, ve zidni i'lmea, vel-hamdulillahi a'la kulli holin, ve eu'zu bike min hali ehlin-nar.

*Gospodaru moj, učini korisnim ono čime Si me poučio, i pouči me onim što će mi od karisti biti i povećaj mi znanje.*⁷⁵

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمِكَ، وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ، وَفُجَاءَةِ نِقْمِكَ وَجَمِيعِ سَخَطِكَ.

Allahu inne inni eu'zu bike min zevali ni'metike ve tehavvuli a'fijetike, ve fudžae'ti nakmetike ve džemii' sehatik.

*Gospodaru moj, utječem Ti se od prestanka Tvojih blagodati (nimeta), od prestanka Tvoga blagoslova, od iznenadne nesreće i svakog Tvog nezadovoljstva.*⁷⁶

اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، مُنْزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ، أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، اقْضِ عَنِّي الدَّيْنَ وَأَغْنِنِي مِنَ الْفَقْرِ.

⁷⁵ Tirmizi⁷⁶ Muslim

Allahumme rabbes-semavatis-seba' ve rabbe-a'ršil-a'zimi, Rabbena ve rabbe kulle šej'in, munzilet-Tewrati vel-Indžili vel-Furkani, falikel-hubbi ven-newa, eu'zu bike min šerri kulli šej'in ente ahizun binasijetihi, entel-ewelu fe lejse kableke šej'un, entel-ahiru fe lejse ba'deke šej'un, ve entez-zahiru felejse feukake šej'un, ve ente batinun felejse dumeke šej'un, ikdi a'nid-dejne vagnini minel-fakr.

Allahu naš, Gospodaru sedam nebesa i Arša uzvišenog, naš Gospodaru i Gospodaru svega, Objavitelju Tewrata, Indžilu i Časnog Kur'ana. Ti si Onaj koji daje da iz zrna plodl izraste, utječem Ti se od šera, Ja svega stvorenog, Ti Si Prvi i prije Tebe ničega nema, Ti Si Posljednji i nikoga poslije Tebe nema, Ti Si iznad i ništa iznad Tebe nema, Ti Si Skriveni i ničega bez Tebe nema, pomози mi u povratku duga i spasi me siromašiva.⁷⁷

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالْعِفَى وَالْغِنَى.

Allahumme inni es'elukel-huda vettuka vel-a'fafa vel-gina.

Allahu moj, podari mi uputu, pokornost, čednost i imetak.⁷⁸

اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

⁷⁷ Muslim

⁷⁸ Muslim

Allahumme rahmeteke erdžu fela tekilni ila nefsi tarfete a'jnin ve aslih li š'eni kullehu la ilahe illa ente.

Allahu moj, podari mi Tvoj rahmet i milost i ne prepuštaj me samom sebi ni treptaj oka, sve moje postupke poboljšaj, nema drugog božanstva osim Tebe.⁷⁹

اللَّهُمَّ زِدْنِي عِلْمًا، وَلَا تَرِيعْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ.

Allahumme zidni i'lmen ve lu tuzig kulubena ba'de iz hedejtena ve heb lena min ledunke rahmeten inneke entel-vehhab.

Allahu moj, uvećaj mi znanje i ne dozvoli da naša srca zalutaju nakon što Si nas uputio, pokloni nam od Tebe rahmeta, jer Ti Si doista Onaj koji sve daje (koji mnogo poklanja).⁸⁰

اللَّهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ حَشِيَّتِكَ مَا نَحُولُ بِهِ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا نَبْلُغُ بِهِ جَنَّتِكَ، وَمِنْ الْيَقِينِ مَا نَهْوَنُ بِهِ عَلَيْنَا مَصَائِبَ الدُّنْيَا، اللَّهُمَّ مَتَّعْنَا بِإِسْمَاعِنَا، وَابْصَارِنَا وَقَوَاتِنَا مَا أَحْيَيْتَنَا، وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا، وَاجْعَلْ ثَارَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمْنَا،

⁷⁹ Ebu Davud

⁸⁰ Ebu Davud

وَأَنْصُرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا، وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا، وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ
هَمِّنَا، وَلَا تَبْلُغْ عَلَيْنَا، وَلَا تَسْلُطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا.

Allahumme aksim lena min hašjetike ma tehdu bihi
bejaena ve bejne mea'sike ve min taa'tike ma tubelliguna bihi
Dženneteke, ve minel-jekini ma tuhevvinu bihi a'lejna mesa-
ibed-dunja, allahumme metti'na biesmai'na, ve ebsarinu, ve
kuvvetina ma ahjejtenu, vedža'lhul-varise mina, vedža'l s'ere-
na a'la men zalemena, vensurna a'la men a'dana, ve la tedža'l
musibetena fi dinina, ve la tedža'leddunja ekbere hemmina, ve
la meblega i'lnina, ve la tusalit a'lejna men la jerhamna.

Gospodaru naš, podari nam bogobojaznost koja će raz-
dvojiti između nas i ružnih djela, podari nam pokornost koja će
nas uvesti u Džennet, podari nam uhjedenje koje će nam ublažiti
dunjalučke probleme. Allahu moj, ojačaj naš sluh i naš vid, po-
dari nam snagu dok smo živi, podari nam nasljednika, omogući
da uzvratimo onima što su nam nepravdu učinili, pomози protiv
neprijatelja naših, ne daj nam nuspjeh u našoj vjeri i da nam
ovaj svijet bude osnovna preokupacija, ne dozvoli da nama
vladaju oni koji nemaju milosti prema nama.⁸¹

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ، وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ، وَ
أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ. اللَّهُمَّ إِنِّي
أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَادَ بِهِ عَبْدُكَ وَ

⁸¹ Tirmizi

نَبِيِّكَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ
النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ. أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ كُلَّ قَضَاءٍ قَضَيْتَهُ لِي خَيْرًا.

Allahumme inni es'eluke minel-hajri kullhi a'džilihi ve
aadžilihi ma a'limtu minhu ve ma lem ae'alem, eu'zu bike
mineš-šeri kullihi a'džilihi ve uadžilihi, ma a'limtu minhu ve
ma lem ea'lem. Allahumme inni es'eluke min hajrin ma se'ele-
ke a'bduke ve nebijjuke, ve eu'zu bike min šerri ma u'ze minhu
a'bduke ve nebijjuke. Allahumme inni es'eluke el-džnete ve ma
karrube ilejha min kaulin ve a'melin, ve eu'zu bike minen-uari
ve ma karrube ilejha min kaulin ve a'melin. Es'eluke en te-
dža'le kulle kadain kadejtehu li hajra.

Allahu moj, obraćam Ti se moleći Te za svaki hair i
dobro, koje dolazi i koje će doći, koje znam i koje ne znam.
Utječem Ti se od svakog šera i zla, onog koji dolazi i koje će
doći, koje znam i koje ne znam. Allahu moj, molim Ti se za
dobro za koje Ti se molio Tvoj rob i Poslanik s.a.v.s. i utječem Ti
se od zla od koga je zaštitu tražio Tvoj rob i Poslanik s.a.v.s.
Gospodaru moj, molim Ti se za Džennet, i za sve ono što me
približuje njemu od riječi i poslova, a utječem Ti se od vatre i
svega onog što me približava njoj od riječi i poslova. obraćam
Ti se da sve što je meni određeno učiniš dobrim za mene.⁸²

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَتَعُوذُ
بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ
وَعَلَيْكَ الْبَلَاءُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

⁸² Ahmed, Ibn Madžc, El-Hakim

Allahumme inni es'eluke min hajrin ma se'eleke minhu nebijjuka Muhammedin s.a.v.s., ve neu'zu bike min šerrin ma istea'zeke minhu nebijjuka Muhammedin s.a.v.s. ve entel-mus-tea'nu ve a'ejkel-belagu, ve la haule ve la kuvvete illu billah.

Gospodaru naš, molim Te za dobro za koje Te je molio Tvoj nebij Muhammed s.a.v.s, sačuvaj me Ja od kojeg je tražio zaštitu Tvoj nebij Muhammed s.a.v.s, Ti Si Onaj od kog se pomoć traži, od Tebe su blagodati, nema snage ni moći bez Allaha.⁸³

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَتَرْكَ الْمُنْكَرَاتِ وَحُبَّ الْمَسَاكِينِ، وَأَنْ تُغْفِرَ لِي وَتُرْحَمَنِي، وَإِذَا أَرَدْتَ فِتْنَةَ قَوْمٍ فَتَوَقَّنِي غَيْرَ مَقْنُونٍ، وَأَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَحُبَّ كُلِّ عَمَلٍ يُعَرِّبُنِي إِلَى حُبِّكَ.

Allahumme inni es'eluke fi'lel-hajrati ve terkel-mun-kerati ve hubbel-mesakine ve en tagfire li ve terhamni, ve iza eredte fitnete kaumin feteveffeni gajre meftunin, ve es'eluke hubbeke ve hubbe men juhibbuke, ve hubbe kulli a'melin ju-karribuni ila hubbik.

Allahu moj, molim Te da budem od onih koji dobra djela čine, a da se okanim ružnih djela, da volim ugrožene. Pri-mi moje pokajanje i smiluj mi se, a ako odlučiš da staviš u isku-šenje Tvoja stvorenja spasi me i ne dozvoli da budem kušan. Gospodaru moj, podari mi ljubav, ljubav onih koji Te vole i ljubav prema djelu koje će me približiti Tvojoj ljubavi.⁸⁴

⁸³ Tirmizi

⁸⁴ Ahmed, Tirmizi

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي، وَجَهْلِي وَإِسْرَافِي فِي أَمْرِي، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَزَلِي وَجِدِّي، وَخَطِيئَتِي، وَعَنْدِي وَكُلُّ ذَلِكَ عِنْدِي.

Allahumme igfir li hati'eti, ve džehli, ve israfı fi emri, ve ma ente ea'lemu bihi mini, allahumme igfir hezeli, ve džidi, ve hat'ieti ve a'mdi ve kulu zalike i'ndi.

Allahu moj, oprosti mi moje greške, moje neznanje, pre-konjerenost u postupcima mojim i sve ono što Ti znaš da je kod mene. Gospodaru moj, oprosti mi moju neozbiljnost, moju gre-šku i namjeru, jer sve je ovo u meni.⁸⁵

اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ، وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.

Allahumme inni zalemnu nefsi zulmen kesiren ve la jag-firuz-zunube illa ente, Fagfir li magfireten min i'ndike, ver-hamni inneke ente el-gafurur-rahim.

Allahu moj, ja sam sebi mnogo zuluma učinio, a grijehe niko osim Tebe ne oprašta, pa oprosti mi Tvojom milošću, jer Ti Si uistinu Onaj koji prašta i koji je Milostiv.⁸⁶

⁸⁵ Buharija

⁸⁶ Buharija i Muslim

اللَّهُمَّ لَكَ اسَلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أَسْتَبْثُ وَبِكَ خَاصَمْتُ.
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُضِلَّنِي. أَنْتَ الْحَيُّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْبَاقِي
وَالْإِنْسُ يُمُوتُونَ.

Allahumme leke eslemtu ve bike amentu, ve a'lejke tevekkeltu, ve ilejke enebetu ve bike hasemtü. Allahumme inni eu'zu bi i'zzetike la ilahe illa ente en tudilleni. Entel-hajul-lezi la jemutu vel-džinu vel-insu jemutun.

Allahu moj, Tebi se predajem, u Tebe vjernjem, na Tebe se oslanjam, Tebi se tužim. Gospodaru naš, sačuvaj me Tvojom moći da ne budem u zabludi, nema božanstva osim Tebe, Ti Si vječno Živi koji ne umire, a džini i ljudi umiru.⁸⁷

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَغْلَمُ وَأَسْتَعْفِرُكَ لِمَا لَا أَغْلَمُ.

Allahumme inni eu'zu bike en ušrike bike ve ena ea'lemu ve estagfiruke lima la ea'lemu.

Allahu moj, zaštititi me od činjenja širka Tebi, znajući, i oprostiti za ono što ne znam.⁸⁸

⁸⁷ Buharija i Muslim

⁸⁸ Ahmed

اللَّهُمَّ بِعِلْمِكَ الْغُيُوبِ وَقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ أَحْيِيْنِي مَا عَلِمْتَ الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي، وَتُوفِّني إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْرًا لِي.

Allahumme bi i'lmikel-gajbi ve kudretike a'lel-halki ah-jini ma a'limtel-hajate hajren li, ve teveffeni iza a'limtel-vefate hajren li.

Allahu moj, Tvojim znanjem nevidljivog i Tvojom snagom, poživi me ako je dug život dobro za mene, a uzni mi život ako je smrt veće dobro za mene.⁸⁹

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَغْلَنْتُ، وَمَا أَسْرَفْتُ، وَمَا أَنْتَ أَغْلَمُ بِهِ مِنِّي، أَنْتَ الْمَقْدَمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخَّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

Allahumme igfir li ma kaddemtü, ve ma ehhartu, ve ma esrertu, ve ma ea'lentü, ve ma esreftu, ve ma ente eu'lemu bihi mini, entel-mukaddimu ve entel-mu'ahhiru la ilahe illa ente.

Gospodaru moj, oprostí mi dosad učinjeno, a i ono što ću učiniti, ono što skrivam i javno činim, moju neumjerenost i ono što Ti znaš, Ti Si Onaj Koji Prethodi i Koji Je Posljednji, nema drugog božanstva osim Tebe.⁹⁰

⁸⁹ Buharija, Muslim

⁹⁰ Muslim

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي.

Allahumme igfir li, verhammi, vehdini, ve a'afini, ver-zukni.

Allahu moj, oprosti mi, smiluj mi se i uputi me, zaštititi me i obskrbi me.⁹¹

اللَّهُمَّ أَنْتَ عَفْوٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنَّا .

Allahumme inneke a'fuvvun tuhibbul-a'fve fa'fu a'nna.

Allahu moj, Ti zaista praštaš, voliš oprost, pa nam op-rosti.⁹²

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ، وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْرِعْ عَوْرَاتِي، وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي وَاعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ كَيْدِي.

⁹¹ Muslim

⁹² Tirmizi

Allahumme inni es'elukel-a'fijete fid-dunja vel-Ahireti, allahumme inni es'elukel-a'fijete fi dini ve dunjeje ve ehli ve mali, allahumnestur a'urati, ve amin reua'ti, allahumnahfizni min bejne jedeje ve min halfi ve a'n jemini ve a'n šimali ve min feuki ve eu'zu bi a'zmetike en ugtale min tahti.

Allahu moj, podari Tvoju zaštitu na ovome i budućem svijetu. Gospodaru moj, podari mi zaštitu u vjeri i životu, u po-rodici i imetku. Gospodaru moj, prekrij moje slabosti i učini bezbjednim moje vrijednosti. Allahu moj, sačuvaj me sa moje prednje i zadnje strane, s lijeva i s desna, iznad i ispod mene, i zaštititi me Tvojom milošću smrti i ubistva iz zasjede.⁹³

اللَّهُمَّ أَفْ بَيْنَ قُلُوبِنَا، وَأَصْلِحْ ذَاتَ بَيْنِنَا، وَاهْدِنَا سَبِيلَ السَّلَامِ، وَبَجِّنَا مِنْ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ، وَجَنِّبْنَا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ، وَبَارِكْ لَنَا فِي أَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا، وَقُلُوبِنَا، وَأَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا، وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ، وَاجْعَلْنَا شَاكِرِينَ لِنِعْمَتِكَ مُتَّعِينَ بِهَا عَلَيْكَ قَائِلِينَ لَهَا وَآمِنِينَ بِهَا عَلَيْهَا.

Allahumme ellif bejne kulubina, ve aslih zate bejnina, vehdina subules-selami, ve nedžina minez-zulumati ilen-nuri, ve dženibnel-fevahiše ma zahere minha ve ma betane, ve barik lena fi esmai'na, ve ebsarina, ve kulubina, ve ezvadžina, ve zurijjatina, ve tub a'lejua inneke entet-tevabur-rahim, vedža'l-na šakirine lini'metike musnina biha a'lejke kabiline leha ve emminha a'lejua.

⁹³ El-Hakim

*Gospodaru naš, zbliži srca naša i popravi naše međusobne veze, uputi nas putevima Islama, izvedi nas iz tmine na svjetlost, sačuvaj nas grijeha vidljivog i nevidljivog, blagoslovi naš sluh, naš vid, naša srca, naše bručne drugove, naš porod, oprostí nam, Ti Si uistinu Onaj koji oprašta i koji je Milostiv. Učini nas zahvalnim na Tvojim blagodatima, da Te radi njih veličamo i Ti nam ih upotpuni.*⁹⁴

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ .

Allahumme inni es'eluke bi enni ešhedu eneke ente Allahu la ilahe illa entel-ehadus-samedu ellezi lem jelid ve lem juled ve lem jekun lehu kufuven ehad.

*Allahu moj, podari mi da svjedočim da nema drugog božanstva osim Tebe, Ti si Jedan, Utočište svakom, koji nije rodio niti je rođen, i niko Mu nije ravan.*⁹⁵

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ وَفِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَشَرِّ فِتْنَةٍ الْغِنَى وَشَرِّ فِتْنَةِ الْفَقْرِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْ قَلْبِي بِمَاءِ التَّلَجِّ وَالْبُرْدِ، وَنَقِّ قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ التَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ

⁹⁴ El-Hakim

⁹⁵ Ebu Davud, Tirmizi

الدُّنْسِ، وَبَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ .

Allahumme inni eu'zu bike min fitnetin-nari ve fitnetil-kabri ve a'zabil-kabri ve šerri fitnetil-gina ve šerri fitnetil-fakri, allahumme inni eu'zu bike min šerri fitnetil-mesihid-dedždžali, allahumme igsil kalbi bimaiss-seldži vel-berdi, ve nekki kalbi minel-hataja kema nekajte seubel-ebjedi mined-denesi, ve bai'd bejni ve bejne hataja kema baa'dte bejnel-mešriki vel-magribi, allahumme inni eu'zu bike minel-keseli vel-me's'emi vel-magremi.

*Allahu moj, sačuvaj me kušnje u vatri, kušnje i patnje u kaburu, od zla kušnje bogatstvom i zla kušnje siromaštvom, Allahu moj, utječem Ti se od smutnje Dedžala, očisti moje srce hladnom vodom i odstrani od sren moga grijeha onako kao čistu bijelu tkaninu od prljavštine, i udalji me od grijeha onako kako Si udaljio između istoka i zapadu, Allahu moj, Tebi se utječem od lijenosti, grijeha, gubitka i štete.*⁹⁶

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ، وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ، وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ، فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يَقْضَى عَلَيْكَ، إِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ، وَلَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ، تَبَارَكَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ .

Allahumme ihdini fimen hedejte ve a'fini fimen a'fejte, ve teveleni fi men tevellejte, ve barik li fima ea'tejte, vekini

⁹⁶ Buharija, Muslim

šerre ma kadajte, fe inneke takdi ve la jukda a'lejke, innehu la juzillu men valejte, ve la jei'zu men a'dejte, tebarekte rabhena ve tea'lejte.

Allahu moj, uputi me kao što Ti upućuješ i zaštititi me kako Ti samo možeš zaštititi, i blagoslovi mi ono što si mi podario i zaštititi me od zla onoga što si Ti odredio, jer Ti određuješ, a Tebi se ne može odrediti, doista ne može biti ponižen onaj koga Ti štitiš, niti će biti počašćen onaj kome Si Ti protivnik, slavljen Si naš Gospodaru i Uzvišen.⁹⁷

اللَّهُمَّ اهْدِنِي وَارْزُقْنِي وَارْحَمْنِي.

Allahumme ihdini, verzukni, verhamni.

Allahu moj, uputi me, opskrbi me i smiluj mi se.⁹⁸

اللَّهُمَّ اهْدِنِي وَسَدِّدْنِي.

Allahumme ihdini ve sedidni.

Allahu moj, uputi me i izvedi me na pravi put.⁹⁹

اللَّهُمَّ رَحْمَتِكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

⁹⁷ Ahmed

⁹⁸ Ahmed

⁹⁹ Muslim

Allahumme rahmeteke erdžu fe la tekilni ila nefsi tarfe-te a'jin ve aslih li š'eni kullehu la ilahe illa ente.

Allahu moj, molim Ti se za Tvoj rahmet, i ne prepuštaj me samom sebi makar ni treptaj oka, i popravi svaki moj postupak, nema drugog božanstva osim Tebe.¹⁰⁰

اللَّهُمَّ زِدْنِي عِلْمًا، وَلَا تَنْزِعْ قَلْبِي بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنِي، وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ.

Allahumme zidni i'lmen ve la tuzig kalbi ba'de iz he-dejteni ve heb li min ledunke rahmeten inneke entel-vehab.

Allahu moj, uvećaj mi znanje, ne dozvoli da moje srce zaluta nakon što Si me uputio i pokloni mi Tvoga rahmeta, jer Ti Si odista Onaj koji neizmjereno poklanja.¹⁰¹

رَبِّ اغْفِرْ لِي، وَبُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

Rabbigfir li, ve tub a'lejje inneke entet-tevvabur-rahim.

Gospodaru moj, oprosti mi, primi moje pokajanje, jer Ti Si zaista Onaj koji prima pokajanje i koji je Milostiv.¹⁰²

¹⁰⁰ Ebu Davud

¹⁰¹ Ebu Davud

¹⁰² Muslim

رَبِّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تُبْعَثُ عِبَادُكَ .

Rabbi kini a'zabeke jeume tuba'su i'baduk.

Gospodaru moj, sačuvaj me patnje nu dan kada se tvoji robovi budu proživljavali.

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ .

La ilahe illa ente subhaneke inni kuntu minez-zalimin.

*Nema drugog božanstva osim Tebe, hvaljen neku Si Gospodaru, ja sam zaista bio od grijешnih.*¹⁰³

يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ .

Ja hajju ja kajjumu bi rahmetike estigisu.

*O vječno Živi, koji sve održavaš, obraćam Ti se moleći Te za Tvoju milost.*¹⁰⁴

يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قُلُوبَنَا عَلَى دِينِكَ .

¹⁰³ Tirmizi, Ahmed, El-Hakim

¹⁰⁴ El-Hakim, Tirmizi

Ja mukallibel-kulubi sebbit kalbi a'la dinike.

*O Ti koji prevrćeš ljudska srca, učvrsti moje srce u Tvojoj vjeri.*¹⁰⁵

اللَّهُمَّ احْفَظْنِي بِالْإِسْلَامِ قَانِئًا وَاحْفَظْنِي بِالْإِسْلَامِ قَاعِدًا وَاحْفَظْنِي بِالْإِسْلَامِ رَاقِدًا وَلَا تَشْمِتْ بِي عَدُوًّا وَلَا حَاسِدًا . اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ كُلِّ خَيْرٍ خَزَائِنُهُ بِيَدِكَ، وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ شَرٍّ خَزَائِنُهُ بِيَدِكَ .

Allahumme ihfizni bil-islami kaimen, vahfizni bil-islami kai'den, vahfizni bil-islami rakiden, ve la tušmit bi a'duvven ve la hasiden. Allahumme inni es'eluke min kulli hajrin hazainuhu bi jedike, ve eu'zu bike min kulli šerrin hazainuhu bi jedik.

*Allahu moj, sačuvaj me u islamu kada uspravno stojim, i kada sjedim, i kada sam na prevoznom sredstvu, ne dozvoli neprijateljsku zloradost i zavist prema meni. Gospodaru naš, molim ti se za svo dobro u rukama Tvojim, a zaštiti nas od zla koje je u rukama Tvojim.*¹⁰⁶

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَسْأَلَةِ، وَخَيْرَ الدُّعَاءِ، وَخَيْرَ التَّجَاحِ، وَخَيْرَ الْعَمَلِ وَ خَيْرَ الْوَابِ، وَخَيْرَ الْحَيَاةِ، وَخَيْرَ الْمَمَاتِ وَتَبَتُّنِي وَتَقَلُّ مَوَازِينِي، وَحَقِّقْ أَمَانِي، وَارْزُقْ دَرَجَاتِي، وَتَقَبَّلْ صَلَاتِي، وَاغْفِرْ خَطِيئَتِي، وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ

¹⁰⁵ Tirmizi

¹⁰⁶ El-Hakim

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ فَوَاحِشَ الْحَيْرِ، وَخَوَائِمَهُ، وَجَوَامِعَهُ، وَأَوَّلَهُ،
وَزَاهِرَهُ، وَبَاطِنَهُ، وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ آمِينَ.

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا آتَى، وَخَيْرَ مَا أَفْعَلُ، وَخَيْرَ مَا أَعْمَلُ، وَخَيْرَ مَا بَطَّنَ،
وَخَيْرَ مَا ظَهَرَ، وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ آمِينَ.

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ اَنْ تَرْفَعَ ذِكْرِيْ، وَتَضَعِ وَزْرِيْ، وَتَصْلِحَ أَمْرِيْ، وَتُطَهِّرَ قَلْبِيْ، وَ
تُصَيِّرَ فَرْجِيْ وَتَتَوَرَّ قَلْبِيْ، وَتَغْفِرَ ذَنْبِيْ، وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ آمِينَ.

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ اَنْ تَبَارِكَ فِيْ نَفْسِيْ، وَفِيْ سَمْعِيْ، وَفِيْ بَصَرِيْ وَفِيْ رُوحِيْ، وَ
فِيْ خَلْقِيْ، وَفِيْ خَلْقِيْ، وَفِيْ أَهْلِيْ، وَفِيْ مَحْيَايَ، وَفِيْ مَمَاتِيْ، وَفِيْ عَمَلِيْ،
فَقَبَّلْ حَسَنَاتِيْ، وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ آمِينَ.

Allahumme inni es'eluke hajret-mes'eleti ve hajred-dua'i ve hajren-nedžahi ve hajrel-a'meli ve hajres-sevabi ve hajrel-memati ve sebbitni ve sekil me vazini ve hakkik imani ve rfe' deredžati ve tekabbel salati vagfir hati'eti ve es'eluked-deredžatil-u'la minel-Dženneti. Allahumme inni es'eluke fevatihal-hajri ve havatimehu ve dževumia'hu ve eveluhu ve zahiruhu ve batimuhu ved-deredžatil-u'la minel-Dženneti ... amin.

Allahumme inni es'eluke hajre ma aati ve hajre ma efa'lu ve hajre ma ea'melu ve hajre ma batane ve hajre ma zahere ved-deredžatil-u'la minel-Dženneti... amin.

Allahu moj, podari mi dobro u onom što dolazi, i dobro u onom što činim i radim, i dobro u nevidljivom i vidljivom i pokloni mi najviše Džennetske deredže.

Allahumme inni es'eluke en terfea' zikri ve tedaa' vizri ve tusliha emri ve tutahhire kalbi ve tuhassine ferdži ve tunevire kalbi ve tagfire li zenbi, ve es'eluked-deredžatil-u'lja minel-Dženneti... amin.

Allahu moj, uzdigni moj spomen i olakšaj mi teret, popravi moje postupke i očisti moje srce, sačuvaj moja sramotna mjesta i osvijetli moje srce, oprosti mi grijehe i pokloni mi najviše Džennetske visine... amin.

Allahumme inni es'eluke en tubarike fi nefsi ve fi seni' ve fi besari ve fi ruhi ve fi halki ve huluki ve fi ehli ve fi mehjade ve fi memati ve fi a'meli, fe tekabbel hasenati ve es'eluked-deredžatil-u'la minel-Dženneti... amin.

Allahu moj, blagoslovi me, moj sluh, moj vid, moju dušu, moje ponašanje, moju porodicu, naše žive i mrtve, moj posao, primi moja dobra djela i pokloni mi najuzvišenije Džennetske visine.¹⁰⁷

¹⁰⁷ El-Hakim

Dobrovoljni (nafila) namaz

Osim propisanih i obaveznih (farz) namaza, postoje dobrovoljni (nafila) namazi koji imaju posebnu zaslužujuću nagradu za njihovog aktera ili izvršitelja.

- Kijamu-l-lejl ili noćni namaz
- Kijamu-ramadan ili ramazanska teravija
- Duha namaz
- Istihare namaz
- Tesbih namaz
- Salatul-hadže ili namaz radi važnog posla
- Teobe namaz
- Tahijtul-mesdžid

Noćni namaz (nafila) - **صَلاةُ اللَّيْلِ**

"O umotani! Probudij noć osim malog dijela - polovinu njezinu ili malo manje od nje; ili malo više od nje, i izgovaraj Kur'an pažljivo, Mi ćemo ti, doista, teške riječi slati - ta ustajanje noću, zaista, jače djeluje i izgovara se jasnije."¹

"I probudij dio noći u molitvi, - to je samo tvoja dužnost;..."²

"I u jednom dijelu noći radi Njega molitvu obavlja, i dugo Ga noću hvali."³

Iz navedenih ajeta vidimo kako Uzvišeni Allah traži u imperativnom obliku od Svoga Poslanika s.a.v.s. da probudije dio noći u ibadetu, što ne izuzima i nas od prakticiranja ovog vida ibadeta, ako želimo postići blagodati Uzvišenog Allaha. Kur'an, one koji ga obavljaju, hvali i proziva bogobojaznim robovima ...

Naveli smo broj ajeta koji govore o noćnoj nafili, međutim, da bismo stekli što potpuniju sliku o vrijednosti i značaju ove nafile, navešćemo nekoliko hadisa koji najbolje dočaravaju njenu suštinu.

Prenosi se od Allahovog Poslanika s.a.v.s. da je rekao: "Uzvišeni Allah svake noći boravi na nebesima (najbližim dunjaluku) i to u zadnjoj trećini noći i govori: 'Ko Mi upućuje dovu, primiću mu je, ko Mi traži biće mu odobreno, ko moli za oprost biće mu oprošteno.'"

Od Abdullaha ibn Selama se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "O ljudi, nazivajte selam, dijelite hranu i klanjajte noću dok svijet spava, ući ćete u Džennet u miru." (Tirmizi)

¹ Suretu-l-Muzemilu, 1-5. ajet

² Suretu-l-Isra, 79. ajet

³ Suretu-d-Dehr, 26. ajet

"Zadnja trećina noći, doba je kada je Uzvišeni Allah najbliži Svom robu, pa ako možeš biti od onih koji Mu tada zikr čine, ti budi."

Od Džabira r.a. se prenosi da je rekao: "Čuo sam Allahovog Poslanika s.a.v.s. kako kaže: "'U noći ima jedan period u kojem, ako čovjek musliman bude bdio, moleći Uzvišenog Gospodara za dunjalučko ili Ahiretsko dobro, molba će mu biti uslišana; taj period se ponavlja u svakoj noći.'"

Abdullah bin Amr bin el-'As prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "O, Abdullahu, nemoj biti kao taj i taj, koji je obavljao noćnu nafilu pa je napustio." (Mutefekun a'lejh)

Za onog koji obavlja ovaj ibadet lijepo je da se drži sljedećih pravila:

- da prije nego što zaspi zanijeti, odnosno odlučiti ustati noću da obavi kijamul-lejl.⁵
- da uzimajući abdest ostrani san sa lica, misvakom (pastom) opere zube, da bi nakon toga, okrenuvši ruke prema nebesima, učio riječi molitve koje je Allahov Poslanik izgovarao.

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ، أَسْتَغْفِرُكَ لِذَنبِي وَأَسْأَلُكَ رَحْمَتَكَ، اللَّهُمَّ زِدْنِي عِلْمًا وَلَا تَنْزِعْ قَلْبِي بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنِي وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ.

⁴ Muslim

⁵ Od Ebi Dardaija se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko, kada legne, zanijeti kijamu-l-lejl pa ga san nadvlada i ne ustane, pišaće mu se ono što je zanijetio, a njegovo spavanje biće mu sadaka od Gospodara." (Tirmizi)

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ تَوْرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ قِيمُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ الْحَقُّ، وَلِقَائُكَ حَقٌّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ، وَمُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقٌّ، وَالسَّاعَةُ حَقٌّ، اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أَتَيْتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ، فَاعْفُ عَنِّي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

*La ilahe illa ente subhaneeke, estagfiruke li zenbi ve es'eluke rahmeteke, allahumme zidni i'mnen ve la tuzig kalbi ba'de iz hedejtjeni ve heb li min ledunke rahmeten inneke entel-vehab. Elhamdulillahil-lezi ahjana ba'de ma ematena ve ilejhin-nušur.*⁶

Allahumme lekel-hamdu, ente nurus-semavati vel-erdi ve men fihinne, ve lekel-homdu, ente kajmus-semavati vel-erdi ve men fihinne, ve lekel-hamdu, entel-hakku, ve va'dukel-hakku, ve likauke hakkun, vel-Džennetu hakun, venn-aru hakkun, ven-n-ebijjune hakun, ve Muhammedun s.a.v.s. hakkun, vess-aa'tu hakkun. Allahumme leke eslemtu, ve hike aumantu, ve a'lejke tevekkeltu, ve ilejke enebtu, ve bike hasemtu, ve ilejke hakemtu, fagfir li ma kaddemtu ve ma ehhartu, ve ma esrertu ve ma e'alentu, entellahu la ilahe illa ente.

⁶ Nakon upućenih riječi Uzvišenom Gospodaru proučite deset posljednjih ajeta sure Ali-Imran, nakon čega bi se ponovo obratio dovom koju prenosi Buharija od Ibnī Abbasa r.a. (autor Sejid Sabik, Fikhus-Sunne, str. 170.)

Nema božanstvu osim Tebe i slava pripada Tebi, molim Te za oprost mojih grijeha i Tvoju milost tražim. Gospodaru naš, uvećaj mi znanje i ne dozvoli da moje srce zaluta nakon što Si me na pravi put uputio i pokloni mi od Sebe milosti, Ti Si onaj koji mnogo poklanja. Hvala Allahu koji nas oživljava nakon što nas umrtvljuje, Njemu se svi vraćamo.

Gospodaru naš, Tebi pripada hvala, Ti Si svjetlo nebesa i Zemlje i onima koji su na njima, Tebi pripada hvala, Ti Si Stvoritelj nebesa i Zemlje i svega što je na njima, tebi pripada hvala, Ti si istina, Tvoja obećanja su istina, susret s Tobom je istina, Džennet je istina i vatra je istina. Tvoji poslanici su istina kao što je i Muhammed s.a.v.s. istina.

Bože, Tebi se predajem, u Tebe vjerujem i na Tebe se oslanjam, Tebi se obraćam, Tebi se tužim. Oprosti već učinjene grijeha, a i one koje ću učiniti, i one tajno i javno učinjene, Ti si Allah, nema drugog božanstvu osim Tebe.

- da nakon proučene dove otpočne klanjati sa dva rekata koji treba da budu kratki⁷, da bi nakon njih nastavio klanjati broj rekata po svojoj želji. Kada smo kod broja rekata treba istaći da kod noćne nafile (kijamu-l-lejl) ne postoji određena granica ili broj rekata.⁸

Broj rekata koji je bio primjeren Poslaniku s.a.v.s. je jedanaest ili trinaest, tj. osam plus vitar ili deset plus vitar. O tome šta učiti u noćnom namazu nema ništa posebno precizirano. Lijepo je da čovjek, kada ustane s namjerom obaviti noćni

⁷ Muslim prenosi hadise od Aiše r.a. i Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ako neko od vas ustane klanjati noćni namaz neka ga otpočne sa dva kraća rekata."

⁸ Taberani bilježi od Semre bin Džundub da je rekao: "Naredio nam je Allahov Poslanik s.a.v.s. da klanjamo noćni namaz bilo malo ili više rekata, a da kao posljednji ostavimo vitar namaz."

namaz, probudi svoju suprugu kako bi i ona bila učesnik u obavljanju ovog vrijednog ibadeta.⁹

Od adaba, odnosno propisa noćne nafile je i to da čovjek treba prekinuti s klanjanjem ako mu san oteža. Ne treba sebi otežavati i ustajati noću ako mu to dozvoljava njegovo psiho-fizičko stanje.¹⁰

Vrijeme noćnog namaza, njegov najbolji termin je, kako smo već rekli, posljednja trećina noći,¹¹ međutim, isti ovaj namaz moguće je obaviti početkom noći s tim što je neophodno prvo obaviti jaciju namaz, čime se stiču uslovi za noćnu nafilu. Treba napomenuti da vitr namaz treba da bude zadnji namaz kojega musalija treba otklanjati u toku noći.

Kijamu ramadan (Ramazanska teravija)

Što se tiče ramazanskog dobrovoljnog ibadeta (teravije), to je sunnet za muškarce i za žene. Svi muhadisi, osim Tirmizije, prenose od Aiše r.a. da je rekla: "Poslanik s.a.v.s. je klanjao teraviju u džamiji, a za njim je klanjalo mnogo svijeta. Potom je klanjao i druge noći pa se broj klanjača povećao. Treće noći su se okupili, ali Poslanik s.a.v.s. ne izađe među njih.

⁹ Ebu Davud prenosi od Ebu Hurejreta da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Smilovao se Allah čovjeku koji ustane noću klanjati pa probudi svoju suprugu, a ako odbije poprskaj joj lice vodom. Smilovao se Allah ženi koja ustane klanjati noću i probudi svoga muža, pa ako odbije, poprskaj mu lice vodom." A u drugom hadisu, kojeg prenosi pomenuti ravija, stoji da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ako probudi čovjek suprugu svoju pa klanjaju svako za sebe ili zajedno, biće upisani u zakire, tj. one koji spominju Allaha."

¹⁰ Muslim prenosi od Aiše r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ako neko od vas ustane klanjati noću pa mu učenje Kur'ana iz pospanosti bude otežano ne znajući šta uči, neka prekine sa nafilom i neka ode u postelju."

¹¹ Ahmed prenosi riječi Ebu Musluma koji je rekao Ebu Zeru: "Kada je najbolje obaviti Kijamu-Ilejl?" On reče: "Pitao sam Allahova Poslanika s.a.v.s. isto što i ti mene, odgovorio je: "Druga polovina noći, ali malo je onih koji ustraju u tome."

Ujutro im je rekao: 'Vidio sam da ste se okupili i ništa me drugo nije spriječilo da vam se pridružim osim bojazni da vam se teravija propiše kao farz.'" Muhadisi takođe prenose od Aiše r.a. da Poslanik s.a.v.s. nije u Ramazanu, niti nekom drugom mjesecu klanjao više od jedanaest rekata.

Ibni Huzejme i Ibni Hiban prenose u svojim vjerodostojnim zbirkama od Džabira da im je Poslanik klanjao osam rekata i vitr, a kada su ga čekali iduće noći nije izašao među njih.

Međutim, pouzdano se zna da su ashabi u vrijeme hali-fe Omera, Osmana i Alije r.a. klanjali dvadeset rekata teravije, što je i mišljenje većine pravnik hanefijske pravne škole. Teravija se klanja u džematu i to po većini mišljenja islamskih pravnik, mada se može klanjati i zasebno, jer je to praktikovao Resulullah s.a.v.s. Nije posebno određeno šta će se učiti na teraviji. Međutim, prenosi se da su ashabi dugo učili oslanjajući se na štapove zbog dugog kijama - stajanja u namazu. Nisu izlazili iz džamije do pred zoru, kada bi žurili na pripremanje sehura da ne prođe vakat. Buharija i Muslim prenose od Aiše r.a. da je Poslanik s.a.v.s. klanjao deset rekata predajući selam na svaka dva rekata i završavao sa jednim rekatom vitr namaza.

Kada uporedimo način na koji su teravil-namaz ashabi klanjali i kako se sada klanja, primjećujemo da gotovo nema mjesta za poređenje.

Poslanik je jednom prilikom u džamiji tri puta jednog ashaba, gledajući kako je klanjao, vraćao riječima: "Klanjaj, nisi klanjao", a onda ga podučio: "Kada hoćeš klanjati, lijepo uzmi abdest, potom se okreni prema Kibli i donesi tekbir, pa prouči iz Kur'ana šta znaš, potom idi na ruk'u i budi smiren na njemu, zatim se podigni dok se potpuno ne ispraviš, potom idi na sedždu i ostani najmanje dok se ne smiriš na sedždi, zatim se pridigni i smiri se sjedeći, potom učini drugu sedždu i smiri se na njoj i na takav način klanjaj i ostatak namaza." U jednoj od predaja stoji da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Najgori kradlji-

vac je onaj koji krade od svog namaza." Upitaše ga: "Allahov Poslaniče, kako neko krade od svog namaza?" On odgovori: "Kada ne upotpunjava ruku'e i sedžde."

Duha namaz

O vrijednosti i fadiletu Duha namaza zabilježeno je mnogo hadisa.¹² On spada u ibadete čije je obavljanje mustehab, lijepo, te onaj ko želi pobrati fadilete ovog namaza obavljat će ga, a izostavljajući ga neće imati grijeha.

Vakat, odnosno vrijeme obavljanja ovog namaza počinje od izlaska Sunca i traje do njegova zehala, tj. ulaska podnevnog vakt. Najljepše ga je obaviti u središnjem dijelu pomenutog vremena. Što se tiče broja rekata, najmanji broj je dva rekata, kako je već spomenuto, međutim, u predajama se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. klanjao osam, a nekada i dvanaest. Po ovom pitanju prevladava mišljenje da gornja granica nije određena jer ne postoji nikakva predaja od ashaba ili tabi'ina o ograničenosti broja rekata ovog namaza.¹³

Kada odlučimo klanjati Duha namaz od dva rekata, na kijamu je lijepo učiti sljedeći sadržaj.

Na prvom rekatu nakon fatihe učićemo:

¹² Ebu Zer prenosi od Vjerovjesnika s.a.v.s. da je rekao: "Svako jutro na svaki vaš zglobov se daje sadaka; svaki tespih je sadaka, svako izgovoreno "elhamdulillahi" je sadaka, svako izgovoreno "la ilahe ille-llahu" je sadaka, svaki izgovoreni tekbir je sadaka, naređivanje dobra je sadaka, odvrćanje od pokudenog je sadaka, a sve to zamjenjuju dva rekata duha namaza." (Muslim, Ebu Davud, Ahmed) Buharija i Muslim prenose riječi Ebu Hurejre r.a. "Allahov Poslanik s.a.v.s. nam je u vasijet ostavio tri stvari: "Da postimo tri dana od svakog mjeseca, dva rekata duha namaza i vitr namaz pred spavanje."

¹³ Ahmed, Muslim i Ibn Madže prenose predaju od Aise r.a. da je rekla: "Vjerovjesnik s.a.v.s. klanjao je četiri rekata duha namaza, nekada je povećavao broj rekata po želji."

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ
... وَأَفْوضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ.

Nakon ova dva ajeta i suru Kafirun.

"Ve rabbuke juhluku ma ješau ve jahtaru ma kane lehumul-hijeretu subhanellahi ve tea'la a'mma jušrikun."

"... ve usevvidu emri ilel-lahi innellahe besirun bil-i'bad."

*"Gospodar tvoj stvara šta hoće, i On odabira. Oni nemaju pravo da biraju. Hvaljen neka je Allah i vrlo visoko iznad onih koji se sa Njim izjednačavaju."*¹⁴

*"... A ja Allahu prepuštam svoj slučaj, Allah, uistinu, robove Svoje vidi."*¹⁵

Na drugom rekatu poslije fatihe sljedeće:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُمْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ
وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا . وَأَفْوضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ
بِالْعِبَادِ.

Zatim sura Ihlas (Kul huvallu ehad).

¹⁴ El-Kasas, 67

¹⁵ Gafir, 44

Ve ma kane lim'uminin ve la m'uminetin iza kadallahu ve resuluhi emren en jekune lehumul-hijeretin min emrihim ve men ja'sillahu ve resulehu fe kad dalle dalalen mubina.

... ve ufevvidu emri ilel-lahi immellahe besirun bil-i'bad.

Kada Allah i Poslanik Njegov nešto odrede, onda ni vjernik ni vjernica nemaju pravo po svom nahodenju da postupe. A ko Allaha i Njegova Poslanika ne posluša, taj je sigurno sa pravoga puta skrenuo.¹⁶

... A ja Allahu prepuštam svoj slučaj, Allah, uistinu, robove Svoje vidi.¹⁷

Istihare namaz

Allahov Poslanik s.a.v.s. je podučavao svoje ashabe da obavljaju istihare namaz u svakoj prilici kao što ih je podučavao nekoj suri iz Kur'ana, govorio im je: "Kada neko od vas hoće da uradi neki posao neka pored farza klanja još dva rekata da bi nakon njih učio istihare dovu:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَعِذُّكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ،
فَإِنَّكَ تَعْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ
أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي، أَوْ (عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ)

¹⁶ Ahzab, 36

¹⁷ Gafir, 44

فَأَقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي أَوْ (عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ) فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ، وَأَقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ رَضِّنِي بِهِ.

Allahumme inni estehiruke bi i'lmike ve estakdiruke bi kudretike ve es'eluke min fadlikel-a'zimi, fe inneke takdiru ve la akdiru, ve ta'lemu ve la ea'lemu, ve ente a'llamul-gujubi, Allahume in kunte ta'lemu enne hazel-emre (pomenuti potrebu odnosno stvar zbog koje klanjamo namaz) hajrun li fi dini ve mea'si ve a'kibeti emri, ve a'džilihi ve aadžilihi, fakdir-hu li ve jesirhu li, summe barik li fihi, ve in kunte ta'lemu enne hazel-emre šerrun li fi dini ve mea'si ve a'kibeti emri, a'džilihi ve aadžilihi fasrifshu a'nmi vasrifni a'nhu vakdur li el-hajre hajsu kane, summe raddini bihi.

Gospodaru moj, tražim za sebe ono što je dobro, s Tvojim znanjem, Tvojom neograničenom moći, Ti Si u svemu kadar i sve možeš, a ja sam nemoćan, Ti sve znaš, a ja ne znam, Ti si Poznavalac svih tajni. Gospodaru moj, ako je ovaj posao ili stvar (spomenuti stvar zbog koje se klanja istihara) dobro za mene, moju vjeru, život i budućnost, Ti je meni učini dostupnom, olakšaj mi i daj mi blisku i daleku budućnost, Ti ga otkloni od mene i udalji mene od njega i odredi mi dobro ma gdje bilo i daj mi da s njim budem zadovoljan.

En-Nevevi navodi da onaj ko praktikuje ovu vrstu namaza treba postupati onako kako mu se nakon istihare obejani, a ne po svojoj ranijoj odluci. Ako bi čovjek postupao drugačije onda bi to bio pokazatelj njegove sumnje i neiskrenosti prema ovom ibadetu kao i traženju dobra.¹⁸ Osim navedene dove nema ništa posebnog da se tiče ovog namaza.

Teobe namaz

Od Ebu Bekra r.a. se prenosi da je rekao: "Čuo sam Resulullaha s.a.v.s. da kaže: 'Nema čovjeka koji, kada učini neki grijeh, iskreno kajući se uzme abdest i klanja dva rekata tražeći oprost, a da mu Allah Milostivi ne oprosti grijeh.'" Nakon obavljenog namaza treba proučiti sljedeće:

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ، وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ لَهُ لَا يَكُنْ لَهُ جَزَاءُ مِنْ شَيْءٍ مِنْ ذُنُوبِهِ إِلَّا أَنْ يَخْلُفَهُ اللَّهُ عَلَى مَا يَحْكُمُ بِهِمْ يُحْكَمْ بِهِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يَخْلُفُ مَا يَشَاءُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ . . .

I za one koji kada grijeh počine ili kada se prema sebi ogriješe, Allaha se sjete i oprost za grije svoje zamole - a ko će oprostiti grijehe ako ne Allah? - i koji svjesno u grijehu ne ustraju. Njih čeka nagrada, oprost od Gospoda-

¹⁸ Valja napomenuti da snoviđenje nije uslov kod istihare namaza, i da se ona ne klanja nizašta drugo osim osim zbog dvoumljenja i neodlučnosti (ne radi budućnosti, niti bilo kakvih drugih potreba).

*ra njihova i Džennetske bašče kroz koje e rijeke teći, u kojima će vječno ostati.*¹⁹

Navedeni hadis prenose Ebu Davud, Ibn Madže, En-Nisaij, Et-Termizi, El-Bejhekij.

U predaji koju bilježi Et-Taberani u svom *El-Kebiru*, a koju prenosi Ed-Dardai da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko uzme abdest, zatim klanja dva ili četiri rekata obaveznog ili nafila namaza, a čiji će ruk'u i sedžda biti sadržajiniji i zatraži oprost od Gospodara, biće mu oprošteno."

Salatu-l-hadže

Salatu-l-hadže je namaz koji se klanja kad čovjek ima kakvu potrebu ili važan posao koji bi htio sretno završiti. Vrijeme namaza nije vremenski predviđeno dok je broj rekata dva.²⁰

Naravno, poslije obavljenog namaza čovjek treba činiti zikr Allahu, izraziti Mu hamd, zahvalu i uputiti Mu dovu.

Teshih namaz

Prenosi se od Ikreme, a ovaj od Ibn Abbasa r.a. koji je čuo da Poslanik s.a.v.s. kaže Abbasu ibn Mutalibu: "O Abbase, o amidža! Zar ti nisam dao? Zar ti nisam dozvolio? Zar nisam bio pažljiv prema tebi i zar ti nisam podario deset darova koje,

¹⁹ Sura Ali l'mran, 135-136. ajet

²⁰ U hadisu kojeg prenosi Ahmed od Ebi Ed-Dardavija stoji da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko ima neku potrebu kod Allaha neka lijepo uzme abdest i neka klanja dva rekata. Uzvišeni Gospodar će mu udovoljiti njegovoj molbi prije ili kasnije."

ako budeš imao, Allah će ti oprostiti grijehе tvoje: početne i završne, ranije i kasnije, svjesne i nesvjesne, male i velike, tajne i javne. Ti su darovi: da klanjaš četiri rekata, nakon proučene Fatihe i sure proučiš još sljedeće:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

*Subhanellahi vel-hamdulil-lahi ve la ilahe illel-lahu
vallahu ekber. (petnaest puta)*

Zatim učini ruku - učeći to isto deset puta. Podigni se sa rukua i isto prouči deset puta. Učini dalje sedždu i ponovi iste riječi deset puta. Podigni glavu sa sedžde i reci opet isto deset puta, ponovi to još jednom i to je sedamdeset i pet puta na jednom rekatu. Tako ćeš klanjati četiri rekata. Kada bi tvoji grijesi bili poput morske pjene ili poput pijeska Alidža, Allah će ih oprostiti. Ako možeš obaviti ga svakog dana jedanput, ako ne, onda jednom u hefti ili jednom u mjesecu. Ne možeš li ni to, onda jedanput u godini. A ako ne možeš ni to onda jednom životu.²¹

Tahijjetul-mesdžid

Tahijjetul-mesdžid je namaz od dva rekata, identičan sa bahskom sunnetu. Obavlja se pri prvom, a po nekima pri svakom ulasku u džamiju. Ovaj namaz, kako smo već rekli, sastoji se od dva rekata, osim kod Haremi-šerifa u Mekki, čiji se tahij-

²¹ Hadis Bilježe Ibn Madže, Ebu Davud, Ibn Huzejme, Taberani

jetul-mesdžid sastoji od tavafa i klanjanja dva rekata namaza iza Mekami Ibrahima.

Sedžda zahvalnosti

Većina uleme saglasna je u odobravanju sedžde zahvalnosti u situacijama uvećanja nafake, radosnih vijesti, otklanjanja tegoba i slično. Od Ebu Bekra r.a. se prenosi da je Muhammed s.a.v.s., kada bi ga obradovala neka vijest ili stvar, učinio sedždu izražavajući zahvalnost Uzvišenom Gospodaru.²² Od Abdurahmana bin Aufa r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. jedne prilike izišao, a on ga je pratio dok Poslanik nije zašao među palmama gdje je pao na sedždu ostao na njoj neobično dugo tako da se Abdurrahman pobojavao za njega. Kada je prišao do njega, Poslanik ustade i upita ga: "Šta je Abdurrahmane?" Nakon što mu reče razlog njegova prilaska, Poslanik s.a.v.s. reče: "Džibril a.s. mi je rekao: 'Donosim ti radosnu vijest, Uzvišeni Allah ti kaže: Ko tebi pokloni salavat Ja ću ga njemu pokloniti. Ko donese na tebe selam Ja ću donijeti na njega selam, pa sam učinio sedždu Allahu zahvaljujući mu se na počasti koju mi je poklonio.'²³ O sadržaju sedžde zahvalnosti nema posebnih pravila. Kod nje nisu potrebni tekbiri, jer ona nije namaska sedžda, ne zahtijeva abdest niti posebno mjesto za njeno obavljanje.

²² Tirmizi, Ebu Davud, Ibn Madže

²³ Ahmed, Hakim

Dove karakteristične za naša područja

Hatme dova

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ، وَلَا عُدُوَانِ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ، وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ، اللَّهُمَّ رَبَّنَا يَا رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ
أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، وَتُبْ عَلَيْنَا يَا مَوْلَانَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ، وَاهْدِنَا وَوَقِّنَا
إِلَى الْحَقِّ وَالْإِلَى طَرِيقِ مُسْتَقِيمٍ بِبَرَكَاتِ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ، وَبِخُرُومَةٍ مِنْ أَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً
لِلْعَالَمِينَ وَاعْفُ عَنَّا يَا رَحِيمُ وَاعْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا بِفَضْلِكَ وَكَرَمِكَ يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ،

إِلَهِ وَأَوْلَادِهِ وَأَزْوَاجِهِ وَأَصْحَابِهِ وَأَتْبَاعِهِ وَجَمِيعِ دُرِّيَّاتِهِ رِضْوَانُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ
 أَجْمَعِينَ، وَإِلَى رُوحِ أَسْتَاذِنَا وَأَرْوَاحِ جَمِيعِ تُلَّادِيهِ وَإِخْوَانِهِ، وَإِلَى أَرْوَاحِ آبَائِنَا
 وَأُمَمَاتِنَا وَإِخْوَانِنَا وَأَخَوَاتِنَا وَأَوْلَادِنَا وَأَقْرَبَاتِنَا وَأَحْيَانِنَا وَأَصْدِقَاتِنَا وَأَسَاتِيدِنَا
 وَمُشَايَحَتِنَا وَلَمَنْ كَانَ لَهُ حَقٌّ عَلَيْنَا، وَإِلَى أَرْوَاحِ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
 وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ وَيَا مُجِيبَ
 الدَّعَوَاتِ اسْتَجِبْ دُعَانَا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ
 وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

*El-Hamdu lillahi rabbil-a'lemin vel-a'kibetu lil-muttekin
 la u'dvane illa a'lez-zalimin ves-salatu ves-selamu a'la re-
 sulina Muhammedin ve alihi ve sahbihi edžmei'in. Allahumme
 rabbena ja Rabbena tekbbel minna inneke entes-semiu'-l-a'li-
 m, ve tub a'lejna ja meulana inneke entet-tevabur-rahim, veh-
 dina ve veffikna il-el-hakki, ila tarikin mustekim bi bereketil-
 Kur'anil-a'zim, ve bi hurmeti men erseltehü rahmeten lil-a'-
 lemin. Va'fu a'nna je kerim va'fu a'nna ja rahim, vagfir lena
 zünubena bifadlike ve keremike ja ekremel-ekremmin. Allahum-
 me zejžina bi zinetil-Kur'ani ve ekrimna bi kerametil-Kur'ani
 ve šerrifna bi šerafetil-Kur'ani ve elbisna bi hila'til-Kur'ani,
 ve edhilnel-Džennete bi šefaa'ti-l-Kur'ani, ve a'fina min kulli
 belaid-dunja ve a'zabil-Ahireti bi hurmetil-Kur'an, verham us-
 tazena ve validejhi ve kjafele tulabihi, ve džemia' ummeti Mu-
 hammedin ja rahimu ja rahmanu. Allahummedža'li-l-Kur'ane
 lena fid-dunja karinen ve fil-kabri munisen ve fil-kijameti še-
 fia'n ve a'les-sirati nuren ve fil-Dženneti refkan ve minen-nari*

اللَّهُمَّ رَبَّنَا بِرِيشَةِ الْقُرْآنِ وَآكْرِمْنَا بِكَرَامَةِ الْقُرْآنِ وَشَرِّفْنَا بِشَرَفَةِ الْقُرْآنِ وَالْيُسْنَا بِخُلَعَةِ
 الْقُرْآنِ، وَادْخِلْنَا الْجَنَّةَ بِشَفَاعَةِ الْقُرْآنِ، وَعَافِنَا مِنْ كُلِّ بَلَاءٍ الدُّنْيَا وَعَذَابِ
 الْآخِرَةِ بِخُرْمَةِ الْقُرْآنِ، وَأَرْحَمْ أَسْتَاذَنَا وَالِدِيهِ وَكَافَّةَ تُلَّادِيهِ، وَجَمِيعَ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ
 يَا رَحِيمُ يَا رَحْمَنُ، اللَّهُمَّ اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي الدُّنْيَا قَرِينًا وَفِي الْقَبْرِ مُنَسًّا وَفِي
 الْقِيَامَةِ شَفِيعًا وَعَلَى الصِّرَاطِ نُورًا وَفِي الْجَنَّةِ رَفِيقًا وَمِنَ النَّارِ سِتْرًا وَحِجَابًا،
 وَإِلَى الْخَيْرَاتِ كُلِّهَا دَلِيلًا وَأَمَامًا، بِفَضْلِكَ وَوُجُودِكَ وَكَرَمِكَ يَا كَرِيمُ، اللَّهُمَّ اهْدِنَا
 بِهَدَايَةِ الْقُرْآنِ وَتَجَنَّا مِنَ النَّيَرَانِ بِكَرَامَةِ الْقُرْآنِ وَارْفَعْ دَرَجَاتِنَا بِفَضِيلَةِ الْقُرْآنِ وَكَبِّرْ
 عَنَّا سَيِّئَاتِنَا بِبَلَاوَةِ الْقُرْآنِ يَا ذَا الْفَضْلِ وَالْإِحْسَانِ اللَّهُمَّ طَهِّرْ قُلُوبَنَا وَاسْرِ عَيُونَنَا
 وَاشْفِ مَرَضَانَا وَأَقْضِ دِيُونَنَا وَيَضِّجْ وَجُوهَنَا وَارْفَعْ دَرَجَاتِنَا وَأَرْحَمْ آبَاءَنَا وَاغْفِرْ
 لَأُمَّهَاتِنَا وَاصْلِحْ دِينَنَا وَدُنْيَانَا وَشَسِّتْ شَمْلَ أَغْدَاتِنَا وَاحْفَظْ أَهْلَنَا وَأَمْوَالَنَا وَبِلَادَنَا
 مِنْ جَمِيعِ الْآفَاتِ وَالْأَمْوَاضِ وَالْبَلَاءِ وَتَبَّتْ أَقْدَامُنَا وَانْصَرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ
 بِخُرْمَةِ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ بَلِّغْ وَأَوْصِلْ مِثْلَ ثَوَابِ مَا قَرَأْنَاهُ وَنُورِ مَا تَلَوْنَاهُ بَعْدَ
 الْقَبُولِ مِنَّا هَدِيَّةً إِلَى رُوحِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِلَى أَرْوَاحِ جَمِيعِ
 إِخْوَانِهِ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ، صَلَوَاتُ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ، وَإِلَى أَرْوَاحِ

sitren ve hidžaben, ve ilel-hajri killha delilen ve imanen, bi fadlike ve vudžudike ve keremike ja kerimu. Allahumme ihdina bihidajetil-Kur'ani ve nedžina minen-nirani bi kerametil-Kur'ani verfe' deredžatina bifadiletel-Kur'ani ve keffir a'mu sejjatina bi tilavetil-Kur'ani ja zel-fadli vel-ihsan. Allahumme tuhkir kulubena vestur u'jubena vešfi merdana vakdi dujunena ve bejjid vudžuhena verfe' deredžatina verham abaena valfir umehatina veslih dinena ve dunjana ve šettit eu'duena valfiz ehlena ve emvalena ve biladenu min džemii'l-afat vel-emrad ve-l-belaja ve sebbit akdamena vensurna a'lel-kaunil-kafirin bi hurmetil-Kur'anil-a'zim. Allahumme bellig ve eusil misle sevabi ma kar'enahu ve nuri ma teleunahu ba'del-kubuli minna hedijeten ila ruhi sejjidina Muhammedin salal-lahu a'lejh i ve sellem ve ila ervahi džemii' ihvanihi minel-enbijai vel-murserline salavatullahi ve selamuhu a'lejh i edžmei'in, ve ila ervahi alihi ve euladihi ve ezvadžihi ve ashabilihi ve etbaili ve džemii' zurijatihi ridvanullahi tea'la a'lejh i edžmei'in, ve ila ruhi ustazina ve ervahi džemii' tulabilihi ve ihvanihi, ve ila ervahi abaina ve ummahatina ve ihvanina ve ehavatina ve euladina ve akribaina ve elhibbaina ve asdikaina ve esatizena ve mešajihina ve limen kane hakkun a'lejna ve ila ervahi džemii' il-m'uminine vel-m'uminati vel-muslimine vel-muslimati el-ahjai minhum vel-emvat ja kadijel-hadžati ve ja mađžibed-da'vati istedžib dua'ena bi rahmetike ja erhamer-rahimin ve selumun a'lel-murserline vel-hamdu lillahi rabbil-a'lemin.

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, nagrada pripada bogobojaznim, a neprijateljstvo i kazna onima koji zulum i nepravdu čine. Neka je salat i selam na našeg Poslanika Muhammeda s.a.v.s., njegovu porodicu i sve njegove ashabe.

Allahu naš, Gospodaru naš, ukabuli i primi od nas jer jedino Ti uistinu sve čuješ i znaš, primi naše pokajanje, teubu, Ti Si naš zaštitnik i pomagač. Ti, uistinu, pokajanje

primaš i Milostiv Si. Uputi nas ka istini i pravom putu uz blagoslov uzvišenog Kur'ana i svetosti i hurmeta onog kojeg Si kao milost svjetovima poslao. Oprosti nam, o Ti Plemeniti, oprosti nam o Ti Milostivi, oprosti nam naše grijehe, Tvojom dobrotom i plemenitošću, a Ti Najplemenitiji. Gospodaru naš, uljepšaj nas ljepotom Kur'ana, oplemeni nas plemenitošću Kur'ana, počasti nas počastima Kur'ana, uvedi nas u Džennet uz šefa Kur'ana, sačuvaj nas dunjalučkog zla i patnji na Ahiretu svetošću Kur'ana. Smiluj se našem učitelju, njegovim roditeljima, učenicima i svom ummetu Muhammeda s.a.v.s., o Ti Najmilostiviji. Gospodaru naš, učini da nam Kur'ana bude pratilac na dunjaluku, u kaburu zaštitnik, na Sudnjem danu šefadžiju, na putu svjetlo, nur, u Džennetu drug, od vatre zaštitnik i zastor, upućivač i vodič na dobro. Gospodaru naš, uputi nas hidajetom Kur'ana, zaštitni nas od vatre plemenitošću Kur'ana i uzvisi naše deredže zaslugama Kur'ana, oprosti nam naša loša djela učenjem Kur'ana, o Ti koji posjeduješ dobrotu i dobročinstvo. Gospodaru naš, očisti naša srca, pokrij naše mahane i slabosti, ozdravi naše bolesne, olakšaj izmirenje naših dugova, učini naša lica svijetlim, uzvisi našu deredžu, smiluj se našim očevima, oprosti našim majkama, učini naše vjerovanje i naš život na ovome svijetu ispravnim. Razjedini neprijatelje naše, sačuvaj naše porodice, naš imetak, gradove od svakog zla, bolesti i nesreće, učvrsti nas, učini nas postojanim i pomози nam protiv naroda nevjerničkog, svetošću uzvišenog Kur'ana. Gospodaru naš, ukabuli nam učenje Kur'ana kao dobro djelo, prenesi i učini da sevabi steknuti ovim učenjem stignu kao poklon duši: našeg poslanika Muhammeda s.a.v.s., dušama sve njegove braće poslanika - neka je salavat i selam na njih, dušama njihovih porodica, djece, njihovih žena, ashaba, tabiina i svih njihovih potomaka - neka je Allahovo zadovoljstvo na njih, duši našeg učitelja i dušama svih

njegovih učenika i braće, dušama naših očeva, naših majki, braće, sestara, naše djece, rodbine, prijatelja, naših učitelja i svih koji su nas zdužili, dušama svih mu'mina i mu'minki, muslimana i muslimanki, onih koji su među živima i onih koji to nisu, o Ti koji udovoljavaš potrebe, o Ti koji uslišavaš naše dove i molbe, Tvoje Ti milosti o Najmilostiviji. I neka je Allahov blagoslov i spas na poslanike i neka je hvala Allahu Gospodaru svjetova. Amin!

Hatme dova

صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمُوَحِدُ فِي الْجَلَالِ بِكَمَالِ الْجَمَالِ تَعْظِيمًا وَ تَكْبِيرًا الْمُتَقَرِّدُ بِضَرْفِ الْأَحْوَالِ عَلَى التَّفْصِيلِ وَالْإِجْمَالِ تَقْدِيرًا وَ تَذْيِيرًا السُّعَالَى بِعَظَمَتِهِ وَ مَجْدِهِ الَّذِي نَزَلَ الْفُرْقَانُ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا وَ صَدَقَ رَسُولُهُ الَّذِي أَرْسَلَهُ إِلَى جَمِيعِ الثَّقَلَيْنِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ بَشِيرًا وَ نَذِيرًا وَ دَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَ سِرَاجًا مُنِيرًا. صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ التَّوَابُ الْقَفُورُ الْوَهَّابُ رَبُّ الْأَرْيَابِ، وَ مُسْتَبِيبُ الْأَسْبَابِ وَ مَنْزِلُ الْكِتَابِ وَ خَالِقُ خَلْقِهِ مِنْ تُرَابٍ غَافِرِ الذَّنْبِ وَ قَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدُ الْعِقَابِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ إِلَيْهِ مَتَاب. اللَّهُمَّ إِنَّا عبيدك بَنُو عبيدك بَنُو إِمَائِكَ تَوَاصِينَا بِيدِكَ مَاضٍ فِينَا حُكْمُكَ عَدْلٌ فِينَا قَضَاؤُكَ تَسَالُكُ اللَّهُمَّ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَتْ بِهِ نَفْسُكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ عَلَّمَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ اسْتَأْثَرَتْ

بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ الْعَظِيمَ رِيعَ قُلُوبِنَا وَ نُورَ صُدُورِنَا وَ جَلَاءَ أَحْزَانِنَا وَ ذَهَابَ هُمُونِنَا وَ غُومِنَا. اللَّهُمَّ ذَكِّرْنَا مِنْهُ مَا نَسِينَا وَ عَلَّمْنَا مِنْهُ مَا جَهَلْنَا وَ أَرِّزْنَا بِتِلَاوَتِهِ آتَاءَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ عَلَى الْوَجْهِ الَّذِي يُضِيكَ عَنَّا، اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ مَنْ يُحِلُّ حَلَالَهُ وَ يَحْرِمُ حَرَامَهُ وَ يَعْمَلُ بِحُكْمِهِ وَ يُؤْمِنُ بِمُسْتَأْهِبِهِ وَ يَلُوهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ وَ اصْلِحْ ذَاتَ بَيْنِهِمْ وَ آلفْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَ أَنْصِرْهُمْ عَلَى عَدُوِّكَ وَ عَدُوِّهِمْ وَ أَهْدِهِمْ سَبِيلَ السَّلَامِ وَ أَخْرِجْهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَ جَنِّبْهُمْ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَ مَا بَطَنَ وَ بَارِكْ لَهُمْ فِي أَسْمَاعِهِمْ وَ أَبْصَارِهِمْ وَ أَرْوَاحِهِمْ وَ اجْعَلْهُمْ شَاكِرِينَ لِنِعْمَتِكَ مُتَّئِينَ بِهَا عَلَيْكَ وَ آتِنَا عَلَيْهِمْ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَجَمِيعِ مَوْتَى الْمُسْلِمِينَ الَّذِينَ شَهِدُوا لَكَ بِالْوَحْدَانِيَّةِ وَ لِنَبِيِّكَ بِالرِّسَالَةِ وَ مَا تَوَا عَلَى ذَلِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُمْ وَ أَرْحَمْهُمْ وَ اغْفِرْ عَنْهُمْ وَ أَكْرِمْ نَزْلَهُمْ وَ وَسِّعْ مَدْخَلَهُمْ وَ تَقَبَّلْ مِنْ الذُّنُوبِ وَ الْخَطَايَا كَمَا يَتَقَبَّلُ التَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ. اللَّهُمَّ إِنَّا تَسَالُكُ مِنْ خَيْرٍ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ وَ عِبَادُكَ الصَّالِحُونَ وَ تَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ وَ عِبَادُكَ

الصَّالِحُونَ. اللَّهُمَّ إِنَّا سَأَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَتَعَوَّذُ بِكَ مِنَ
النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ. اللَّهُمَّ أَتَقَلَّبْنَا بِالْقُرْآنِ الْعَظِيمِ مِنَ الشَّقَاءِ إِلَى
السَّعَادَةِ وَمِنَ النَّارِ إِلَى الْجَنَّةِ وَمِنَ السَّحَطِ إِلَى الرِّضَا وَمِنَ الدَّلِّ إِلَى الْعِزِّ وَمِنَ
الْإِهَانَةِ إِلَى الْكِرَامَةِ وَمِنَ الْبِدْعَةِ إِلَى السُّنَّةِ وَمِنَ أَنْوَاعِ الشَّرِّ كُلِّهِ إِلَى أَنْوَاعِ الْحَيْرِ كُلِّهِ
يَرْحَمُكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا خَمَّ الْقُرْآنِ وَتَجَاوَزْ عَنَّا مَا كَانَ مِنْ
خَطَاٍ أَوْ نِسْيَانٍ أَوْ تَخَرُّفٍ أَوْ تَغْيِيرٍ أَوْ زِيَادَةٍ أَوْ نَقْصَانٍ وَأَيُّنَا مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ
سُؤَالٍ مُتَكَرِّرٍ وَتَكْبِيرٍ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ خَمْسَتَنَا هَذِهِ خَمْسَةً مَقْبُولَةً مُبَارَكَةً يَرْحَمُكَ يَا
أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
الْخَاسِرِينَ، رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًا
لِلَّذِينَ آمَنُوا. رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ. رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَ
تَبَّتْ أَقْدَامُنَا وَانْصَرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ. رَبَّنَا لَا تَجْعَلْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهْبُ
لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ، رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا
مَعَ الشَّاهِدِينَ، رَبَّنَا لَا تَحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ
مَوْلَانَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ. رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ

فِتْنًا عَذَابَ النَّارِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ. سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ
عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

*Sadekallahul-a'zim, ellezi la ilahe illa huve el-mutevehhidu fil-dželali bikemalil-džemali, ta'zimen ve tekbi-
ren, el-muteferridu bitasrifil-ahvali a'lut-tefsili vel-idžmali, takdiren ve tedbiren, el-mutea'li bia'zametih ve medždih el-
lezi nezzel el-furkane u'la a'bdihi lijekune lila'lemine neziren ve sadeka resuluhu ellezi erselehu ila džemii's-sekalejni el-insi
vel-džinni beširen ve neziren ve dai'jen illellahi bi iznihi ve siradžen munira. Sadekallahul-a'zim, et-tevabul-gafurul-veha-
bu rabbul-erbabi ve musebbibul-esbabi ve munezzil el-kitabi ve haliku halkihi min turahin gafiruz-zeubi ve kabilut-teobi, šedi-
dul-i'kabi la ilahe illa huve, a'lejhi tevekkeltu ve ilejhi metab. Allahuimme inna a'biduke benu a'bidike benu inake nevasina
bijedike, madin fina hukmuke, a'dlun fina kadauke, nes'eluke Allahuimme bi kulli ismin huve leke semmejte bihi nefseke eu
enzeltehu fi kitabike eu a'llemtehu ehaden min halkike eu ist'eserte bihi fi i'lmil-gajbi i'ndeke en tedža'lel-Kur'anel-
a'zime rebia' kulubina ve nure sudurina ve dželae ahzanina ve zehabe humu'mina ve gumu'mina. Allahuimme zekkirma mihu
ma nesina ve a'llimna minhu ma džehilna verzukna tilavetehu anael-lejli ven-nehari u'lel-vedžhi ellezi jurdike a'nna. Allahu-
mmedža'lina minnen juhallilu halalehu ve juharrinu harame-
hu ve ja'mel bi muhkemih ve j'uminu bi mutešabihi ve jetluhu hakka tilavetih ja erhamer-rahimin. Allahuimme igfir liln'umi-
nine vel-m'uminati vel-muslimine vel-muslimati ve aslih zate bejnihim ve ellif bejne kulubihim vensurhum u'la a'duvhike ve
a'divvihim vehdihim subules-selami ve ahridžhum minez-
zulumati ilan-nuri ve džemibhumul-fevahiše ma zahere minha ve ma betane ve barik lehum fi esmai'him ve ebsarihim ve*

ezvadžihim vedža 'lhum šakirine lini 'metike musnine bilu a 'lej-ke ve etinħa a 'lejħim bi rahmetike ja erhamer-rahimin. Allahumme igfir lidžemii' meutal-muslimine ellezine šehidu leke bil-vahdanijjeti ve linebijjike bir-risaleti ve au a'la zalike. Allahumme igfir lehum ve a'fihim va'fu a'nhum vekrim nuzulehum ve vesii' medhalehum, ve nekkihim minez-zunubi vel-hataja kema junekka es-seobul-ebjedu mined-densi. Allahumme inna nes'eluke min hajri ma se'eleke minhu a'bduke ve resuluke Muhammed s.a.v.s. ve i'badukes-salihune, ve neu'zu bike min šerri ma istea'zeke minhu a'bduke ve resuluke Muhammed s.a.v.s. ve i'badukes-salihune. Allahumme inna nes'elukel-Džennete ve me karrebe ilejħa min kaulin ve a'melin ve neu'zu bike minen-nari ve ma karrebe ilejħa min kaulin ve a'melin. Allahummenkulna bil-Kur'anil-a'zimi mineš-šekai ile-s-sea'deti ve minen-nari ilel-Dženneti ve mines-sehati iler-rida ve minel-fakri ilel-gina ve minel-isaeti ilel-ihsani ve minez-zulli ill-i'zei ve minel-ihaneti ilel-kerameti ve minel-bida'ti ilel-sauneti ve min envaiš-šerri kullihi ila envai'l-hajri kullihi birahmetike ja erhamer-rahimin. Allahumme tekabbel minna hatuel-Kur'ani ve tedžavez a'ma ma kane min hatuin eu nisjanin eu tahrifin eu tagjirin eu zijadetin eu nuksanin ve aminen min a'zabil-kabri ve min su'alin Munkerin ve Nekirin. Rabbena zalenma enfusena ve in lem tagfir lena ve li ihvanena ellezine sebekuna bil-imani ve la tedža'l fi kulubina gillen lillezine amenu, rabena inneke re'ufun rahim. Rabbena igfir lena zunubena ve israfena fi emrina ve sebbit akdunena veusurna a'lel-kaumul-kafirine. Rabbena la tuzig kulubena ba'de iz hedejtenu ve heb lena min ledunke rahmeten inneke entel-vehab. Rabbena amena bima enzelte veteħa'nar-resule fektubna meuš-šahidin. Rabbenu ve la tuħhamilna ma la takate lena biħ, va'fu a'ma vagfir lena verħamma ente meulanu fensurna a'lel-kaumul-kafirine. Rabbena atina fid-du-nya haseneten ve fil-Ahireti haseneten ve kina a'zaben-nari. Allahumme salli a'la Muhammedin va a'la ali Muhammed.

Subhane rabbike rabbil-i'z'zeti a'ma jesifune ve selamun a'lel murseline vel-hamdu lillahi rabbil-a'lemin.

Mevludska dova

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى الْوَهَّابِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ. وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ. اللَّهُمَّ تَبْنَا بِمَآبِعَةِ نَبِيِّكَ الْكَرِيمِ وَوَقْنَا الْإِسْتِمْسَاكَ دَائِمًا بِسُنَّتِهِ وَدِينِهِ الْقَوِيمِ وَاحْشُرْنَا فِي زَمْرَتِهِ آمِنًا مِنَ الْهَوْلِ الْعَظِيمِ. اللَّهُمَّ يَا مُحَوِّلَ الْحَوَالِ وَالْأَحْوَالِ حَوِّلْ حَالَنَا إِلَى أَحْسَنِ الْحَالِ. اللَّهُمَّ سَلِّمْ سَلِّمْ وَسَلِّمْ دِينَنَا وَلَا تَسْلُبْ وَقْتُ النَّعْزِ إِيْمَانَنَا وَلَا تَسْلِطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَخَافُكَ وَلَا يُرْحَمُنَا وَارْزُقْنَا خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلِوَلَدِنَا وَلِمَنْ لَهُ حَقٌّ عَلَيْنَا وَلِمَنْ وَصَانًا بِالْدُّعَاءِ الْحَبِيرِ وَلِسَائِرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ. رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ. اللَّهُمَّ أَنْصُرْ سُلْطَانَ الْمُسْلِمِينَ اللَّهُمَّ أَنْصُرْ مَنْ نَصَرَ الدِّينَ وَآخِذْ مَنْ خَذَلَ الْمُسْلِمِينَ اللَّهُمَّ أَيْدِ وَأَنْصُرْ جُنُودَ الْمُؤَحِّدِينَ بِإِعْلَاءِ كَلِمَةِ الْحَقِّ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ وَفَهْرٍ

أَعْدَاءَنَا الْكَفَرَةَ وَالْمُنَافِقِينَ بِحُرْمَةِ مَنْ أَكْرَمَهُ بِالْمِعْرَاجِ وَأَرْسَلَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ.
رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ
الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ... الْفَاتِحَةُ.

Elhamdu lil-lahi Rabbil-a'lemin vel a'kibetu lil mut-
tekin, ves-salatu ves-selamu a'la sejjidina ve nebijjina Mu-
hmmmedin ve a'la alihi ve sahibihi edzmeii'n. Allahumme seb-
bitna bi mutabea'ti nebijjikel-kerim. Vahšurna fi zumretihî
aminen minel-heulil-a'zim. Allahumme ja muhavvilel-hauli ve-
lahval havvil halena ve halel-muslimine fi ahsenil-hul. Al-
lahumme sellinna ve sellim dinena ve la teslub vakten-nezi'
imanena ve la tusellit a'lejna men la jehafuke ve la jerhamma.
verzukna hajred-dunja vel-ahirti inneke a'la kulli šej'in kadir.
Allahumme-gfirlena ve li validina ve li men lehu hakun a'lejna
ve li men vessana bil-dua'il-hajri ve li sairil-mu'minine vel-
mu'minati vel-muslimine vel-muslimati el-ahjai milum vel-
emvati. Rabena-gfir lena zunubena ve keffir a'mma sejjiatina ve
teveffena meu'l-ebrari. Allahumme-nsur men nasared-din, veh-
zul men hazelel-muslimin, ve kahlir ea'daenel-keferete vel-mu-
nafikine bi hurnureti men ekremtehu bil-mi'radži ve erseltehu
rahmeten lil-a'lemine, rabena atina fid-dnja haseneten ve fil-
Ahireti haseneten vekina a'zabenar. Subhane rabbike rabbil-
i'zzeti a'mma jesifune ve selamun a'lel-murseline vel-hamdu
lil-lahi rabbil-a'lemin. (El-Fatiha)

Hvala Allahu Gospodaru svjetova. Nagrada pripada
bogobojažnim i neka je salavat i selam na našeg Poslanika
Muhammeda s.a.v.s., na njegovu porodicu i sve ashabe.
Gospodaru naš, učvrsti nas u slijedenju Tvog plemenitog
poslanika i učini nas da se uvijek držimo njegova sunneta i
njegove ispravne vjere i vjerovanja, okupi nas u njegovom

društvu bezbjednih od velike strahote. Gospodaru naš, o Ti
koji mijenjaš stanje i situacije, promjeni naše stanje i
stanje muslimana na bolje.

Gospodaru naš, učini nas zdravim i sačuvaj našu vje-
ru, ne dozvoli da na vlast budu oni koji se Tebe ne boje i koji
prema nama neće imati milosti. Opskrbi nas dobrom na ovom
i budućem svijetu - Ti si uistinu Svemoćan.

Gospodaru naš, oprostí nama, našim roditeljima, on-
om koji nas je dovom hajra zadužio, svim mu'minima i
mu'minkama, muslimanima i muslimankama, onima koji su
među živima i onima koji to nisu. Gospodaru, oprostí naše
grijehe i predi preko ružnih postupaka naših i učini da poslije
smrti budemo sa onima dobrim. Gospodaru, pomozí pravovje-
rnim vladarima muslimana, onima koji pomažu vjeru i napu-
sti onog koji napušta islam. Gospodaru, pomozí barce na
putu istine, pokori naše neprijatelje, nevjernike, licemjere i
munafike svetošću onog koga si počastio Mi'radžom i koga si
poslao kao milost svjetovima. Gospodaru, daj nam dobro na
dunjaluku i na Ahiretu i sačuvaj nas uzabu i putnje u vatri.
Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko od
onoga kako ga predstavljaju oni! I mir poslanicima i hvaljen
neka je Allah, Gospodar svjetova.

Tevhidska dova

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي قَالَ فِي كِتَابِهِ فَأَعْلَمَ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا
مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ الذَّاكِرِينَ فِي كُلِّ حَالٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ،
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ شَيْئًا وَأَنَا أَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ

عَلَّامُ الْغُيُوبِ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُودُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحُزْنِ وَالْمُجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْبُحْلِ وَ
 الْجُبْنِ وَغَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُودُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ وَالْكَفْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ
 لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنَّا كُنَّا مِنَ الظَّالِمِينَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُودُ بِكَ
 مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الْعَدُوِّ وَشِمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ. اللَّهُمَّ اهْدِنَا فِيمَنْ هَدَيْتَ وَعَافِنَا
 فِيمَنْ عَافَيْتَ وَتَوَلَّنَا فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ وَبَارِكْ لَنَا فِيمَا أَعْطَيْتَ وَقِنَا شَرَّ مَا قَضَيْتَ إِنَّكَ
 تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ تَسْتَغْفِرُكَ وَتَتُوبُ إِلَيْكَ. اللَّهُمَّ
 حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكْرِهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَجَنِّبْنَا
 الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ. اللَّهُمَّ بَلِّغْ مِثْلَ ثَوَابِ مَا قَرَأْنَاهُ وَ
 نُورِ مَا تَلَوْنَاهُ هَدْيَةً وَأَصِلَهُ إِلَى رُوحِ بَنِيНА مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِلَى أَرْوَاحِ آلِهِ
 وَأَصْحَابِهِ وَإِلَى أَرْوَاحِ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَ
 خَاصَّةً إِلَى رُوحِ مَنْ تَوَيَّنَاهُ أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ وَبِاسْمِهِ. اللَّهُمَّ أَرْحَمَهُ وَالْحَقُّ بَنِيْنَا مُحَمَّدٍ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ
 وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. . . الفاتحة

*El-Hamdu lillahir-lezi kale fi kitabihi fa'lem ennehu la
 ilahe illallahu ves-salatu ves-selamu a'la sejjidina Muham-*

*medin ve a'la alihi ve ashabihi ez-zakirine fi kulli halin la ilahe
 illallah Muhammedun Resulullah. Allahumme inni eu'zu bike
 min en ušrike bike šej'en ve ena ea'lemu ve estagfiruke lima la
 ea'lemu inneke ente a'llamul-gujub. Allahumme inna neu'zu
 bike minel-hemmi vel-huzni vel-a'dži vel-keseli vel-buhli vel-
 džubai ve galbetid-dejni ve kahrir-ridžali. Allahumme inna
 neu'zu bike minel-fakri vel-kufri ve a'zabil-kabri la ilahe ille
 ente subhaneke inna kunna minez-zalimin ve ente erhamur-
 rahimin. Allahumme inna neu'zu bike min galbetid-dejni ve
 galbetil-a'duyvi ve šematetil-ea'dai. Allahumme ihdina fi men
 hedejte ve a'fina fi men a'fejte ve tevellena fi men tevellejte ve
 barik lena fi ma ea'tejte vekina šerre ma kadajte inneke takdi
 ve la jukda a'lejke tebarekte rabbena ve te'alejte nestagfiruke
 ve netubu ilejke. Allahumme habbib ilejnet-imane ve zejjinhu fi
 kulubina ve kerrih ilejnet-kufre vel-fusuka vel-i'sjane ve
 džemmibua a'nul-kufri vel-fusuki vel-i'sjani vedža'lna miner-
 rašidin. Allahumme belig misle sevabi ma kar'enahu ve muri
 ma telejnahu hedijeten vasileten ila ruhi nebijjina Mu-
 hammedin s.a.v.s. ve ila ervahi alihi ve ashabihi ve ila ervahi
 džemi'il-m'uminine vel-m'uminati vel-muslimine vel-muslimati
 ve hasaten ila ruhi men nevejnhu ente ea'lemu bihi ve bi
 ismihi. Allahumnerhamhu velhikhu bi nebijjina Muhammedin
 s.a.v.s.*

*Subhane rabbike rabbil-i'zzeti 'amma jesifune ve sela-
 mun a'tel-murseline velhamdu lillahi rabbil-a'lemine... (El-
 Fatiha)*

Dova prilikom postavljanja temelja zgradi

رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تَعَسِّرْ رَبِّ تَمِّمْ بِالْخَيْرِ، يَا مُفْتِحَ الْأَبْوَابِ افْتَحْ لَنَا خَيْرَ الْبَابِ يَا خَيْرَ الْفَاتِحِينَ. اللَّهُمَّ بَارِكْ هَذَا الْعَمَلَ وَانْعِمْ وَسَهِّلْ عَمَلَ الْبَنَانِ وَأَكْرِمُهُمْ وَأَتَمِّمْ يَسِّرْهُمْ وَاجْعَلْ هَذَا الدَّارَ دَارَ الْإِسْلَامِ وَالْمُسْلِمِينَ دَارًا يُصَلَّى فِيهَا وَيَشْهَدُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ. سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. الفاتحة

Rabbi jessir ve la tua'sir rabbi temmim bil-hajri, ja mufetihel-ebvabi ifteh lena hajrel-babi ja hajrel-fatihin. Allahumme barik hazel-a'mele veni'm ve sehhlil a'melel-benaini ve ekrim ve etmim nijetehum vedža'l hazad-dare dare-l-islami, daren jusalli fiha ve jetešlihedu ennehu la ilahe illellah ve enne Muhammeden Resulullah. Subhane rabbike rabbil-i'zzeti a'mma jesifune ve selamun a'lel-murseline vel-hamdu lillahi rabbil-a'lemine... (El-Fatiha)

Dova prilikom useljenja u novu kuću

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي قَالَ فِي كِتَابِهِ إِنَّا مَخْنُ تَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِنَّا يُرْجَعُونَ وَ الصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ افْتِتَاحَ هَذَا الْبَيْتِ تَيْمُونًا مُبَارَكًا وَمَسْرُورًا وَاجْعَلْهُ مِنْ بُيُوتِ الْمُسْلِمِينَ وَاجْعَلْ أَهْلَهُ مِنْ عِبَادِكَ الْأَمِينِ الصَّالِحِينَ الذَّاكِرِينَ لِنِعْمَتِكَ وَالشَّاكِرِينَ عَلَيْهَا وَعَلَى قَضَائِكَ مِنَ الصَّابِرِينَ وَأَعْطِ لَهُمُ الصِّحَّةَ وَالْعَافِيَةَ وَالْبَرَكَةَ وَالسَّلَامَةَ يَا خَيْرَ الْفَاتِحِينَ. وَاجْعَلْ دَارَهُمْ دَارَ الْحَامِدِينَ. رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تَعَسِّرْ رَبِّ تَمِّمْ بِالْخَيْرِ آمِينَ يَا خَيْرَ النَّاصِرِينَ. . . الفاتحة

El-hamdu lillahil-lezi kale fi kitabihi inna nahnu neri-sul-erda ve men a'lejha ve ilejna jurdžeu'um. Allahummedžal iftitahe hazel-bejte mejmumen mubareken ve mesruren vedža'l-hu min bujuti-muslimine. Vedža'l ehlehu min i'badikel-amini-nes-salihinez-zakirine lin'imetike veš-šakirine a'lejha ve a'la kadaike mines-sabirine ve ati lehumus-sihate vel-a'fijete vel-berekete ves-selamete ja hajrel-fatihine. Vedža'l darehum darel-hamidine. Rabbi jessir vela tu'assir rabbi temmim bil-hajr amin ja hajren-nasirin... (El-Fatiha)

Hvala Allahu koji je rekao u Svojoj knjizi: "I Mi ćemo Zemlju i one koji žive na njoj naslijediti i Nama će se oni vratiti." Neka je salavat i selam na našeg poslanika Muham-

meda s.a.v.s. Allahu naš, učini otvaranje ove kuće blagoslovljenim i srećnim, učini je od bezbjednih kuća muslimana, a njene stanovnike dobrim rabovima Tvojim, koji se Tebe sjećaju i na nimetima Ti se zahvaljuju, strpljivo podnose Tvoje određenje. Podaj im zdravlje, bereket i blagostanje i učini njihov dom kućom Tebi zahvalnih. Gospodaru olakšaj, a ne otežaj. Gospodaru okončaj sa dobrom, a Ti koji si najbolji pomagaj.

Dova prilikom otvaranja novosagrađene džamije

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَمَرَ خَلِيلَهُ بِنَاءَ بَيْتِ اللَّهِ وَخَصَّصَ بِعِمَارَةِ الْمَسَاجِدِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَوَقَفْنَا بِإِقْفَاءِ آثَارِ رَسُولِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الَّذِي وَعَدَ بِنَاءَ فِي الْجَنَّةِ لِمَنْ بَنَى مَسْجِدًا لِلَّهِ، وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ الَّذِينَ جَاهَدُوا بِأُمُورِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ إِفْتِيحَ هَذَا الْمَسْجِدِ مَيْمُونًا وَمُبَارَكًا وَسَبِّحًا لِإِتِّحَادِ قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ وَوَسِيلَةً لِإِرْدِيَادِ الْفَيْضِ وَأَدَاءِ الصَّلَاةِ مَعَ الرَّائِكِينَ. اللَّهُمَّ اعْطِ أَجْرًا جَزِيلًا لِمَنْ أَعَانَ وَسَعَى فِي إِعْمَارِ هَذَا الْمَسْجِدِ وَبَيْتِ الْعَالَمِينَ. وَوَقَفْنَا بِزِيَارَةِ الْبَيْتِ الْحَرَامِ وَرُوضَةِ الرَّسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَاحْشُرْنَا تَحْتَ لُؤَاءِ الْحَمْدِ مَعَ الشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ. اللَّهُمَّ انصُرْ مَنْ نَصَرَ الدِّينَ وَآيِدِ الْعِلَّةَ الْإِسْلَامِيَّةَ فِي

خِدْمَةِ دِينِكَ بِأَجْرَاءِ شَرِيعَةِ رَسُولِكَ الْآمِينَ. اللَّهُمَّ زَيِّنَا بِزِينَةِ الْإِيمَانِ وَاجْعَلْنَا هُدًى مُهْتَدِينَ، رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ. سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. . . الفاتحة

El-hamdu lillahi ellezi emere halilehu bi binai bejtillahi ve hassasa bi i'maretul-mesdžidi men ameni billahi ve veffekana bi iktifui aasari rusuli-liljahi ves-salatu ves-selamu a'la sejjidina Muhammedinil-lezi vea'de bejten fil-Dženneti limen bena mesdžiden lillahi, ve a'la aalihi ve ashabihil-lezine džahedu bi emvalihim ve evfusihim fi sebilillahi. Allahum-medža'l iftitah hazel-mesdžidi mejmunen mubareken ve se-beben li itihadi kulubil-mu'minine ve vesileten li izdijadil-fajdi ve edais-salati mea'-rakii'ne. Allahumme a'ati edžren džežilen limen ea'ne ve sea'a fi i'mari hazel-mesdžidi vel-bejtil-a'kifine ve veffikna bi zijareti bejtil-harami ve reudatir-resuli rabbil-a'lemine vahšurnu tahte livail-hamdi mea's-šuhedai ves-salihine. Allahummensur men nasared-din ve ejjidil-millete el-islamijjete fi hidmeti dinike bi idžrai šeria'ti resulikel-emin. Allahumme zejžina bi zinetil-imani vedža'lna hudaten muhtedine. Rabbena aatina fid-dunja haseneten ve fil-aAhireti haseneten ve kina a'zaben-nari. Rabbidža'lni mukimes-salati ve min zurijjeti rabbena tekabbel dua'e rabbena igfir li ve livali-dejje ve lilmu'mininie jeume jekumul-hisabu. Subhane rabbike rabbil-i'zeti a'mma jesifune ve selamun a'lel-murseline vel-hamdu lillahi rabbil-a'lemine... El-Fatiha

Hvala Allahu koji je naredio Svome miljeniku da sagradi Bejtullah. Odredio da džamije grade oni koji Allaha vjeruju i učinio nas da idemo stopama Allahovog Poslanika s.a.v.s. Neka je salavat i selam na Muhammeda s.a.v.s. koji je obećao Džennet onom koji, Allaha radi, sagradi džamiju, i neka je salavat i selam na njegovu porodicu, ashabe koji su se borili imetkom i životima na Allahovom putu. Gospodaru naš, učini otvaranje ove džamije blagoslovljenim, uzrokom zbližavanja vjernika, sredstvom uvećavanja dobročinstva i obavljanja namaza u džematu. Gospodaru naš, podaj nagradu onom koji je pomagao izgradnju ove džamije, kuće bogabojaznih. Allahu naš, omogući nam da ozijaretimo Tvoj Bejtullah, bašču Resululaha. Gospodaru svjetova, okupi nas pod zastavom onih koji Ti zahvalu čine, sa šehidima dobrim Tvojim robovima. Gospodaru, pomazi onog ko pomaže Tvoju vjeru, budi podrška islamskom ummetu u službi Tvoje vjere i Šerijata Tvog pouzdanog nebijja. Gospodaru naš, uljepšaj nas imanom i uputi nas na pravi put, daj nam dobro na dunjaluku i na Ahiretu i sačuvaj nas patnji u vatri. Učini mene i moje najbliže od onih koji namaz obavljaju, ukabuli naše dove, oprosti meni, mojim roditeljima i vjernicima na dan polaganja računa.

Veličanstvan je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako Ga predstavljaju oni, i mir poslanici-ma. I hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova.

Dova prilikom puštanja brade (sakal)

الْحَمْدُ لِلَّهِ جَاعِلِ اللَّحْيَةِ مِنْ فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامَ عَلَى أَشْرَفِ الرُّسُلِ الْكَرَامِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْفَخَامِ. اللَّهُمَّ أَخِي مَنْ أَغْفَى اللَّحْيَةَ وَاحْفَظْهُ مِنْ جَمِيعِ الْمِحَنِ وَاسْلُكْ بِهِ فِي طَرِيقِ أَهْلِ السُّنَّةِ. وَآكِرُهُ بِطَوَافِ الْكُتُبَةِ وَالْحَرَمِ وَبِقَسْلِ لَحْيَتِهِ مِنْ مَاءِ زَمْزَمَ وَبِرِيَاةِ رَوْضَةِ النَّبِيِّ الْمُحَرَّمِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ... الْفَاتِحَةُ

El-hamdu lillahil-lezi džai'il-lihjeti min fitretil-islami ves-salatu ves-selamu 'ala earefir-rusulil-kirami ve 'ala aalihi ve ashabihil-feham. Allahumme ahji men a'ufal-lihjete, vahfazhu min džemi'il-miheni ve ese'luka bihi fi tariki ehliis-sunneti, vekrimhu bi tavafil-Ka'betil-haremi, ve bi gasli lihjetih min ma'in zemzeme, ve bi zijareti rewdatin-nebijjil-muhteremi, salallahu tea'ala a'la Muhammedin va aalihi ve sahibih edžmei'ine, ve selamun a'tel-murseline vel-hamdu lillahi rabbil-a'lemin... El-Fatiha

Hvaljen neka je Onaj koji je njegovanje brade učinio praksom u islamu, i neka je Allahov blagoslov i spas na najčestitijeg poslanika Muhammeda s.a.v.s. na njegovu porodicu i sve ashabe. Gospodaru naš, poživi onog koji njeguje bradu slijedeći sunnet Tvoga Poslanika, sačuvaj ga svih kušnji i učvrsti na putu sljedbenika sunneta. Počasti

ga tuvafoj Kabe i umivanjem brade Zemzem vodom, počasti ga zijaretom Džennetske bašče Poslanikove džamije, i neka je Allahov blagoslov i spas na Muhammeda s.a.v.s., na njegovu porodicu i sve njegove ashabe i neka je mir i spas na ostale poslanike, neka je hvaljen Allah Gospodar svjetova.

Dova prilikom sunneta (obrezivanja) djece

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْخِتَانَ مِنْ فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الَّذِي أَخْبَرَ بِكَوْنِ الْخِتَانِ مِنْ فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ الَّذِينَ كَانُوا يَقُومُونَ بِالْخِتَانِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنْ لَزِمَةِ مِلَّةِ حَبِيبِكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَكْرَمَ حَبِيبَهُ وَلَمْ يُخَالِفْ سَبِيلَهُ وَسُنَّتَهُ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ هَذَا الْوَلَدَ الْمَحْشُونِ مِنَ الْمُسْتَسْكِينَ بِسُنَّتِهِ وَتَعَوُّدُكَ مِنْ الْإِنْحِرَافِ مِمَّا جَاءَ بِهِ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ هَذَا الْوَلَدَ الْمَحْشُونِ تَحْتَ لَوَاءِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَنْ لَا وَلَدَ لَهُ بِأَوْلَادٍ صَالِحِينَ وَاجْعَلْ أَوْلَادَ مَنْ جَعَلْتَهُ ذَا سَلٍ مِنَ الْعُلَمَاءِ الْعَامِلِينَ وَاجْعَلْهُمْ لِسُنَّةِ مُحَمَّدٍ مِنَ الْخَادِمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ. اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِنَ التَّوَابِينَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الْمُطَهَّرِينَ وَاجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ لَا خَوْفَ

عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ. سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ... الْفَاتِحَةُ

El-hamdu lillahlil-lezi dže'a'lel-hitane min fitretil-islami ves-salatu ves-selamu a'la sejjidina Muhammedin ellezi ahibere bi keunit-hitani min fitretil-islami ve a'la alihi ve ashabilil-lezine kanu jekumune bil-hitani. El-hamdu lillahlil-lezi dže'a'lenu minmen lezine millete habibike Muhammedin a'lejhis-salatu ves-selamu ve ekreme habibehu ve lem juhalif sebilehu ve sunnetehu. Allahummedža'l hozal-veledel-nahtune minel-mutemesikine bi sunnetihi ve ne'uzu bike minel-inhirafi mimma dže'e bihi. Allahummedž'al hazel-veledel-nahtune tahte livai nebijjike Muhammedin salal-lahu a'lejhi ve sellem. Allahummedža'l men la velede lehu bi ewladu salihine, vedža'l ewlade men dže'a'ltehu za neslin minel-u'lemail-a'miline, vedža'lhum li sunneti Muhammedin minel-hadimine ja rabbel-a'lemin. Allahummedža'lno minet-tevabine vedža'lno minel-mutetahirine vedža'lno min i'badikes-salihine, vedža'lno minel-lezine la haufun a'lejhim ve la hum juhzenune. Subhane rabbike rabbil-i'zzeti a'mma jesifune ve selamun a'lel-murseline, vel-hamdu lillahi rabbil-a'lemine... (El-Fatiha)

Hvala Allahu Koji je učinio sunnet, obrezivanje djece, propisom vjere. Neka je salavat i selam na Muhammeda s.a.v.s., koji nas je uputio na obavljanje ovog čina, na njegovu porodicu, njegove ashabe koji su ga u svemu slijedili. Hvala Allahu Koji nas je učinio od sljedbenika milleta Muhammeda s.a.v.s., kojeg je počastio, a koji nije prekorao njegov put i pravila. Gospodaru, učini ovo dijete koje je obrezano sljedbenikom Poslanikovog sunneta i sačuvaj nas od stranputica. Allahu, učini ovo dijete da bude

pod zastavom Tvoga nebija Muhammeda s.a.v.s. Allahu, obraduj one bez djece pobožnim i dobrim evladom, učini da djeca onih koje Si već njima opskrbio budu istiuska ulema, učini ih da budu u službi sunneta Muhammeda s.a.v.s., o Gospodaru svjetova! Allahu, učini nas od onih koji se često kaju i teobu Ti čine, učini nas od onih koji se mnogo čiste, učini nas da budemo Tvoji dobri robovi, oni za koje neće biti straha, niti će žalosni biti.

Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako ga predstavljaju oni! I mir poslanicima, i hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova!

**Dova prilikom davanja imena
novorođenom djetetu**

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ. اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ (هَا) بَرًّا وَنَبِيًّا (هَا) فِي الْإِسْلَامِ نَبَاتًا حَسَنًا. اللَّهُمَّ اعْطِ لَهُ (لَهَا) عُمرًا طَوِيلًا وَرِزْقًا طَيِّبًا وَعِلْمًا نَافِعًا وَاجْعَلْهُ (هَا) خَادِمًا لِدِينِ الْإِسْلَامِ يَا رَبِّ الْعَالَمِينَ. سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. . . الفاتحة

El-hamdu lillahi rabbil-a'lemine ves-salatu ves-selamu a'la hajri halkihi Muhammedin ve a'la alihhi ve sahibihhi edžmei'ne. Allahummedža'lhū (ha) berren ve enbithu (ha) fil-ista-

mi nebaten hasenen. Allahumme a'ati lehu (ha) u'mren tavilen ve rizkan tajjiben ve i'lmen nafia'n vedža'lhū (ha) hadimen lidinil-islami ja rabbel-a'lemine. Subhane rabbike rabbil-i'z-zeti a'mma jesifine ve selamun a'lel murseline vel-hamdu lil-lahi rabbil-a'lemine... (El-Fatiha)

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, neka je salavat i selam na Njegovo najodabranije stvorenje Muhammeda s.a.v.s., na njegovu porodicu i ushabe. Gospodaru naš, učini ga (je) poslušnim i da odraste lijepo odgojen(u) u islamu. Allahu naš, daj mu (joj) dug vijek, halal opskrbu, korisno znanje i učini ga (je) slugom vjere islama, o Gospodaru svjetova.

Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko je od onoga kako ga predstavljaju oni! I mir poslanicima, i hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova.

Dova prilikom šerijatskog vjenčanja

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَزَقَ الْأَرْوَاحَ بِالْأَشْبَاحِ وَأَحَلَّ النِّكَاحَ وَحَرَّمَ السِّنَاحَ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الَّذِي بَيْنَ الْحَرَامِ وَالْمُبَاحِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ الَّذِينَ هُمْ أَهْلُ الصَّلَاةِ وَالْفَلَاحِ. قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَانكِحُوا الْأَيَامَى مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَاءِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ، قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النِّكَاحُ سُنَّتِي فَمَنْ لَمْ يَعْمَلْ بِسُنَّتِي فَلَيْسَ

مِثِّي ، بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ . اللَّهُمَّ اجْعَلْ هَذَا الْعَقْدَ مَيْمُونًا مَبَارَكًا
وَأَجْعَلْ بَيْنَهُمَا الْفَتْةَ وَمَحَبَّةً وَقَرَارًا وَلَا تَجْعَلْ بَيْنَهُمَا نَفَرَةً وَفِتْنَةً وَفِرَارًا . اللَّهُمَّ الْفُ
بَيْنَهُمَا كَمَا الْفَتْ بَيْنَ آدَمَ وَحَوَاءَ وَكَمَا الْفَتْ بَيْنَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَ
خَدِيجَةَ الْكُبْرَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَبَيْنَ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَفَاطِمَةَ الزَّهْرَاءَ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهَا . اللَّهُمَّ اعْطِ لَهَا وَلَدًا صَالِحًا وَغُمرًا طَوِيلًا وَرِزْقًا وَاسِعًا . رَبَّنَا هَبْ لَنَا
مِنْ أَرْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُوَّةً أَغْنِيَنَا وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ، رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ
فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ، رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَ
تَقَبَّلْ دُعَاءَ ، رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ . سُبْحَانَ رَبِّكَ
رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . . . الفاتحة

Elhamdulillah-lezi zevvedžel-ervaha bil-ešbahi ve ehallen-nikaha veharremes-sefaha ves-salatu ves-selamu a'la resulina Muhammedin salal-lahu a'lejhi ve sellem ellezi bej-jenel-harame vel-mubaha ve a'la aalihi ve ashabihi ellezine hum ehklus-salati vel-felah. Kalellahu tea'la venkilul-ejama minkum ves-salihine min i'badikum ve imaikum in jekumu fu-karae jugnihumul-lahu min fadlihi vallahu vasiu'n a'limun. Kalen-nebijju sallahu a'lejhi ve sellem en-nikahu sunneti femen lem ja'mel bi sunneti lejse minni, bismi-llahi ve a'la sunnetil-lahi. Allahummedža'l hazel-a'kde mejmunen mubare-ken vedža'l bejnehumma ulfeten ve mehabbeten ve kararen. ve la

tedža'l bejnehumma nefereten ve fitneten ve firaren. Allahumme ellif bejnehumma kema ellefte bejne Muhammedin ve Hatidžetel-kubra radijallahu a'nha ve bejne a'liji ve Fatimetez-zehra radijel-lahu a'nha. Allahumme ea'ti lehuma veleden salihan ve u'mren tavilen ve rizkan vasia'n. Rabbena heb lena min ezva-džina ve zurijjatina kurrete e'ajunin vedža'lha libmuttekine imama. Rabbena atina fid-dunja haseneten ve fil-Ahireti haseneten ve kina a'zaben-nar, ruhbidža'lni mukimes-salati ve min zurijjeti rabbena ve tekabbel dua'e, rabbena igfir li ve livalidejje ve lil-mu'minine jeume jekumul-hisab. Subhane rabbike rabbil-i'zzeti a'mma jesifune ve selamun a'lel-murseline vel-hamdu lillahi rabbil-a'lemine... (El-Fatiha)

Hvala Allahu koji spoji duše sa tijelima, brak učini dozvoljenim, a razvrat i blud zabranjenim. I neka je salavat i selam na našeg poslanika Muhammeda s.a.v.s. i na njegove ashabe. Uzvišeni Allah je rekao: "Udovajte neudate i ženite neuženjene, i čestite robove i robinje svoje; ako su siromašni, Allah će im iz izobilja Svoga dati. Allah je neizmjereno dobar i sve zna." Allahov Poslanik s.a.v.s. je kazao: "Ženidba je moj sunnet, pa ko ne postupa po mom sunnetu nije moj." U ime Allaha i po sunnetu Resulullaha. Allahu, učini ovaj brak sretnim i blagoslovljenim, učini da među njima vladu sklad, harmonija, ljubav i bliskost. Ostrani od njih antipatiju, odvratnost, smutnju i raskol. Gospodaru naš, spoj ih onako kako si spojio Adema i Havu, Muhammeda s.a.v.s. i Hudidžu, i Aliju r.a. i hazreti Fatimu. Allahu naš, podari im dobar porod, dug vijek, oblatu opskrbu. Gospodaru naš, daj nam dobro na ovom i budućem svijetu i sačuvaj nas patnji u vatri, učini nas i naš porod od onih koji obavljaju namaz. Gospodaru, primi našu dovu, oprost meni, mojim roditeljima, mu'minima na dan polaganja računa.

Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko je od onoga kako ga predstavljaju oni! I mir poslanicima, i hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova!

Dova kod klanja kurbana

بِسْمِ اللَّهِ أَكْبَرُ اللَّهُ هَذَا مِنْكَ وَلَكَ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ . اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَ مِنْ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِكَ وَمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . . . الفاتحة

Bismillahi Allahu ekber, allahumme huza minke ve leke, inne salati ve nusuki ve mehjade ve memati lillahi rabbil-a'lemin la šerike lehu ve bizalike umirtu ve ana evvel-muslimine. Allahumme tekabbel minni kema tekabbelte min Ibrahime halilike ve Muhammedin salallahu 'alejhi ve sellem... (El-Fatiha)

U ime Allaha, Allah je najveći. Gospodaru naš, ovo je od Tebe i Tebi. Zaista moj namaz, moja pobožnost, moj život i smrt su Allaha, Gospodara svjetova radi, On nema sudruga, tako mi je naređeno i ja sam prvi musliman. Gospodaru naš, primi i ukabuli od mene kao što si primio i ukabulio od tvog miljenika Ibrahima i Muhammeda s.a.v.s.

Dova kod klanja kurbana akike

اللَّهُمَّ هَذِهِ عَقِيْقَةُ (فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ) دَمُهَا بِدَمِيهِ وَلَجْمُهَا بِلَحْمِيهِ وَعَظْمُهَا بِعَظْمِيهِ وَجِلْدُهَا بِجِلْدِيهِ وَشَعْرُهَا بِشَعْرِيهِ فِدَاءً (لِابْنِ فُلَانٍ بْنِ فُلَانٍ) مِنَ النَّارِ . سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . . . الفاتحة

Allahumme hazihil-a'kikatu (ime djeteta i oca) demuha bidemihi ve lahmuha bi lahmihi ve a'znuha bi a'znihi ve džilduha bi džildihi ve ša'ruha bi ša'rihi fidaen (pomenuti ime djeteta i njegova oca) minen-nari. Subhane rabbike rabbil-i'zzeti a'nma jesifune ve selumun u'lel-murseline vel-hamdu lillahi rabbil-a'lemin... (El-Fatiha)

Allahu naš, učini da ova Akika (reči ime djeteta) sa njenom krvlju za njegovu krv, sa njenim mesom za njegovo meso, sa njenim kostima za njegove kosti, sa njenom kožom za njegovu kožu, njenom kosom za njegovu kosu, bude zaštićena od vatre (pomenuti ime djeteta sa očevim imenom).

Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako ga predstavljaju oni! I mir poslanicima i hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova.

Savjeti i opomene

“Ispitajte sebe prije nego sami budete ispitani, izvagajte svoja dobra i loša djela prije nego ih neko drugi bude mjerio.”

- Da li si spomenuo Uzvišenog Gospodara pri buđenju iz sna?
- Da li si danas sabah namaz klanjao u džamiji, u džematu?
- Da li si danas proučio jutarnji zikr poslije sabah namaza?
- Da li si svoj novi dan otpočeo dovom Svemogućem Allahu da te obskrbi halal imetkom?
- Da li si zamolio Milostivog tri puta da te uvede u Džennet? Doista onaj koji bude molio Milostivog da ga uvede u Džennet, Džennet govori: “Gospodaru naš, uvedi ga u Džennet.”
- Da li si tražio tri puta utočište kod Svemogućeg od džehennemske vatre? Doista onaj koji učini to, džehennemska vatra govori: “Allahu naš, zaštiti ga džehennemske vatre.”
- Da li si dnevne namaze obavio na vrijeme i u džematu, džamiji?
- Da li si danas klanjao namaske sunnete, pritvrđene i one dobrovoljne?
- Da li si ustrajao u učenju predviđenog nakon svakog namaza i ezana?

- Da li si danas bio skrušen u namazima, razmišljajući o onome što izgovaraš?
- Da li si bio bogobojazan pri sticanju imetka i obskrbe, pri jelu, piću i oblačenju?
- Da li si zahvaljivao Allahu na blagodat Islama?
- Da li si se zahvaljivao Uzvišenom na blagodatima vida, sluha, razuma te ostalim nimetima?
- Da li si u proteklom danu izdvojio vremena obraćajući se dovom Uzvišenom Allahu?
- Da li si pročitao, naučio, zapamtio i postupio danas po nečemu iz Allahove Knjige?
- Da li si danas pročitao, naučio, zapamtio i postupio po bilo čemu iz Sunneta Resulullaha?
- Da li si naučio išta od farzova i da li si prisustvovao času sticanja znanja?
- Da li si danas sačuvao sebe, odnosno svoja čula od harama, svoj sluh, vid i drugo?
- Da li si danas donio salavat na Allahovog Poslanika s.a.v.s.?
- Da li si danas posjetio bolesnika?
- Da li si pratio dženazu (mejita) od njenog gasuljenja, klanjanja namaza i njenog mezara?
- Da li si danas naređivao dobro, a zabranjivao zlo?
- Da li si nekoga posavjetovao u ime Milostivog Allaha?
- Da li si štitio nekog muslimana?
- Da li si ispunio ugovor i bio iskren u obećanju?
- Da li si bio iskren u svojim željama, javnim i tajnim?
- Da li si bio ekonomičan u siromaštvu ili bogatstvu?
- Da li si posjetio onog koji te ne posjećuje?
- Da li si bio pravedan u srdžbi i zadovoljstvu?
- Da li si oprostio onome koji ti je zulum učinio i da li si pomogao onom koji ti nije nikada pomogao?
- Da li ti je dan bio šutnja, razmišljanje, govor, sjećanje na Uzvišenog, pouka?
- Da li si kog zavolio u ime Milostivog i da li si šta prezreo u Njegovo ime?
- Da li si u obraćanju sa ljudima, pozivajući ih pravom putu, postupio mehalo, ispravno i mudro?

- Da li si razmišljao da se kloniš loših, a da sebi pronadeš bolje drugove?
- Da li si želio da upoznaš novog brata u vjeri?
- Da li si se trudio da suzbiješ pretjeran smijeh?
- Da li si danas plakao od straha prema Allahu?
- Da li si se danas pokajao Uzvišenom zbog svojih grijeha?
- Da li si uputio dovu svome Gospodaru da ti učvrsti srce u Njegovoj vjeri?
- Da li si se obratio Allahu za oprost vjernicima i vjernicama?
- Da li si danas udijelio siromašnima i neimućnim?
- Da li si se prilikom današnjeg susreta sa bratom u vjeri uz osmijeh poselamio?
- Da li si svoje srce očistio od zlobe, zavisti i mržnje?
- Da li si očistio svoj jezik od laži, klevetanja, spletkarenja, svade i brbljanja?
- Da li naredne osobine krase tvoju ličnost: tolerancija, sabur (strpljivost), bogobojaznost, milosrđe, oslanjanje na Allaha, iskrenost?
- Da li te je zadesila neka nezgoda, a da si ti rekao: "Mi, doista Allahu pripadamo i svi mi se, bez dvojbe, Njemu vraćamo."
- Da li si se danas obratio Uzvišenom Allahu riječima: "Allahu moj, sklanjam se u Tvoje okrilje da širk prema Tebi svjesno ne uradim i molim Te da mi oprostiš za ono što počinim nesvjesno."
- Da li si dovršio sve dnevne poslove?
- Da li se u svom govoru i postupcima pridržavaš Muhamedovog s.a.v.s. sunneta?
- Da li si se prisjetio smrti, kabura, Posljednjeg dana i njegovih strahota?
- Da li si postio ponedjeljkom i četvrtkom ili tri dana od svakog mjeseca?
- Da li izgovaraš određeni zikir pri ulasku i izlasku iz kuće, džamije, kupatila, pri jelu i oblačenju?
- Da li si izvršio svoje dužnosti prema sebi, svome imetku, prema roditeljima, svojoj ženi, djeci, rodbini, komšijama i dužnosti ka pozivanju Allahovoj vjeri.

Sadržaj

Predgovor	5
O učenju Kur'ana	9
O pokudenosti učenja Kur'ana nemarnih.....	12
O vrijednosti Bismile.....	14
O vrijednosti Fatihe.....	14
Fadilet sure El-Bekare.....	15
Fadilet učenja sure El-Kehf.....	15
Fadilet učenja sure Es-Sedžda.....	16
Fadilet učenja sure Ja-Sin.....	16
Fadilet sure Duhan.....	16
Fadilet sure El-Vakia'.....	17
Fadilet sure El-Mulk.....	17
Fadilet sure El-Insan (Ed-Dehr).....	17
Dova za pamćenje Kur'ana.....	18
Zikr	21
Jutarnji i večernji zikr.....	26
Svakodnevni zikr.....	38
Zikr pred spavanje.....	40
Zikr onog koji se noću probudi iz sna.....	46
Zikr pri naglom buđenju iz sna i nesanicu.....	48
Kako postupiti kod snova.....	48
Zikr pri oblačenju odjeće.....	49
Zikr pri svlačenju odjeće.....	50
Zikr pri izlasku iz kuće.....	50
Zikr pri ulasku u kuću.....	51
Zikr pri odlasku u džamiju.....	52
Zikr pri ulasku i izlasku iz džamije.....	52

Zikr pri ezanu i nakon ezana.....	53
Dova nakon ezana.....	54
Zikr na rukuu'.....	54
Zikr nakon vraćanja sa rukua.....	55
Zikr na sedždi.....	56
Zikr na sedždi - tilavetu.....	57
Dova nakon zadnjeg sjedenja u namazu (prije selama).....	57
Zikr nakon selama u namazu.....	59
Šta reći prilikom ushićenja na ovosvjetskim blagodatima.....	60
Šta reći kada vidimo hendikepiranu osobu.....	61
Šta reći ogledajući se u ogledalo.....	61
Šta reći prilikom ulaska i izlaska iz nužnika.....	62
Šta reći nakon uzimanja abdesta.....	63
Šta reći kod jela.....	63
Šta reći kada završimo sa jelom.....	64
Šta reći kada se kihne.....	64
Šta reći kada zvoni uho.....	65
Šta će reći ugošćeni musafir za svog domaćina.....	66
Šta reći kada ugledamo prvi plod.....	67
Šta reći pri ženidbi.....	67
Šta reći prije polnog odnosa.....	68
Šta reći kod novorođenog djeteta i kako ga zaštititi uroka.....	68
Zaštita od sihra i džina.....	70
Šta reći prilikom susreta sa neprijateljem ili kod straha od vladara.....	76
Šta reći u tugi i žalosti.....	78
Šta reći kada smo dužni.....	81
Šta reći u srdžbi.....	82
Šta reći kada nam neka stvar postane opterećenje.....	82
Šta reći kada život postane nesnošljiv.....	83
Šta reći u nesreći.....	84

Šta reći kad nam se desi imanska sumnja.....	85
Šta reći kada osjećamo bol.....	85
Šta reći kada obilazimo bolesnog.....	86
Šta reći na sijelu.....	87
Šta reći kada putujemo prevoznim sredstvom.....	87
Dova za put.....	88
Šta reći kada prolazimo kroz različita mjesta.....	89
Šta reći kada smo na putu i odsjednemo negdje radi konaka.....	90
Šta reći po povratku sa puta.....	91
Šta reći kada plovimo brodom.....	92
Dova kod sklapanja očiju mejtua.....	92
Dova dženaze namaza.....	93
Dženaze dova malodobnom djetetu.....	95
Šta reći kada spuštamo mejta u kabur.....	95
Šta reći kada zijaretimo mezarluke.....	96
Telbija na hadžu i umri.....	96
Šta reći kada koljemo kurban ili pri klanju uopšte.....	97
Šta reći kada ugledamo mlad mjesec.....	97
Šta reći kada grmi.....	98
Šta reći kada puhne vjetar.....	98
Šta reći kada kiša pada.....	99
Šta reći kada čujemo glas magarca, psa ili pijetla.....	100

Značaj salavata na Allahovog Poslanika Muhammeda s.a.v.s	101
---	------------

Kur'anske i hadiske dove	105
Kur'anske dove.....	105

Esmaul-Husna - Allahovog lijepa imena.....	133
Resulullahove dove.....	137

Dobrovoljni nafila namazi	161
Noćni namaz.....	162
Kijamu ramadan - Ramazanska teravija.....	166
Duha namaz.....	168
Istihare namaz.....	170
Teobe namaz.....	172
Salatul hadže (namaz radi važnog posla).....	173
Tespil namaz.....	173
Tahijetul-mesdžid.....	174
Sedžda zahvalnosti.....	175

Dove karakteristične za naša područja	177
Hatme dova (I).....	177
Hatme dova (II).....	182
Mevludska dova.....	187
Tevhidska dova.....	189
Dova prilikom postavljanja temelja zgradi.....	192
Dova prilikom useljenja u novu kuću.....	193
Dova pri otvaranju novosagrađene džamije.....	194
Sakal dova (dova prilikom puštanje brade).....	197
Dova kod obrezivanja (sunećenja) djece.....	198
Dova prilikom davanja imena djetetu.....	200
Dova prilikom šerijatskog vjenčanja.....	201
Dova klanja kurbana.....	204
Dova prilikom kurbana za novorođeno dijete akike.....	205

Savjeti i opomene	207
Sadržaj	211